

Onderzoeksrapport

‘VOG en Reclassering Nederland’

Een onderzoek naar de rol van reclasseringswerkers met betrekking tot de VOG - procedure.

Toetsing van:

Afstudeeronderzoek

SJ441

Hogeschool Leiden	Opleiding SJD
Marlot Jonker	Afstudeercoördinator: dhr. E. Mudde
S1070975	Afstudeerbegeleidster: mw. A. Wolterink
	Reguliere kans: 26 mei 2016
Klas SJD4A	2015-2016

Voorwoord.

In het kader van mijn studie Sociaal Juridische Dienstverlening aan de Hogeschool Leiden heb ik dit onderzoeksrapport geschreven. Dit onderzoek is verricht in opdracht van Reclassering Nederland. Reclassering Nederland werkt aan een veilige(re) samenleving. Doormiddel van interventies om gedragsverandering op gang te brengen, probeert zij criminaliteit en recidive te voorkomen. Ook werkt zij samen met andere partners uit de strafrechtketen, zoals het Openbaar Ministerie, politie en het gevangeniswezen, om dit doel te bereiken.

In 2013 zijn de Beleidsregels VOG aangepast. Dit heeft geleidt tot discussies in het beleid van Reclassering Nederland hoe daarmee om te gaan. Middels overleggen met de strafrechtsketen en het Ministerie van Justitie en Veiligheid, probeert Reclassering Nederland meer maatwerk te realiseren in de VOG-procedure.

Tijdens deze afstudeeropdracht heb ik onderzoek gedaan naar de werkwijze van reclasseringswerkers ten aanzien van de VOG-procedure en de proactieve rol die zij in kunnen nemen. Ik heb reclasseringswerkers en een beleidsmedewerker daarover gesproken.

In dit onderzoek wordt in kaart gebracht welke rol reclasseringswerkers spelen in de VOG-procedure en wat daarin wenselijk is.

Bij het schrijven van dit onderzoeksrapport heb ik veel ondersteuning en medewerking gehad. Graag wil ik de Hogeschool Leiden bedanken voor het mogelijk maken en begeleiden van mijn onderzoek. In het bijzonder wil ik mijn oud-stagebegeleider, (...), ontzettend bedanken voor de begeleiding bij Reclassering Nederland gedurende het afstudeertraject. Tevens wil ik (...) bedanken voor haar openheid en betrokkenheid ten aanzien van mijn onderzoek. Tot slot wil ik graag alle betrokkenen van Reclassering Nederland bedanken voor de gastvrijheid en het mogelijk maken van het afnemen van interviews.

Ik wens u veel plezier met het lezen van mijn onderzoeksrapport.

Inhoudsopgave.

Voorwoord	2
Begrippenlijst	5
Samenvatting	6
1. Inleiding	8
1.1 Onderzoeksprobleem	9
1.1.1 Verklaring Omtrent het Gedrag	10
1.1.2 Opdrachtgever Reclassering Nederland	11
1.2 Probleemafbakening	13
1.3 Doel- en vraagstelling	14
1.4 Leeswijzer	14
2. Methode	15
2.1 Methoden van onderzoek	15
2.1.1 Dossieronderzoek	15
2.1.2 Deskresearch	16
2.1.3 Half-gestructureerde interviews	16
2.1.4 Verloop interviews	17
2.2 Kwaliteit van de gegevens	17
2.3 Analyse van de gegevens	18
2.3.1 Analyse Deskresearch	18
2.3.2 Analyse Dossiers	19
2.3.3 Analyse half-gestructureerde interviews	19
3. Juridisch Kader	19
3.1 Beleidsregels VOG 2013	19
3.1.1 Objectief criterium	20
3.1.2 Subjectief criterium	21
3.2 Screeningsprofielen	21
3.2.1 Continue screening	22
3.3 Terugkijktermijn	23
3.4 Bezwaar en beroep	24
4. Maatschappelijk kader	24
4.1 RN 2.0	24
4.2 Recidive	25
4.3 Criminogene factoren	25
4.4 Gedraginterventie “Werken aan Werk”	27
4.5 Verwachtingen van cliënten en professionals	28

5. Resultaten	30
5.1 Wat is de huidige werkwijze van reclasseringswerkers met betrekking tot de VOG – procedure van cliënten?	30
5.1.1 Werkwijze voor de aanpassing van de Beleidsregels VOG 2013	30
5.1.2 Huidige werkwijze	31
5.2 Wat is volgens de beleidsmedewerker van Reclassering Nederland een gewenste werkwijze ten aanzien van de VOG – procedure?	37
5.2.1 Opvattingen van de beleidsmedewerker over de mogelijkheden op beleidsniveau ten behoeve van de rol die Reclassering Nederland in kan nemen met betrekking tot de VOG-procedure.	37
5.2.2 Opvattingen van de beleidsmedewerker over gewenste/proactieve in te nemen rol van de reclasseringswerker.	40
5.3 Welke rol zouden de reclasseringswerkers van Reclassering Nederland, locatie Alkmaar, kunnen en willen innemen in het kader van de VOG-procedure van cliënten?	43
5.3.1 Mening van reclasseringswerkers over de VOG	43
5.3.2 Ondersteunende rol die reclasseringswerkers willen en kunnen innemen t.a.v. de VOG.	45
5.3.3 Opvattingen van reclasseringswerkers over de informatievoorziening betreffende VOG.	46
5.3.4 Opvattingen van reclasseringswerkers over de gewenste situatie waarin zij de cliënt kunnen ondersteunen.	48
5.4 Samenvatting rondetafelgesprek met directeur Justis.	50
6. Conclusie en aanbevelingen	51
6.1 Conclusie	51
6.2 Aanbevelingen	54
6.3 Product: Folder “Informatie over de VOG”	55
7. Literatuurlijst	57
<i>Bijlagen, in bijlagenboek</i>	
Bijlage 1: Onderzoeksvoorstel	
Bijlage 2: Screeningsprofielen	
Bijlage 3: Dossiers	
Bijlage 4: Topiclijsten (CD + USB-stick in envelop)	
Bijlage 5: Interviewverslagen (CD + USB-stick in envelop)	
Bijlage 6: Product Folder (in envelop)	

Begrippenlijst.

RN	Reclassering Nederland
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
COVOG	Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag, onderdeel van Justis.
Justis	Screeningsautoriteit van het Ministerie van Veiligheid en Justitie
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
Recidive	Herhaling van strafbare feiten

Samenvatting.

Op 4 juni 2014 heeft het Ministerie van Veiligheid en Justitie een algemeen overleg gehouden naar aanleiding van de ontwikkelingen ten aanzien van de Verklaring Omtrent het Gedrag (hierna te noemen: VOG). De aanvrager van een VOG is zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van relevante informatie. Als de aanvrager onder toezicht staat van Reclassering Nederland, dan kan de reclasseringswerker een ondersteunende rol innemen ten aanzien van de afgifte van een VOG, mits dit in positieve zin kan bijdragen. Uit het algemeen overleg is gebleken dat Reclassering Nederland aan Justis, die de VOG-screening uitvoert, informatie kan aanleveren ten aanzien van deze cliënten. Als er een voornemen tot afwijzen van de VOG is gegeven kan de reclasseringswerker, met het oog op maatwerk, een onderbouwde inschatting (in de vorm van een ondersteunende brief) geven van de recidivekansen van de cliënt.

Echter, na deze toezegging van staatssecretaris Dijkhoff, kampt Reclassering Nederland met onduidelijkheden betreffende deze informatieverschaffing. De vraag is of de reclasseringswerkers op de hoogte zijn van deze toezegging, hoe zij handelen als hun cliënt een VOG moet aanvragen en in hoeverre zij een proactieve rol willen en kunnen innemen ten aanzien van de VOG - procedure.

Dit afstudeeronderzoek is gebaseerd op interviews met reclasseringswerkers en een beleidsmedewerker van Reclassering Nederland die in hun werk te maken (kunnen) krijgen met VOG – procedures van cliënten. Er vonden acht interviews plaats in de periode april 2016 t/m mei 2016 met zeven toezichthouders (reclasseringswerkers) en één beleidsmedewerker van het Landelijk Kantoor van Reclassering Nederland. De voorbeelden en citaten in dit rapport hebben betrekking op ervaringen en opvattingen tussen 2013 en 2016. In dit rapport gaat het om de percepties van de geïnterviewden; hun beleving, ervaringen en opvattingen worden weergegeven. Naast interviews, is dit onderzoek gebaseerd op dossieronderzoek (ondersteunende brieven en rapportages t.b.v. 'voornemen tot afwijzing' VOG) en deskresearch (o.a. de Beleidsregels VOG 2013).

Hieronder volgen de meest opvallende waarnemingen:

- Alle geïnterviewde reclasseringswerkers geven aan dat zij de VOG als instrument goed vinden maar dat de regelgeving en uitvoering daarvan naar hun mening streng en star is.
- Vier reclasseringswerkers ervaren dat de regelgeving soms 'te ver doorslaat' en dat cliënten geen tweede kans meer krijgen in de samenleving.
- Drie reclasseringswerkers ervaren de VOG als obstakel of belemmerende stempel die de maatschappij op cliënten plakt.
- Alle reclasseringswerkers zijn op de hoogte van de ondersteunende rol die zij kunnen innemen voor hun cliënt t.a.v. de VOG-procedure. Gebleken is dat zij allen wisten dat zij na het 'voornemen tot afwijzing' van een VOG een ondersteunende brief kunnen schrijven.
- Zes reclasseringswerkers geven aan dat zij een of andere vorm van dilemma ervaren in het opstellen van een ondersteunende brief. Dit kan zijn omdat zij niet weten wat er verwacht wordt van een dergelijke brief, hoeveel waarde het COVOG daaraan hecht of omdat zij bijvoorbeeld moeite hebben met het inschatten van de recidiverisico's.

- Alle geïnterviewde reclasseringswerkers zijn van mening dat de ondersteunende rol onderdeel is van hun taak als toezichthouder en vinden het daarbij belangrijk dat er maatwerk geleverd wordt. Zij zullen bereid zijn om een dergelijke brief op te stellen, waarvan vier reclasseringswerkers aangeven dat zij dat enkel doen als zij weten dat de brief een toegevoegde waarde heeft aan de beoordeling van een VOG of omdat zij ervan overtuigd zijn dat het recidiverisico laag is.
- Zes reclasseringswerkers zijn van mening dat het terecht is dat de cliënten zelf het initiatief moeten nemen om de toezichthouder te verzoeken een ondersteunende brief te schrijven.
- Alle reclasseringswerkers nemen een actieve rol in ten aanzien van het begeleiden van de cliënt naar een zinvolle dagbesteding ten behoeve van het verlagen van het recidiverisico.
- Maar één reclasseringswerker geeft voorafgaand aan het toezicht informatie over de VOG aan de cliënt.

Door het interviewen van een beleidsmedewerker van het Landelijk Kantoor is verduidelijkt wat Reclassering Nederland wenselijk acht in de werkwijze van reclasseringswerkers betreffende de VOG – procedure. Een opvallende waarneming is dat er volgens de beleidsmedewerker meer mogelijk is in de ondersteunende rol die reclasseringswerkers kunnen innemen dan in eerste instantie gedacht wordt. Binnen het beleid van Reclassering Nederland zijn ontwikkelingen met betrekking tot de VOG gaande, zoals het organiseren van een feedbackloop met Justis.

Het doel is dat reclasseringswerkers en het beleid van Reclassering Nederland een proactieve rol innemen ten aanzien van de VOG – procedure van cliënten. Om die proactieve rol te bevorderen zouden reclasseringswerkers hun cliënten eerder moeten informeren over de mogelijkheden van een ondersteunende rol. Om de reclasseringswerkers daarin bij te staan dient de informatievoorziening van Reclasseringswerkers verbeterd te worden. In hoofdstuk 6 is uitgewerkt hoe dit gerealiseerd kan worden aan de hand van aanbevelingen. Tot slot is er een folder ontwikkeld die reclasseringswerkers en cliënten duidelijkheid moet geven over de mogelijkheden rond een VOG – procedure.

1. Inleiding

Op 4 juni 2014 heeft het Ministerie van Veiligheid en Justitie een algemeen overleg gehouden naar aanleiding van de ontwikkelingen ten aanzien van de Verklaring Omtrent het Gedrag (hierna te noemen: VOG). De aanvrager van een VOG is zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van relevante informatie. Als de aanvrager onder toezicht staat van Reclassering Nederland, dan kan dit de aanvrager ondersteunen in zijn verzoek naar een VOG, mits dit in positieve zin kan bijdragen. Uit het algemeen overleg is gebleken dat Reclassering aan Justis, die de VOG-screening uitvoert, informatie kan aanleveren ten aanzien van deze cliënten. Als er een voornemen tot afwijzen van de VOG is gegeven kan de reclasseringswerker, met het oog op maatwerk, een onderbouwde inschatting (in de vorm van een ondersteunende brief) geven van de recidivekansen van de cliënt.

Echter, na deze toezegging van staatssecretaris Dijkhoff, kampt Reclassering Nederland met onduidelijkheden betreffende deze informatieverschaffing. De vraag is of de reclasseringswerkers op de hoogte zijn van deze toezegging en of zij weten hoe te handelen als hun cliënt een VOG moet aanvragen.

Hieronder worden enkele casussen geschetst wat de problematiek en verwarring bij de reclasseringswerkers van Reclassering Nederland in deze kwestie weergeeft.

“Sinds een half jaar begeleid ik een dame in het kader van een voorwaardelijk sepot met als bijzondere voorwaarde een meldplicht. Ze is in beeld gekomen door een winkeldiefstal. Mevrouw werkt bij een bank als administratief medewerker. Nu heeft zij te horen gekregen dat alle medewerkers van de bank een 2A screening krijgen en vreest zij voor het verlies van haar baan, is die angst terecht? Het sepot loopt juni 2016 af. Werkgever is op de hoogte van het feit dat er problemen zijn op financieel en psychisch gebied en ondersteunt haar geweldig. Maar werkgever is niet op de hoogte van het strafbare feit.” (reclasseringswerker)

‘Een downloader die in de zorg werkt én een VOG nodig heeft om het werk te behouden, het leek mij bijna onmogelijk’, aldus de reclasseringswerker. De cliënt is in totaal ruim een jaar bezig geweest een VOG te krijgen. Hij is veroordeeld voor het downloaden van kinderporno. De cliënt werkt in de bejaardenzorg. Dit heeft geen relatie met het delict waarvoor hij veroordeeld was; toch werd zijn aanvraag afgewezen. Na verschillende afwijzingen is de cliënt in hoger beroep gegaan. Uiteindelijk heeft de Raad van State uitspraak gedaan, namelijk, dat er geen belemmeringen waren voor de VOG.

“Client is een man met de leeftijd van 28 jaren en is afgestudeerd leraar wiskunde. Hij gaf een housewarming waarbij cliënt en zijn vrienden flink gedronken hadden. Gevolg: een brandje op zijn balkon veroorzaakt door een vuurkorf. Volkomen onbedoeld uiteraard. Toch werd cliënt veroordeeld tot brandstichting. Kort daarna heeft cliënt gesolliciteerd bij een middelbare school waar hij was aangenomen. Hij had enkel nog een VOG nodig voor die functie. Na het aanvragen van de VOG kreeg hij een brief met daarin de mededeling dat de VOG was afgewezen met als reden dat zijn strafblad een belemmering kan vormen bij het uitvoeren van de functie. Helaas wordt op de strafblad enkel de veroordeling ‘brandstichting’ weergegeven zonder uitleg van de omstandigheden waaronder

dat feit gebeurd is. De reclasseringswerker van de cliënt geeft aan geen verband te zien tussen het strafbare feit en de functie.”

In hoofdstuk 1 is de context aangegeven waarin dit onderzoek plaatsvindt. Daarnaast zijn de aanleiding, doelstelling, centrale vraag en afbakening van het probleem beschreven. Om de hoofdstukken en paragrafen overzichtelijk te maken, is er een leeswijzer toegevoegd. De leeswijzer is uitgewerkt in paragraaf 1.4 van dit hoofdstuk. Hier staat wat in hoofdstukken 2 t/m 6 is uitgewerkt.

1.1 Onderzoeksprobleem

Op 4 juni 2014 heeft het Ministerie van Veiligheid en Justitie een algemeen overleg gehouden naar aanleiding van de ontwikkelingen ten aanzien van de Verklaring Omtrent het Gedrag (hierna te noemen: VOG).¹ Dit overleg is tot stand gekomen na meerdere bekende tuchtzaken die in de media bekend zijn geworden. Denk hierbij aan Luigi C. (de hockeytrainer) en Robert M. Zij konden werkzaam zijn in publieke sectoren en ongestoord hun seksuele fantasieën uitoefenen.

Vanuit de maatschappij was een roep om strengere screening van vrijwilligers en sollicitanten om dergelijke incidenten te voorkomen.

Als gevolg van het overleg op 4 juni 2014 is het Ministerie van Veiligheid en Justitie een grootschalige campagne gestart; ‘Seksueel grensoverschrijdend gedrag. Maak er een punt van’. Daarnaast is sinds januari 2015 de VOG voor vrijwilligers gratis.² Hiermee tracht de overheid te bereiken dat meer bedrijven en organisaties een VOG verplichten voor hun (potentiele) werknemers ter bescherming van de samenleving.³

Ten aanzien van deze ontwikkelingen heeft Reclassering Nederland zijn zorgen geuit. Uit cijfers van Justis is gebleken dat er sprake is van een stijging in VOG aanvragen.⁴ Ook de reclasseringswerkers van Reclassering Nederland merkt deze stijging op. Dit betekent dat mogelijk de cliënten van Reclassering Nederland vaker geconfronteerd worden met het aanvragen van een VOG. Voor reclasseringscliënten is het niet vanzelfsprekend dat zij een VOG kunnen krijgen. Zij hebben namelijk een justitiële documentatie (strafblad). Om te voorkomen dat cliënten zonder gegronde reden geen VOG ontvangen heeft Reclassering Nederland een bijdrage geleverd aan het Algemeen Overleg, dat plaatsvond in 2014. Hieruit is tot stand gekomen dat er een mogelijkheid bestaat om reclasseringsinformatie bij de VOG-screening te betrekken in de vorm van een ondersteunende brief of adviesrapportage.⁵ Deze ondersteunende brief kan bij bezwaar tegen het ‘voornemen tot afwijzen van de VOG’ bijgevoegd worden.

Daarnaast is middels de motie-Marcouch een tweede ontwikkeling gaande op het gebied van re-

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 24 587, nr. 623

² <https://www.justis.nl/Nieuws/2015/>

³ <https://www.justis.nl/Nieuws/2015/>

⁴ Dienst Justis, cijfers 2013.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 24 587, nr. 623

integratie van ex-gedetineerden.⁶ In de motie wordt de regering verzocht te onderzoeken of gedetineerden die dat verdienen een 'aantekening van goed gedrag' kunnen krijgen. Door Dienst Justitiële Inrichtingen is inmiddels een Beschrijving Getoond Gedrag (BGG) ontwikkeld. Een BGG is een verklaring waarin de directeur van een penitentiaire inrichting een opsomming geeft van arbeids- en leerervaringen die de gedetineerde op basis van zijn prestaties en inzet heeft verricht in detentie. Ex-gedetineerden die een BGG kunnen overleggen zouden bijvoorbeeld zonder een VOG als vrijwilliger kunnen worden toegelaten in instellingen. Meer realistisch zou de BGG samen met andere gegevens over het (straf)verleden betrokken kunnen worden bij de beoordeling in het kader van het verlenen van een VOG.

De ontwikkelingen roepen ook vragen op bij de reclasseringswerkers zelf. Zij worden niet met enige regelmaat geconfronteerd met het aanvragen van een VOG door hun cliënten. Daarnaast geven zij aan dat het voor hen onduidelijk is welke criteria gehandhaafd wordt voor het toe- of afwijzen van een VOG. Zij kunnen geen verband leggen met de afwijzing van een VOG en het delict dat hun cliënt gepleegd heeft. Ook is er sprake van een bepaalde beeldvorming omtrent het aanvragen van een VOG. Uit onderzoek van SenseGuide is gebleken dat professionals en VOG-aanvragers pessimistisch ingesteld zijn en verwachten zij geen VOG te ontvangen.⁷

Wegens de vele ontwikkelingen op het gebied van de Verklaring Omtrent het Gedrag is er vraag naar aanpassing van het werkproces van reclasseringswerkers van Reclassering Nederland met betrekking tot het aanvragen van VOG's van cliënten. Een VOG heeft immers invloed op het recidiverisico van hun cliënten, wat raakvlak heeft met het doel van Reclassering Nederland namelijk; het voorkomen van recidive en het creëren van een veilige samenleving.

1.1.1. Verklaring Omtrent het Gedrag

Een Verklaring Omtrent het Gedrag is een verklaring dat gedrag uit het verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van een bepaalde taak of functie in de samenleving.

VOG's worden afgegeven door de Dienst Justis, een onderdeel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Over het algemeen geldt dat er geen VOG wordt afgegeven als iemand een strafbaar feit heeft gepleegd dat relevant is voor de betreffende functie.

Een VOG kan worden afgegeven aan natuurlijke personen (mensen) en aan rechtspersonen (bedrijven/organisaties). Als iemand een VOG aanvraagt, doet Justis onderzoek naar het justitiële verleden van een natuurlijk persoon (NP) of rechtspersoon (RP). Om een baan te kunnen krijgen is het in veel gevallen nodig om een VOG te kunnen overleggen. Voor sommige branches is dit zelfs (wettelijk) verplicht.

Als je werkzaam bent in de kinderopvang, het peuterspeelzaalwerk, gastouderopvang of inwoont bij een gastouder, dan val je onder de continue screening die 1 maart 2013 is gestart. Bij deze screening

⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2012 -2013, 24 587, nr. 557

⁷ "De stem van de uitvoering in perspectief. Een experimentele verkenning van de beleving van risicojongeren en jeugdprofessionals rond de aanvraag van de VOG". Onderzoek van SenseGuide, december 2015.

wordt elke wijziging in de justitiële documentatie doorgegeven aan Justis. Justis beoordeelt vervolgens of het nodig is om opnieuw te screenen.

Als men wegens een verdenking van een overtreding of een misdrijf met de politie in aanraking is gekomen en de Officier van Justitie neemt de beslissing om te vervolgen, een schikkingsvoorstel te doen (transactie) of juist daarvan af te zien (sepot), dan wordt dat doorgegeven aan de Justitiële informatiedienst (Justid). Justid noteert deze beslissing in de justitiële documentatie van desbetreffende persoon. Ook andere wijzigingen in de justitiële situatie, zoals de afloop van een strafzaak, worden in de justitiële documentatie verwerkt.⁸

Bij de beoordeling van de aanvraag wordt de gehele justitiële documentatie betrokken en niet alleen de laatste wijziging. Bij de continue screening van personen die werkzaam zijn in de kinderopvang wordt vooral gelet op zeden- en geweldsmisdrijven, maar ook op diefstallen als in het aantal of de ernst ervan een belemmering wordt gezien voor een verantwoorde uitoefening van het werk met kinderen. De veroordeling door een rechter is geen vereiste bij de beoordeling van de aanvraag. Ook als men enkel verdacht wordt van een strafbaar feit, kan dit betekenen dat een VOG niet afgegeven wordt.⁹

1.1.2. Opdrachtgever Reclassering Nederland

Reclassering Nederland is de organisatie die verantwoordelijk is voor resocialisatie en re-integratie van ex-gedetineerden en veroordeelden. Dit zijn burgers die in aanraking zijn gekomen met justitie en een strafblad (Justitiële Documentatie) hebben. Het belangrijkste aspect daarvan is voorkomen van recidive. Middels een reclasseringstoezicht kan Reclassering Nederland verschillende trainingen en voorwaarden opleggen om het recidiverisico in te perken.

De missie van Reclassering Nederland is het streven naar een veilige samenleving. Het voorkomen van criminaliteit en het terugdringen van recidive staan daarin centraal. Reclassering Nederland wil dit bereiken door het beheersen van zoveel mogelijk recidiverisico's en het stimuleren van positief gedrag bij daders. Daders zijn verantwoordelijk voor het delict dat zij gepleegd hebben, hiervoor wordt een straf opgelegd door justitie. Soms zijn daders niet in staat hun verantwoordelijkheid te nemen door een handicap of psychische aandoening. Het is daarom belangrijk dat zij hierin begeleid worden, zodat zij niet terugvallen in hun oude gedrag.¹⁰

Ook verdachten komen in aanraking met de reclassering. Zij worden verdacht van een strafbaar feit. Reclassering Nederland begeleidt ook deze mensen, omdat zij een risico voor veiligheid van personen of de samenleving kunnen zijn. Hier komt de 'reclasseringsbemoeienis' om de hoek kijken. Reclassering Nederland sluit geen enkele dader of verdachte bij voorbaat uit van begeleiding en interventies.¹¹

⁸ www.justis.nl

⁹ www.justis.nl

¹⁰ "Missie en visie", Reclassering Nederland, www.reclassering.nl

¹¹ "Missie en visie", Reclassering Nederland, www.reclassering.nl

De Adviesunit Reclassering Nederland schrijft adviesrapporten voor het Openbaar Ministerie, het gevangeniswezen of de rechterlijke macht. In het adviesrapport worden de recidiverisico's per opgesteld leefgebied ingeschat en geanalyseerd. Per specifiek delict zijn er aanvullende instrumenten om risico's in te schatten. Denk hierbij aan zeden (STATIC-99), relationeel geweld (B-safer) of verslavingsproblematiek. De adviesrapporten zijn wetenschappelijk onderbouwd.

Voor een uitgebreid rapport wordt gebruik gemaakt van de RISc (Recidive Inschattingsschalen). Dit instrument geeft zicht op de persoonlijke omstandigheden, gedrag en houding van de cliënt, brengt kansen en bedreigingen in kaart en geeft uiteindelijk mogelijkheden aan om iemands gedrag te veranderen. Dit zijn bijvoorbeeld gedragstrainingen.¹²

Er wordt op de volgende leefgebieden een inschatting gemaakt van de volgende criminogene factoren¹³:

- Delict geschiedenis
- Analyse huidige delict en delict patroon
- Huisvesting en wonen
- Opleiding, werk en leren
- Inkomen en omgaan met geld
- Relaties met partner, gezin en familie
- Relaties met vrienden en kennissen
- Drugsgebruik
- Alcoholgebruik
- Emotioneel welzijn
- Denkpatronen, gedrag en vaardigheden
- Houding

Deze criminogene factoren kunnen risico verhogend of -verlagend zijn.

Bij de Toezichtunit voeren reclasseringswerkers (toezichthouders) een toezicht uit die de rechterlijke macht heeft opgelegd. Het toezicht bestaat bijvoorbeeld uit meldplichtcontacten, huisbezoeken, behandelingen en/of gedragstrainingen. Het toezicht heeft als doel om recidive te voorkomen.

Zoals hierboven vermeld is één onderdeel van criminogene factoren het volgen van een opleiding of het hebben van werk. Wanneer bij een striktere screening een hoger percentage van de cliënten van Reclassering Nederland geen VOG zou krijgen, betekent dit dat er een verhoogde kans is op recidive. Om dit te voorkomen heeft dhr. S. Van Gennip, directeur van Reclassering Nederland, het volgende gezegd: *“Een realistische inschatting van actuele risico's. Dat moet de basis zijn van het al dan niet verstrekken van een Verklaring Omtrent Gedrag. Met maatwerk de samenleving beschermen en ruimte bieden voor resocialisatie. Om zo delicten en nieuwe slachtoffers te voorkomen. Werk verrichten, een opleiding volgen, stage lopen. Het zijn belangrijke factoren ter voorkoming van recidive. Steeds vaker verlangen werkgevers, aanbieders van stageplaatsen en vrijwilligersprojecten*

¹² “Diagnose en advies”. Reclassering Nederland, www.reclassering.nl

¹³ Reclassering Nederland, 2010

een VOG. Een weigering ligt voor veroordeelden uiteraard bovengemiddeld in het verschiet. Soms terecht, soms onterecht. Feit is dat weigering van een VOG de re-integratie bemoeilijkt. Een goede afweging bij het al dan niet verstrekken van een VOG is daarom van groot belang.”

Het feit dat er naar aanleiding van het Algemeen Overleg in 2014 is toegezegd op betrekking van de expertise van Reclassering Nederland bij beoordeling van VOG verstrekking, betekent niet dat dit ook vanzelfsprekend is onder reclasseringswerkers zelf. De vraag in hoeverre het huidige beleid inzetbaar is voor het inlichten van cliënten en reclasseringswerkers is daarnaast ook een probleem. De wet- en beleidsregels van Justis in het kader van verstrekking van VOG's is een vast gegeven. Een adviesrapportage van een reclasseringswerker is geen doorslaggevende factor in het afgeven van een VOG. Daarnaast is elke reclasseringswerker een professional die zijn eigen werkwijze heeft. Deze kan verschillen met die van zijn collega.

Het is voor Reclassering Nederland een vraagstuk in hoeverre het huidige beleid omtrent het verkrijgen van een VOG, in de bezwaarprocedure, haalbaar en inzetbaar is voor reclasseringswerkers. Daarbij is het innemen van een proactieve rol van reclasseringswerkers met betrekking tot de VOG – procedure (lees: ondersteuning in bezwaar) gewenst. Verheldering voor dit vraagstuk voor deze organisatie is daarom gewenst. Dit onderzoek zal een bijdrage leveren aan een oplossing voor het vraagstuk en het verwezenlijken van de gewenste situatie.

1.2. Probleemafbakening

De vraag van de opdrachtgever was: 'In hoeverre is informatie met betrekking tot VOG's geïmplementeerd bij reclasseringswerkers en in het systeem van Reclassering Nederland?

Echter, het onderzoeksprobleem is specifiek afgebakend ten opzichte van de oorspronkelijke vraag van Reclassering Nederland. Om het onderzoek af te bakenen, is er enkel ingegaan op:

- De beleidsregels met betrekking tot het aanvragen van een VOG. Aan welke criteria moet voldaan worden om een VOG toe -of af te wijzen?
- De informatievoorziening met betrekking tot VOG's van Reclassering Nederland.
- De reclasseringswerkers van regio Noord-West locatie Alkmaar.

Dit onderzoek is geschreven voor opdrachtgever Reclassering Nederland, regio Noord-West locatie Alkmaar. Bij Reclassering Nederland, regio Noord-West locatie Alkmaar zijn reclasseringswerkers werkzaam die zowel cliënten begeleidt hebben als momenteel begeleiden bij hun VOG-aanvraag.

De oorspronkelijke vraag van de opdrachtgever was onderzoekbaar, maar had meer kadering nodig. Daarom is ervoor gekozen om de initiële vraag van de opdrachtgever om te zetten in de volgende vraag:

“Hoe kan het werkproces van Reclassering Nederland, locatie Alkmaar, worden ingericht zodat reclasseringswerkers een proactieve rol innemen ten aanzien van de VOG – procedure van cliënten?”

1.3. Doel- en vraag stelling

Dit onderzoek draagt bij aan juridische aspecten van het afstudeerproject omdat de veranderingen in het kader van de beleidsregels VOG 2013 worden uitgewerkt in het onderzoeksrapport. Er is uiteengezet welke wet- en regelgeving op de VOG van toepassing is. Het doel is dat reclasseringswerkers van Reclassering Nederland een proactieve rol innemen ten aanzien van de VOG-procedure van cliënt. Daarnaast dient het beleid van Reclassering Nederland daarop aangepast te zijn. Op die manier kunnen medewerkers van Reclassering Nederland juist voorbereid worden op VOG kwesties. In dit onderzoek wordt nagegaan hoe reclasseringswerkers een proactieve rol in kunnen nemen ten aanzien van VOG-procedures van cliënten en of deze rol haalbaar. Dit doe ik door middel van dossieronderzoek, half-gestructureerde interviews met verschillende betrokkenen en literatuuronderzoek. Het onderzoek is praktisch relevant doordat het aanbieden van mijn onderzoek en het doen van aanbevelingen aan Reclassering Nederland eventuele veranderingen of aanpassingen in het beleid mogelijk gemaakt kunnen worden.

Het onderzoek leidt tot de beantwoording van de volgende centrale vraag:

“Hoe kan het werkproces van Reclassering Nederland, locatie Alkmaar, worden ingericht zodat reclasseringswerkers een proactieve rol innemen ten aanzien van de VOG – procedure van cliënten?”

De deelvragen die ten behoeve van de bovenstaande centrale vraag zijn beantwoord luiden als volgt:

1. Wat is de huidige werkwijze van reclasseringswerkers met betrekking tot de ondersteunende brief die zij schrijven ten aanzien van de zienswijze van de cliënt tegen het ‘voornemen tot afwijzing’ van een VOG-aanvraag?
2. Wat is volgens de beleidsmedewerker van Reclassering Nederland een gewenste werkwijze ten aanzien van de VOG-procedure?
3. Welke rol zouden de reclasseringswerkers van Reclassering Nederland, locatie Alkmaar, kunnen en willen innemen in het kader van de VOG-procedure van cliënten?

1.4. Leeswijzer

In dit onderzoeksrapport zal te lezen zijn welke methoden gebruikt zijn en op welke manier deze zijn ingezet om dit onderzoek uit te kunnen voeren. Vervolgens worden de kwaliteit en de analyse van de gegevens in hoofdstuk 2 besproken. In hoofdstuk 3 wordt het juridisch kader uiteengezet waarin de Beleidsregels VOG 2013 en de Algemene wet bestuursrecht aan bod komen. Vervolgens is in hoofdstuk 4 het maatschappelijk kader beschreven waarin de belangrijke begrippen ‘Maatwerk’ en ‘Recidive’ centraal staan. In hoofdstuk 5 wordt antwoord gegeven op de deelvragen, de resultaten van dit afstudeeronderzoek. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 antwoord gegeven op de centrale vraag (conclusie) en zijn aanbevelingen voor de opdrachtgever ter beschikking gesteld op basis van de geanalyseerde gegevens.

2. Methoden

2.1. Methoden van het onderzoek

Voor dit onderzoek is gekozen voor een mix van kwalitatieve methoden, namelijk deskresearch, dossieronderzoek en half-gestructureerde interviews.¹⁴ Omdat er gebruik wordt gemaakt van verschillende methoden, is er sprake van triangulatie.¹⁵ De probleemstelling wordt zo vanuit meerdere invalshoeken belicht. Het verhoogt daardoor de geldigheid van onderzoeksresultaten.

Bij kwalitatief onderzoek worden “onderzoekseenheden” (onderzochte personen) in de omgeving als geheel onderzocht. Dat wordt ook wel “holisme” genoemd.¹⁶ Daarmee wordt bedoeld dat een ervaring als onderdeel van het geheel van de beleveniswereld van personen moet worden gezien en niet als een opzichzelfstaand feit. Het beoordelen van een aanvraag voor een VOG gebeurt aan de hand van bepaalde criteria genoemd in de Beleidsregels VOG 2013. De medewerkers/juristen van het COVOG beoordelen deze aanvragen. Om meer helderheid te krijgen over deze beoordelingscriteria is een interview nodig met deze medewerkers/juristen. Dit bleek helaas niet mogelijk wegens de grote belangstelling van meerdere instellingen en organisaties. Het interviewen van reclasseringswerkers van Reclassering Nederland is wel mogelijk.

Interviewen, dossieronderzoek en deskresearch leveren een bijdrage aan de beantwoording van de vraagstelling en de realisatie van de doelstelling. Hoe deze methoden een bijdrage leveren en hoe zij zijn ingezet, wordt hierna uitgelegd.

2.1.1. Dossieronderzoek

In dit onderzoek staat de werkwijze van reclasseringswerkers met betrekking tot de VOG – aanvraag centraal. Enkele reclasseringswerkers hebben in het verleden een adviesrapportage geschreven ter ondersteuning van de zienswijze die de cliënt kan indienen tegen een ‘voornemen tot afwijzen’ van een VOG. Om een beeld te krijgen van die werkwijze en te kunnen meten of dit een eenduidig beleid is, zijn 6 adviesrapportages bestudeerd in het kader van een dossieronderzoek. Er is gekozen voor 6 rapportages omdat tijdens mijn vooronderzoek en het verzamelen van bronnen opgemerkt is dat de rapportages veelal hetzelfde beeld geven van hoe een dergelijke rapportage vormgegeven is. Daarnaast beschikken niet veel reclasseringswerkers in Alkmaar over dergelijke rapporten omdat zij dit bijvoorbeeld nooit gedaan hebben. Ook zijn niet alle rapportages bewaard gebleven omdat dit geen verplicht onderdeel is van het toezicht en dus het dossier.

In 2013 zijn de beleidsregels VOG aangepast. Wegens die reden zal ik enkel dossiers onderzoeken die gemaakt zijn vanaf het jaar 2013. Zo wordt de meest recente werkwijze van de reclasseringswerkers onderzocht, wat ten goede komt aan de validiteit.

¹⁴ Verhoeven 2014, p. 147

¹⁵ Verhoeven 2014, p. 33

¹⁶ Verhoeven 2014, p. 147

Het dossieronderzoek geeft antwoord op deelvraag 1: “Wat is de huidige werkwijze van reclasseringswerkers met betrekking tot de ondersteunende brief die zij schrijven ten aanzien van de zienswijze van de cliënt tegen het ‘voornemen tot afwijzing’ van een VOG-aanvraag?”

2.1.2. Deskresearch

Er is gebruik gemaakt van deskresearch omdat gegevens over de Beleidsregels VOG 2013 zijn verzameld en verwerkt in het onderzoeksrapport. Hiermee zijn in het juridisch kader de beleidsregels en screeningsprofielen omtrent de behandeling van een VOG-aanvraag verhelderd en uitgewerkt.

Een goed onderzoek kan niet los worden gezien van een gedegen deskresearch. Om antwoord te kunnen geven op de deelvragen zijn betrouwbare en actuele documenten nodig. Voornamelijk de Beleidsregels VOG 2013 en verschillende Kamerstukken zijn geraadpleegd.

2.1.3. Half-gestructureerde interviews

Er is gekozen voor half-gestructureerd interview zodat ideeën en opvattingen over een bepaald onderwerp achterhaald kunnen worden. De informatie die wordt verkregen gaat dieper dan informatie die middels kwantitatief onderzoek wordt verzameld. Er kan goed doorgevraagd worden naar achterliggende motivaties, gedachten en ideeën.¹⁷ Hierdoor komt meer gedetailleerde informatie vrij.

Middels half-gestructureerde interview zijn een deel van deelvraag 1 en heel deelvraag 2 en 3 beantwoordt:

1. *“Wat is de huidige werkwijze van reclasseringswerkers met betrekking tot de ondersteunende brief die zij schrijven ten aanzien van de zienswijze van de cliënt tegen het ‘voornemen tot afwijzing’ van een VOG-aanvraag?”*
2. *“Wat is volgens de beleidsmedewerker van Reclassering Nederland een gewenste werkwijze ten aanzien van de VOG-procedure?”*
3. *“Welke rol zouden de reclasseringswerkers van Reclassering Nederland, locatie Alkmaar, kunnen en willen innemen in het kader van de VOG-procedure van cliënten?”*

Tijdens het interview is gevraagd naar de opvattingen/ervaringen van reclasseringswerkers ten aanzien van de VOG-procedure en specifiek het bezwaar. Daarnaast is er gevraagd naar het werkproces en wat daarbij belemmerende en bevorderende factoren voor hen zijn. Ook is mevrouw (...) geïnterviewd om helderheid te krijgen in het huidige- en gewenste beleid en werkwijze van zowel Reclassering Nederland als reclasseringswerkers met betrekking tot de VOG (deelvraag 2). Mevrouw (...) is beleidsmedewerker op het landelijk kantoor te Utrecht. Zij heeft zich de afgelopen jaren ingezet op het gebied van VOG's.

De reclasseringswerkers zijn geïnterviewd op het kantoor van Reclassering Nederland in Alkmaar. Er is gekozen voor het interviewen van toezichthouders omdat enkel zij gevraagd worden ter ondersteuning in een VOG-bezwaar. Mevrouw (...) is geïnterviewd op het landelijk kantoor in Utrecht.

¹⁷ Verhoeven 2014, p. 155

Op basis van de interviewverslagen zijn de ervaringen en visies van de reclasseringswerkers geanalyseerd.

2.1.4. Verloop interviews.

In het onderzoeksvoorstel is beschreven dat er naar verwachting 9 interviews met reclasseringswerkers afgelegd zouden worden. Daarnaast is er één interview afgelegd met beleidsmedewerker mw. (...) van het landelijk kantoor. Dit is anders gelopen.

Wegens de afgeronde stage op hetzelfde kantoor was het makkelijk om reclasseringswerker uit te nodigen voor het interview. Vrij snel waren er afspraken gemaakt met de hoeveelheid reclasseringswerkers zoals genoemd in het onderzoeksvoorstel. Ook het maken van een afspraak voor een interview met de beleidsmedewerker was zonder problemen verlopen, op het verzetten van de afspraak na.

Helaas kreeg ik na het maken van de afspraken twee e-mails van reclasseringswerkers met de mededeling dat zij helaas niet in staat waren om het interview af te leggen. Beiden wegens gezondheidsproblemen. Deze afspraken konden niet meer vervangen worden door andere reclasseringswerkers omdat ik dan in het geding zou komen met de deadline van het onderzoeksrapport. Daarnaast ben ik van mening dat 7 interviews met reclasseringswerkers tegen een team van 20 reclasseringswerkers (waarvan niet allen ervaring heeft met de VOG) een valide resultaat moet geven.

De interviews met de reclasseringswerkers verliepen zonder problemen. Deze werden afgenomen in een rustige omgeving waarin zowel de respondent als de interviewer niet gestoord zijn. Tijdens het interview met de beleidsmedewerker werd er kort gewerkt aan het onderhoud van enkele spreekkamers en kantoren waarbij geboord werd. Dit heeft echter niet geleid tot een lagere kwaliteit van de geluidsopnames.

2.2. Kwaliteit van de gegevens

Het is van belang dat gegevens en resultaten binnen dit onderzoek betrouwbaar zijn.¹⁸ Om de kwaliteit van dit onderzoek te waarborgen, voeg ik de verwerking van de opgenomen interviews in als bijlage in het rapport. Deze bijlage is in de vorm van een CD of usb-stick geleverd en bijgevoegd in de envelop achter in het bijlagenboek. Hiervoor heb ik gekozen om de hoeveelheid papier dat geprint moet worden te reduceren tot een minimum. Dit zal ten goede komen aan de natuur en maakt het rapport beter leesbaar. Het onderzoeksinstrument zal tot stand komen middels een topiclist voor het halfopen interview.¹⁹ Tevens is deze topiclist bijgevoegd als bijlage 4 (CD + USB-stick) in het bijlagenboek.

¹⁸ Verhoeven 2014, p. 207

¹⁹ Verhoeven 2014, p. 192

Om te voorkomen dat kernpunten tijdens een interview worden gemist, is het opstellen van een aantal vaste vragen van belang. Door middel van een topiclist wordt de kwaliteit verbeterd. Een topiclist geeft het kader van de interviews aan waarna met open interviewvragen ingespeeld en doorgevraagd zal worden.²⁰ Om de kwaliteit van de interviews te waarborgen zullen er geluidsopnamen worden gemaakt. De uitwerking van de interviews zullen, voor de volledigheid, zo snel mogelijk worden geanalyseerd na afname. Doordat er gebruikt wordt gemaakt van een afgesloten interviewruimte, zullen de antwoorden zo min mogelijk beïnvloed worden door locatie en omgeving. Er zal een vergaderruimte worden gereserveerd om het interview af te nemen. Dit zal worden gedaan ter bevordering en het garanderen van privacy.

Naast betrouwbaarheid is validiteit²¹ (de geldigheid) en generaliseerbaarheid van belang voor dit onderzoek. Van belang is dat de persoon die geïnterviewd is geen sociaal wenselijk antwoord geeft op de vragen die ik stel. Om dit te voorkomen, is het interview goed voorbereid en de vraagstelling zo concreet mogelijk en meetbaar gemaakt. Respondenten kunnen onder dezelfde begrippen iets anders verstaan, ook wel begripsvaliditeit genoemd.²² Voorafgaand aan het stellen van een vraag, wordt gecheckt of de geïnterviewde het begrip juist heeft geïnterpreteerd en begrepen.

Bij generaliseerbaarheid moet het onderzoek zo worden ingericht dat er met de resultaten uitspraken kunnen worden gedaan over een groep personen. Binnen een afstudeeropdracht is het een vereiste om minimaal 10 en maximaal 15 interviews af te leggen. Naar verwachting worden er binnen dit onderzoek 10 interviews afgelegd.

De interviews zullen zorgen voor een beantwoording op de tweede en derde deelvraag met betrekking tot de ervaringen van reclasseringswerkers bij het ondersteunen van VOG-bezwaar, de rol die zij in kunnen nemen en de kwaliteit van de informatievoorziening van Reclassering Nederland. De generaliseerbaarheid van het onderzoek wordt gewaarborgd middels de afgelegde interviews.

2.3. Analyseren van gegevens

2.3.1. Analyse deskresearch

Middels deskresearch zal ik gevonden literatuur en de primaire bronnen daarvan bestuderen. Met primaire bron bedoel ik het volgende: als er in een artikel een onderzoek wordt genoemd, neem ik niet het artikel als bron, maar ga ik op zoek naar het primaire onderzoek. Ik neem alle informatie door en bepaal of de informatiebronnen relevant zijn voor het beantwoorden van de vraagstelling. Ik verzamel gegevens en informatie over het onderwerp uit bronnen zoals (betrouwbare)websites, kranten, rapporten, databanken, CBS- en WODC-gegevens, artikelen etc. Ik heb betrouwbare informatie nodig waarmee het onderzoek wordt onderbouwd. Daarnaast beoordeel ik wat er al aan bruikbare gegevens beschikbaar en relevant is voor de onderzoeksvraag.

²⁰ Verhoeven 2014, p. 155

²¹ Verhoeven 2014, p. 208

²² Verhoeven 2014, p. 212

2.3.2. Analyse documenten

Vragenlijsten en interviews worden afgenomen bij personen. Deze personen zijn meestal als respondent in het onderzoek betrokken. Bij inhoudsanalyse worden niet direct personen in het onderzoek betrokken, maar producten, meestal in de vorm van documenten, dus tekstmateriaal. In dit onderzoek zijn verschillende documenten geanalyseerd. Deze documenten betreffen ondersteunende brieven of rapportages die reclasseringswerkers hebben opgesteld ten behoeve van de zienswijze van cliënten tegen een 'voornemen tot afwijzing'. Door het analyseren van deze documenten is deelvraag 1; "Wat is de huidige werkwijze van reclasseringswerkers met betrekking tot de ondersteunende brief die zij schrijven ten aanzien van de zienswijze van de cliënt tegen het 'voornemen tot afwijzing' van een VOG-aanvraag?" beantwoordt.

Op basis van de gevonden gegevens, de resultaten, is beoordeeld wat wenselijk is in het opstellen van dergelijke ondersteunende brieven vanaf heden.

2.3.3. Analyse half-gestructureerde interviews

Elk interview is direct uitgewerkt. Bij deze kwalitatieve onderzoeksmethode hoort een kwalitatieve analyse.²³ Tijdens de gegevensanalyse is rekening gehouden met het acht stappenplan van Nel Verhoeven.²⁴ Na het afnemen van de interviews, zijn de opnamen teruggeluisterd en uitgetypt worden. Vervolgens zijn de gegevens bestudeerd en is de informatie gelabeld. Er is beoordeeld welke uitspraken belangrijk zijn en welke minder van belang zijn. Belangrijke uitspraken worden samengevat en gelabeld. Na het ordenen zijn de gevonden labels gebundeld op categorieën die in het kader van het onderzoek van belang zijn en waarmee invulling kan worden gegeven aan de onderzoeksvraag.

3. Juridisch Kader

Het vraagstuk dat in het onderzoek centraal staat heeft betrekking op wet- en regelgeving, namelijk de beleidsregels VOG 2013 wat voortvloeit uit de Wet Justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wet JSG) en de Algemene wet bestuursrecht (Awb.).

Naar aanleiding van de onduidelijkheden bij reclasseringswerkers omtrent de ontwikkelingen in het aanvragen van een VOG, heeft Justis een presentatie gegeven aan Reclassering Nederland.

Informatie in dit hoofdstuk is daar deels op gebaseerd.

3.1. Beleidsregels VOG 2013

Het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag (COVOG) van de dienst Justis, beoordeelt namens de Minister van Justitie iedere aanvraag voor een verklaring omtrent het gedrag. De beoordeling van het verstrekken van een VOG wordt bepaald door de criteria welke zijn uitgewerkt in

²³ Verhoeven 2014, p. 311

²⁴ Verhoeven 2014, p. 317, 318 en 319

de Beleidsregels VOG -NP- RP 2013. Deze wet vloeit voort uit de Wet Justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wet JSG).²⁵

De basis van het beoordelingskader is vastgelegd in artikel 35 lid 1 Wet JSG. In dit artikel wordt bepaald dat de afgifte van een verklaring omtrent het gedrag wordt geweigerd indien²⁶:

- in de justitiële documentatie met betrekking tot de aanvrager een (herhaald) strafbaar feit is vermeld, en;
- dat feit, gelet op het risico voor de samenleving en de overige omstandigheden van het geval, aan het doel waarvoor de verklaring omtrent het gedrag wordt gevraagd in de weg zal staan.

Dit betekent dat bij de beoordeling van het verstrekken van een VOG, de justitiële documentatie als uitgangspunt wordt genomen. Er wordt beoordeeld of de feiten genoemd op de justitiële documentatie een risico vormen voor de samenleving als de aanvrager het beroep zou uitoefenen.

Als de aanvraag betrekking heeft op een rechtspersoon wordt gekeken naar de strafbare feiten die op naam van de rechtspersoon en van ieder van de bestuurders, vennoten, maten of beheerders van die rechtspersoon staan. Het COVOG raadpleegt bij het beoordelen van de VOG-aanvraag de volgende bronnen²⁷:

- *Het Justitieel Documentatiesysteem*, in de volksmond ook wel het 'strafblad genoemd'.
- *Politierregisters*. Indien gegevens in de justitiële documentatie zijn aangetroffen, kunnen gegevens uit de politierregisters in het oordeel worden betrokken.
- *Het Openbaar Ministerie*. Via het OM kan informatie worden ingewonnen over de achtergronden van strafbare feiten of over de status van een vervolging.

De aanvraag voor een VOG wordt in de praktijk getoetst aan de hand van een objectief en subjectief criterium.

3.1.1. Objectief criterium

Het objectieve criterium betreft de vraag of de justitiële gegevens van de aanvrager, gelet op het risico voor de samenleving, een belemmering vormen voor een behoorlijke uitoefening van de functie of het beoogde doel waarvoor de VOG is aangevraagd. Dit criterium is gebaseerd op artikel 35 van de Wjsg²⁸. Indien aan de hand van het objectieve criterium is vastgesteld dat het betreffende justitiële gegeven een risico voor de samenleving kan opleveren bij het vervullen van de betreffende functie, wordt de VOG in beginsel geweigerd.²⁹

Het objectieve criterium bestaat uit de volgende elementen:

- justitiële gegevens (strafbaar feit);

²⁵ *Staatscourant* 2013, nr. 5409 p. 1

²⁶ Artikel 35 lid 1 Wet Justitiële en strafvorderlijke gegevens (...)

²⁷ Dienst Justis, presentatie voor Reclassering Nederland

²⁸ Artikel 35 lid 1 Wet Justitiële en strafvorderlijke gegevens (...)

²⁹ *Staatscourant* 2013, nr. 5409 p. 3-4

- indien herhaalt (recidive);
- risico voor de samenleving, en;
- een belemmering vormen voor een behoorlijke uitoefening van de functie/taak/bezigheid.

Ook feiten en omstandigheden die ten grondslag liggen aan een dagvaarding en septs kunnen een rol spelen bij de beoordeling van een aanvraag. Hoe zwaar dergelijke informatie weegt en in wanneer deze gevallen meewegen is afhankelijk van de omstandigheden van het geval.

3.1.2. Subjectief criterium

Op grond van het subjectieve criterium kan worden geoordeeld dat het belang dat de aanvrager heeft bij het verstrekken van de verklaring omtrent het gedrag zwaarder weegt dan het belang van de bescherming van de samenleving (risico vastgesteld door het objectieve criterium). Er wordt dus gekeken naar de omstandigheden van het geval die ertoe kunnen leiden dat de objectieve vaststelling ten aanzien van deze aanvrager niet zou moeten leiden tot een weigering van de afgifte van de VOG.³⁰

Omstandigheden van het geval die altijd in de beoordeling worden betrokken zijn:

- de afdoening van de strafzaak;
- het tijdsverloop;
- de hoeveelheid antecedenten
- of de aanvrager ten tijde van het plegen van een strafbaar feit minderjarig was

Bij de beoordeling van het subjectieve criterium is het COVOG bevoegd om informatie op te vragen bij het Openbaar Ministerie en de reclassering.

Naast justitiële gegevens kunnen ook politiegegevens de beoordeling worden betrokken. In de politiesystemen kunnen bijvoorbeeld mutaties omtrent strafbare feiten aanwezig zijn, opgemaakte processen-verbaal en (dag)rapporten. Ondanks het feit dat deze informatie niet in alle gevallen tot vervolging heeft geleid, kan deze bij de beoordeling van de aanvraag worden meegewogen. Hierdoor wordt een betrouwbaar beeld verkregen van de integriteit van de aanvrager.

3.2. Screeningsprofielen

Indien naar aanleiding van een aanvraag voor een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) justitiële gegevens worden aangetroffen, dient te worden vastgesteld of deze justitiële gegevens een belemmering vormen voor het doel waarvoor de VOG is aangevraagd. Het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag (COVOG) beoordeelt aan de hand van een screeningsprofiel of strafbare feiten een belemmering (kunnen) vormen voor de afgifte van de VOG.

³⁰ Staatscourant 2013, nr. 5409 p. 5

Er bestaan twee soorten profielen: een algemeen en een specifiek screeningsprofiel. Het algemene screeningsprofiel is onderverdeeld in 8 risicogebieden:

- Informatie
- Geld
- Goederen
- Diensten
- Zakelijke transacties
- Proces
- Aansturen organisatie
- Personen

Voor deze risicogebieden is gekozen omdat zij samen de werkgebieden belichamen waarbinnen sprake kan zijn van macht. Dit kan macht zijn over personen, goederen, productieprocessen en dergelijke. Wanneer macht wordt toegekend aan een persoon die in het verleden niet integer met een soortgelijke verantwoordelijkheid of met een andere relevante verantwoordelijkheid is omgegaan, kan er een risico voor de samenleving ontstaan.

Naast bovenstaande risicogebieden is er een aantal specifieke screeningsprofielen ontwikkeld, speciaal voor bepaalde beroepsgroepen dan wel bepaalde doelen. Deze specifieke screeningsprofielen zijn afgeleid van de algemene risicogebieden.

De risicogebieden van het algemeen screeningsprofiel en de specifieke screeningsprofielen geven weer welke risico's zich voor kunnen doen. De risico's die worden benoemd zijn niet limitatief. Het is dus mogelijk dat een VOG wordt geweigerd op grond van een justitieel gegeven dat niet wordt vermeld in het risicogebied of het specifieke screeningsprofiel. Indien in een screeningsprofiel het risico van bijvoorbeeld gewelds- en zedendelicten niet is vermeld, kan even goed dit justitieel gegeven voor de specifieke taak of bezigheid waarvoor een VOG wordt aangevraagd relevant zijn.

In beginsel kennen de risicogebieden en de screeningsprofielen een terugkijktermijn van vier jaren. In die gevallen waarin een afwijkende terugkijktermijn wordt gehanteerd staat dat in het screeningsprofiel vermeldt, dan wel is dat op andere wijze bekend gemaakt.

De informatie over de screeningprofielen is gebaseerd op het Jaarrapport 2014 van Justis³¹. Deze kunt u terug vinden in Bijlage 1 van het bijlagenboek.

3.2.1. Continue screening

Ten aanzien van personen werkzaam in de kinderopvang of in peuterspeelzalen wordt een continue screening uitgevoerd. De volgende personen vallen onder de continue screening:

- De houder van een kindercentrum en personen werkzaam bij een kindercentrum
- De houder van een gastouderbureau

³¹ Jaarrapport 2014, Justis.

- De gastouder en andere personen van 18 jaar of ouder die op hetzelfde woonadres als de houder van de voorziening voor gastouderopvang hun hoofdverblijf hebben.
- De houder van een peuterspeelzaal en de personen die daar werkzaam zijn.

Als een persoon werkzaam is in bovengenoemde functie, dan valt diegene onder de continue screening. Dit betekent dat elke wijziging in de justitiële documentatie wordt doorgegeven aan Justis. Justis zal beoordelen of het nodig is om opnieuw te screenen. Als dat het geval is zal Justis een signaal geven aan de toezichthouder voor de kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en gastouderopvang (de GGD). Hierbij wordt geen mededeling gedaan over het strafbare feit. Via de werkgever zal de werknemer worden verzocht om opnieuw een Verklaring Omtrent het Gedrag aan te vragen. Bij de beoordeling van die aanvraag zal de gehele justitiële documentatie worden betrokken en dus niet alleen de laatste wijziging. Bij deze continue screening zal vooral worden gelet op zeden- en geweldsmisdrijven, maar ook op diefstallen, indien in het aantal of de ernst ervan een belemmering wordt gezien voor een verantwoorde uitoefening van het werken met kinderen. Hierbij is het niet vereist dat de aanvrager veroordeeld is door de rechter. Ook als er enkel een verdenking van een verdacht strafbaar feit is, kan dit betekenden dat er geen VOG afgegeven wordt.³²

Een melding van de continue screening is dus niets anders dan de mededeling aan de GGD, dat het nodig wordt gevonden dat er een nieuwe VOG aangevraagd moet worden. De echte screening vindt plaats nadat de persoon in kwestie een VOG heeft aangevraagd.

3.3. Terugkijktermijn

Bij de beoordeling van de justitiële gegevens van de aanvrager wordt een terugkijktermijn in acht genomen. Dit houdt in dat het COVOG alleen rekening houdt met de strafbare feiten op de justitiële documentatie binnen die bepaalde periode. De volgende terugkijktermijnen van toepassing:

Omschrijving	Terugkijktermijn
Standaard terugkijktermijn	4 jaren
De aanvraag voor een VOG naar het oordeel van het COVOG ziet op een functie met hoge integriteits-eisen	10 jaren
Jongeren t/m 23 jaar	2 jaren, m.u.v. zedendelicten of geweldsmisdrijven met strafmaxima vanaf 6 jaar
Zedendelicten	Onbepaalde terugkijktermijn
Strafbaar feit met maximum gevangenisstraf van 12 jaar of meer	Onbepaalde terugkijktermijn, zie bijzondere weigeringsgrond.

(Bron: Justis, screeningsautoriteit)

³² Continue screening, www.justis.nl

3.4. Bezwaar en beroep

Als uit de screening blijkt dat iemand geen strafbare feiten heeft gepleegd, beslist het COVOG binnen 4 weken na ontvangst van de aanvraag om een VOG af te geven.

Is er wel sprake van strafbaar gedrag? Dan beoordeelt het COVOG aan de hand van de screeningsprofielen of dit gedrag een belemmering vormt voor het doel waarvoor de VOG is aangevraagd.

Binnen 8 weken na de ontvangst van de aanvraag, neemt het Covog een besluit. Voordat een VOG definitief wordt geweigerd, ontvangt de aanvrager altijd eerst een “voornemen tot afwijzing”. Hierin staan de redenen van de voorgenomen weigering. De aanvrager kan ervoor kiezen om schriftelijk de eigen zienswijze in te dienen of kan de reclassering vragen hem hierin te ondersteunen.

Vervolgens neemt Justis een definitief besluit. Als dat een afwijzing is, dan staat in dit besluit nogmaals de reden waarom Justis weigert een VOG af te geven.

Men kan tegen deze afwijzing bezwaar maken volgens de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht. De hoofdstukken 6 en 7 van de Awb zijn van toepassing ingeval van de mogelijkheid van bezwaar en beroep tegen handelingen van bestuursorganen.³³

4. Maatschappelijk kader

De beleidsregels VOG 2013 heeft betrekking op het sociaal leven van cliënten van Reclassering Nederland. Daarnaast heeft het verstrekken van VOG's ook invloed op de maatschappij en samenleving. Het idee achter het verstrekken van VOG's is om de samenleving te beschermen tegen risico's die voor kunnen vallen tijdens het uitoefenen van beroepen. Denk hierbij aan Robert M., de persoon die tijdens het uitoefenen van zijn baan bij een kinderopvang tientallen kinderen misbruikte. Enerzijds is het van belang om de samenleving te beschermen. Anderzijds is het van belang dat cliënten van Reclassering Nederland niet recidiveren door het ontbreken van een dagbesteding of werk. Reclassering Nederland probeert dit doel te bereiken middels maatwerk.

4.1. RN 2.0

Sinds 2013 is er een nieuwe beleidsvorm bij Reclassering Nederland; RN 2.0.

Bij RN 2.0 staat de professional centraal en is de professional zelf verantwoordelijk voor de kwantitatieve en kwalitatieve eis. De professional is dus zelf verantwoordelijk voor zijn eigen ontwikkeling. Ook zal er horizontale feedback plaats vinden, waarin professionals zelf verantwoordelijk zijn om actief feedback te vragen en geven en om kennis op te halen en te delen. De kern van RN 2.0 is een verandering in cultuur: niet de sturing van bovenaf maar de verantwoordelijkheid van de professional moet centraal staan. Vanuit vertrouwen en met duidelijke kaders moet er gestuurd worden op resultaten en niet op de manier waarop de professional deze resultaten bereikt. De wijze

³³ Hoofdstukken 6 en 7 van de Algemene wet bestuursrecht.

waarop is aan de vakbekwame professional. De professional is verantwoordelijk voor een kwalitatief goede werkwijze, neemt verantwoordelijkheid voor zijn eigen leerproces en legt verantwoording af. Sturing is daarom meer op afstand en leiderschap is coachend.³⁴

Een belangrijke factor in deze nieuwe werkwijze is maatwerk. Maatwerk is leveren van een specifieke werkwijze/strategie bij bepaalde casussen. Er moet een structuur zijn in handelen en er moet een bepaald doel te bereiken zijn. Dit betekent dat elke reclasseringswerker een eigen invulling kan geven aan zijn werk. Hij of zij kan zelf bepalen wat de cliënt nodig heeft en wat belangrijk is om recidive te voorkomen.

4.2. Recidive

Uit gegevens van de Recidive Inschattingen Schalen (RISc) van Reclassering Nederland blijkt dat 77% van de cliënten bij Reclassering Nederland werkloos is.³⁵ In 2012 woonde er ongeveer twee miljoen jongeren in de leeftijd van 15 tot 25 jaar in Nederland volgens gegevens van het CBS. Van die groep ondervond 85% geen problemen, zij hadden een startkwalificatie, een baan en kwamen niet in aanraking met Justitie. Echter, 15% van die groep kende wel problemen, 8% had geen startkwalificatie, 9% was werkloos en 3% kwam in aanraking met Justitie.³⁶ Voornamelijk voor ondertoezichtgestelden in de adolescentie levensfase is het van belang dat er wordt geïnvesteerd in hun 'sociaal kapitaal'. Hoewel 77% van de ondertoezichtgestelde bij Reclassering Nederland een leeftijd hebben van 18 tot en met 65+, tonen de bovengenoemde cijfers aan dat in vergelijking met de rest van de samenleving het werkloosheidspercentage van ondertoezichtgestelden erg hoog is.

Het doel van Reclassering Nederland is: Streven naar een veilige(re) samenleving door het terugdringen van recidive³⁷. Door middel van het in kaart brengen van criminogene factoren, het opstellen van doelen gericht op gedragsverandering, het aangeven en bewaken van grenzen, het aanwakkeren van motivatie voor gedragsverandering en zelfreflectie werken reclasseringswerkers aan het terugdringen van recidive. Als de risico verhogende factoren van de cliënt worden aangepakt en de risico verlagende factoren verder worden ontwikkeld of ondersteund, wordt de kans op recidiveren lager en indirect de samenleving een stuk veiliger. Zoals omschreven in paragraaf 1.1.2. is één van de criminogene factoren met betrekking tot recidiverisico het volgen van een opleiding of het hebben van werk. Dit wordt ook wel een dagbesteding genoemd.

4.3. Criminogene factoren

Criminogene factoren zijn die gebieden of factoren die herhaling van delict gedrag in de hand werken of versterken. Deze interventies moeten uiteraard passen bij de (on)mogelijkheden van de dader en zijn bereidheid te veranderen, responsiviteit genoemd.

³⁴ RN 2.0 beleidsvisie, <http://intranet.reclassering.nl/>

³⁵ Fischer, Captein, & Zwirs, 2011.

³⁶ Groot, 2012.

³⁷ "Missie en visie", Reclassering Nederland, www.reclassering.nl

Er zijn twee soorten criminogene factoren:

- statische; en
- dynamische.

Statische factoren zijn onveranderbaar. Dit is bijvoorbeeld het delict verleden van een delinquent. Dynamische criminogene factoren zijn zaken die wel veranderbaar zijn. Voorbeelden zijn de wijze waarop een delinquent problemen oplost, hoe hij met zijn financiën omgaat, drugs- en alcoholgebruik en of hij werk heeft.

Het boek “Werken in gedwongen kader” wordt als handelingsrichtlijn gebruikt door Reclassering Nederland. In dit boek staan methoden, die passend zijn in forensisch sociaal werk.³⁸ Om het doel (terugdringen van recidive door het aanpakken van de criminogene factoren) na te streven, worden de volgende methoden gebruikt door Reclassering Nederland:

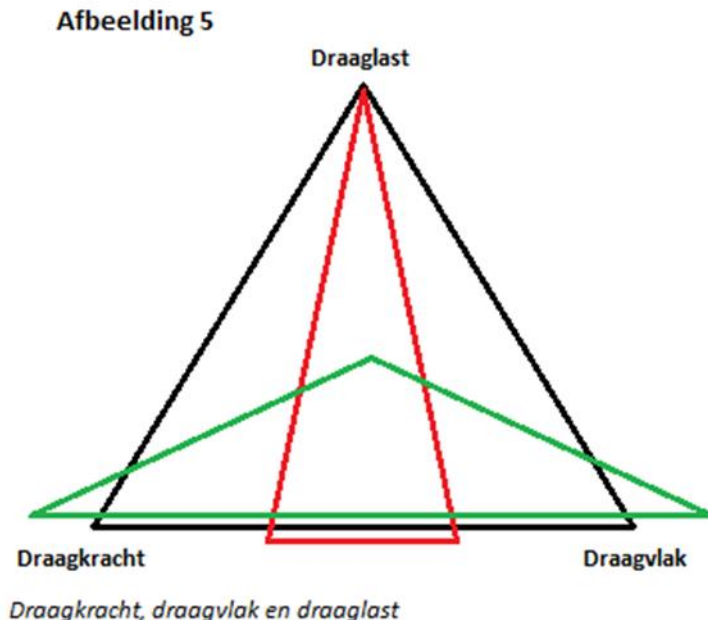
- Motiverende gespreksvoering.
Motiverende gespreksvoering is de basis van het reclasseringswerk. Het is een methode om de cliënt voor te bereiden op gedragsverandering. Dit wordt gedaan door op zoek te gaan naar de intrinsieke motivatie van de cliënt voor gedragsverandering.
- Oplossingsgericht werken
Oplossingsgericht werken is een werkwijze waarin vooral de sterke kanten van de cliënt centraal staan. De reclasseringswerker is niet gericht op problemen maar op mogelijkheden en kansen.
- Outreachend werken
Outreachend werken is gericht op tot stand brengen van contact en deze onderhouden met cliënten die vooralsnog niet gemotiveerd zijn voor reclasseringscontact, verbeteren en/of stabiliseren van de leefomstandigheden en zorg voor mensen die in de maatschappelijke marge leven en mogelijk maken dat zij onder toezicht kunnen blijven.
- Maatwerk leveren
Maatwerk is leveren van een specifieke werkwijze/strategie bij bepaalde casussen. Er moet een structuur zijn in handelen en er moet een bepaald doel te bereiken zijn.
- Psycho-educatie
Psycho-educatie is van belang voor cliënten met een beperking en/of stoornis. Het heeft als doel om kennis te vergroten over de beperking, stoornis of aandoening, het accepteren ervan te bevorderen en vaardigheden aan te leren om met de beperking om te kunnen gaan.
- Netwerkbenadering
Dit is bedoeld om steun vanuit het sociale netwerk te vergroten, maatschappelijke uitstoting te voorkomen of repareren en de binding met een antisociale context te verzwakken.
- Creëren van materiële voorwaarden
Het creëren van materiële voorwaarden is nodig als het ontbreken daarvan het de cliënt onmogelijk maakt om zich aan de bijzondere voorwaarden te houden, deel te nemen aan

³⁸ “Werken in gedwongen kader”, Menger, Krechtig & Bosker, 2013.

toezicht of behandeling in gedwongen kader en te werken aan een toekomstperspectief.

Doelen hiervan zijn verminderen van onmiddellijke stress, oplossen van concrete problemen die de cliënt niet zelf kan aanpakken en toegang tot externe hulpbronnen vergemakkelijken.

Alle methodieken hierboven zijn gericht op het vergroten van de draagkracht en het draagvlak van de cliënt.

In de bovenstaande afbeelding is een groen/rode driehoek te zien. De groene driehoek heeft een breder draagvlak en is dus steviger dan de rode driehoek. Het is dan ook het streven om de draagkracht en het draagvlak van de cliënt te vergroten, zodat de draaglast af zal nemen.

Met de termen draagkracht, draagvlak en draaglast wordt het volgende bedoeld:

- Draagkracht: De draagkracht van de cliënt vergroot je door gedragsverandering aan te leren door middel van bijvoorbeeld het vergroten van de agressieregulatie, probleemoplossende vaardigheden en arbeidsvaardigheden.
- Draagvlak: Het 'sociaal kapitaal' van de cliënt. Door sociale netwerken; relaties met familie, relaties met vrienden, collega's en bredere maatschappelijke banden van de cliënt te versterken, vergroot je het draagvlak van de cliënt.
- Draaglast: De ernst van het probleem, de mate van chaos, de zwaarte van het bestaan van de cliënt. Door het versterken en vergroten van de draagkracht en het draagvlak van de cliënt, zal de draaglast afnemen.

4.4. Gedragsinterventie "Werken aan Werk"

Middels verschillende gedragsinterventies wordt de draagkracht van de cliënt vergroot. Tijdens de gedragstraining/interventie "Werken Aan Werk" worden cliënten van Reclassering Nederland (mits de gedragstraining is opgelegd door de rechter) ondersteund in het ontwikkelen van de juiste

vaardigheden voor het vinden van een geschikte baan of dagbesteding en het vergroten van de draagkracht van de cliënt. Dit zal (in)direct effect hebben op de draaglast van de cliënt. Hoe minder de draaglast is en hoe groter de draagkracht en het draagvlak is, hoe kleiner de kans is dat de cliënt recidiveert.

De gedragstraining “Werken Aan Werk”, of momenteel nog ARVA genoemd, is een interventie die opgelegd kan worden door de rechter in het kader van een voorwaardelijke straf met reclasseringstoezicht.

Tijdens de training “Werken aan Werk” worden cliënten vaardigheden aangeleerd die zij in de praktijk kunnen gebruiken bij het vinden van een baan of dagbesteding. Daarnaast gaat de trainer tijdens de training kort in op de VOG. Er wordt algemene informatie gegeven wat de VOG inhoudt, waar ze deze voor nodig hebben, waar en wie deze kan aanvragen en dat zij dit altijd moeten doen ongeacht het strafblad.

4.5. Verwachtingen van cliënten en professionals

Uit gegevens van Justis blijkt dat voor jongeren onder de 23 jaar het aantal afwijzingen van de VOG onder de 5% ligt. De kans op het verkrijgen van een VOG lijkt groot te zijn. Er zijn signalen dat risicojongeren en jeugdprofessionals denken dat deze kans juist klein is en dat ze de VOG daarom bij voorbaat al niet aanvragen.³⁹ Ook mw. E. Kurtovic, juridisch medewerker bij Van Oosten Advocaten gespecialiseerd in VOG zaken, geeft aan geen vertrouwen te hebben in de cijfers van Justis. Zij stelt dat er sprake is van een dark number, mensen die geen VOG aanvragen omdat zij aannemen geen kans te maken op een toewijzing.⁴⁰

Uit onderzoek, met betrekking tot het aanvragen van een VOG onder risicojongeren, is het volgende gebleken⁴¹:

- Beeldvorming: zowel jongeren als jeugdprofessionals halen hun informatie over de VOG uit hun directe netwerk; vaak is dit een minder betrouwbare bron.
- Toetsingskader: jeugdprofessionals ervaren de VOG als een ‘black box’ en kunnen niet van tevoren inschatten wat de kansen van jongeren zijn.
- Gedrag van derden: steeds meer scholen (en werkgevers) vragen naar de justitiële achtergrond van jongeren en schatten de kansen op toekenning VOG laag in.
- Effect: jongeren vermijden actief mogelijke afwijzing, waardoor het effect van de VOG op hun leven groter wordt dan nodig.

Hieruit blijkt dat dat jongeren vooral vertrouwen op informatie van familie en vrienden, hun school of opleiding en de jeugdprofessional. Zij denken vaak dat het aanvragen van een VOG zinloos is omdat

³⁹ “De stem van de uitvoering in perspectief. Een experimentele verkenning van de beleving van risicojongeren en jeugdprofessionals rond de aanvraag van de VOG”. Onderzoek van SenseGuide, december 2015, p. 4

⁴⁰ “Aantal weigeringen Verklaring Omtrent Gedrag extreem laag, maar klopt dat wel?” E. Kurtovic, deBonjo oktober 2015

⁴¹ “De stem van de uitvoering in perspectief. Een experimentele verkenning van de beleving van risicojongeren en jeugdprofessionals rond de aanvraag van de VOG”. Onderzoek van SenseGuide, december 2015, p. 5

zij een justitiële documentatie hebben.⁴² In de verhalen van de jeugdprofessionals overheersen teleurstelling, frustratie en bezorgdheid.⁴³

“Het verkrijgen van een VOG is echt een knelpunt voor onze doelgroep. Jongeren vragen de VOG niet aan als ze een strafblad hebben, dus als ze met Justitie in aanraking zijn geweest. Ook hulpverleners geven snel aan dat een jongere dan niet meer voor een stage of werkplek in aanmerking kan komen. Er is echter veel onduidelijkheid over de VOG. Justis geeft aan nog geen procent van de aanvragen af te wijzen, dus ergens zit er denk ik iets niet goed. Justis geeft aan zelfs mee te willen denken als de situatie van de jongere hierom vraagt. Ook kan zelfs een jeugdreclasserder een ‘goed woordje’ voor de jongere doen. De vraag is dus hoe het komt dat de verhalen zo uiteen lopen tussen de doelgroep en Justis. Geven de hulpverleners altijd wel het juiste advies? Zo van: ‘Vraag maar niet aan want je krijgt hem toch niet?’

(Verhaal van een professional)

Ook de professional vertrouwt vooral op informatie uit het eigen professionele netwerk. Men vindt het moeilijk om relevante informatie te vinden. Als een VOG-aanvraag wordt afgewezen, vinden professionals het moeilijk om de jongere te motiveren om bezwaar te maken of een andere baan of opleiding te zoeken.⁴⁴

⁴² “De stem van de uitvoering in perspectief. Een experimentele verkenning van de beleving van risicojongeren en jeugdprofessionals rond de aanvraag van de VOG”. Onderzoek van SenseGuide, december 2015, p. 5-6

⁴³ “De stem van de uitvoering in perspectief. Een experimentele verkenning van de beleving van risicojongeren en jeugdprofessionals rond de aanvraag van de VOG”. Onderzoek van SenseGuide, december 2015, p. 5-6

⁴⁴ “De stem van de uitvoering in perspectief. Een experimentele verkenning van de beleving van risicojongeren en jeugdprofessionals rond de aanvraag van de VOG”. Onderzoek van SenseGuide, december 2015, p. 5-6

5. Resultaten

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de deelvragen. In paragraaf 5.2 en 5.3 zijn de meest opvallende uitkomsten uit de interviews samengevat.

5.1. Wat is de huidige werkwijze van reclasseringswerkers met betrekking tot de VOG procedure van cliënten?

In deze paragraaf zal antwoord gegeven worden op deelvraag 1; *“Wat is de huidige werkwijze van reclasseringswerkers met betrekking tot de ondersteunende brief die zij schrijven ten aanzien van de zienswijze van de cliënt tegen het ‘voornemen tot afwijzing’ van een VOG-aanvraag?”*.

Eerst wordt er ingegaan op de werkwijze vóór de aanpassing van de Beleidsregels 2013 in 2013, daarna zal er uiteengezet worden welke werkwijze reclasseringswerkers nu aanhouden bij het schrijven van een ondersteunende brief. Aan de hand van documenten uit het dossieronderzoek wordt een beeld gegeven van hoe een dergelijke brief eruit ziet.

5.1.1. *Werkwijze vóór aanpassing van de Beleidsregels VOG 2013.*

Uit interviews met reclasseringswerkers is gebleken dat een aantal van hen in het verleden VOG-adviezen hebben geschreven. Er zijn drie periodes geweest waarin de werkwijze van reclasseringswerkers verschillen in de wijze waarbij zij ondersteunen bij een VOG, namelijk:

- Vóór 2004.
- Ná 2004.
- Vanaf 2013.

In de periode vóór 2004 werd de Verklaring Omtrent het Gedrag aangevraagd bij de gemeente en afgegeven door de burgemeester. De Reclassering kon middels de VOG-commissie gevraagd worden een toelichting te geven op een VOG-aanvraag als de burgemeester niet zeker was de aanvraag toe- of af te wijzen. Ook was hierdoor ruimte om als reclasseringswerker in gesprek te gaan met de burgermeester.

Ja, vroeger werd het aangevraagd bij de gemeente. Dan vroeg de VOG-Commissie ons wel eens.. dan kon een gemeentefunctionaris als hij niet veel bijzonderheden zag een VOG geven en als er een strafblad was dan kon hij aan de VOG-commissie om een toelichting vragen. Dan deden wij onderzoek daar naar.

Respondent 8

In 2002 is de Wet op de justitiële documentatie gewijzigd in de Wet justitiële gegevens. In deze wet is de regeling opgenomen voor de Verklaring Omtrent het Gedrag. Vanaf 2004 was er een nieuwe procedure in werking getreden waardoor de afgifte van de VOG op landelijk niveau is georganiseerd. De VOG wordt sinds 2004 niet meer door de burgemeester in de gemeente waar iemand woont, maar onder verantwoordelijkheid van de minister van Justitie verstrekt.⁴⁵

Na de wetswijziging in 2004 kreeg Reclassering Nederland VOG-adviesopdrachten van Justis via het instroompunt. Het instroompunt is het eerste aanspreekpunt voor de desbetreffende regio van de 3 Reclasseringsorganisaties (Reclassering Nederland, Verslavingsreclassering en Leger des Heils Reclassering) en voor het Openbaar Ministerie, Zittende Magistratuur en gevangeniswezen. Bij het instroompunt worden de reclasseringsopdrachten geregistreerd en wordt er getoetst binnen welk juridisch kader inzet door de reclassering kan plaatsvinden. Vervolgens wordt de opdracht op basis van de beschikbare informatie toegewezen aan één van de drie Reclasseringsorganisaties.⁴⁶

Indien de aanvrager van de VOG een strafblad had kon Justis/het COVOG aan Reclassering Nederland vragen een adviesrapportage te schrijven over de aanvrager. In deze adviesrapportages werd aan de hand van criminogene en beschermende factoren beoordeeld hoe groot de kans op recidive is. De voornaamste reden dat Justis VOG-adviesopdrachten gaf aan Reclassering Nederland was omdat zij niet in het bezit waren van meetinstrumenten zoals zij nu hebben in de vorm van screeningsprofielen.⁴⁷

5.1.2. Huidige werkwijze.

Na de aanpassingen van de Beleidsregels VOG 2013 in 2013 zijn er meer en specifiekere screeningsprofielen gekomen. Met de komst van die profielen als meetinstrumenten zijn de VOG-adviesopdrachten aan Reclassering Nederland verdwenen. Middels e-mail contact met het instroompunt is bevestigd dat er geen VOG-opdrachten meer binnenstromen.

Van: Instroom 3RO Noord-Holland
Verzonden: maandag 4 april 2016 11:39
Aan: **

Onderwerp: RE: vraag m.b.t. VOG

Goedemorgen,

Wij krijgen deze aanvragen eigenlijk nooit meer, je kan even contact opnemen met ** de leidinggevende van de administratie, misschien kan ze jou verder helpen.

Met vriendelijke groet,

N. ** | Reclassering Nederland | Instroompunt Noord Holland | Administratie

⁴⁵ Brochure De Verklaring Omtrent het Gedrag, Uitgave Ministerie van Justitie. Gewijzigde herdruk, juli 2008

⁴⁶ Intranet Reclassering Nederland

⁴⁷ Zie paragraaf 3.2 "Screeningsprofielen" van het onderzoeksrapport.

Omdat er geen VOG-adviezen meer aangevraagd worden heeft er een verschuiving plaatsgevonden in het VOG-beleid van Reclassering Nederland. Zij krijgen geen VOG-adviesopdrachten meer van het Justis en zijn daardoor ook niet op de hoogte van cliënten die een VOG aanvragen. Tenzij cliënten hun reclasseringswerker daar zelf van op de hoogte brengen.

De cliënt dient de VOG zelf aan te vragen. Dat kan digitaal, via de gemeente of Justis (als de persoon niet staat ingeschreven in de BRP). Wanneer uit de screening van het COVOG blijkt dat er geen strafbare feiten zijn gepleegd, neemt Justis binnen 4 weken na ontvangst van de aanvraag een beslissing.

Wanneer uit de screening blijkt dat er wel strafbare feiten zijn gepleegd, dan neemt Justis binnen 8 weken na ontvangst van de aanvraag een beslissing. Als Justis geen VOG afgeeft, ontvangt de aanvrager een brief met een 'voornemen tot afwijzing'. Daarin staat de reden waarom Justis voornemens is om de VOG niet af te geven. De cliënt (aanvrager) kan hierop zijn zienswijze indienen.⁴⁸

Dit is het moment dat de reclasseringswerker kan ondersteunen middels een brief⁴⁹, mits zij hierover zijn geïnformeerd door de cliënt. De reclasseringswerker kan deze ondersteunende brief schrijven als de kans op recidive laag wordt ingeschat indien de cliënt de functie zal uitoefenen waarvoor de VOG is aangevraagd.⁵⁰

Uit dossieronderzoek is gebleken dat reclasseringswerkers twee vormen van ondersteunende brieven aanhouden:

1. Een brief, zoals een bezwaarschrift.
2. Een adviesrapportage middels het format '*beknopt adviesrapport zonder diagnose*' van Reclassering Nederland.

Op de volgende pagina worden deze twee vormen uiteengezet middels voorbeelden. Alle dossiers kunt u terugvinden in bijlage 3 in het bijlagenboek.

⁴⁸ Dienst Justis, Jaarrapport 2014

⁴⁹ "Informatie over de VOG", Intranet Reclassering Nederland, aangepast op 22-03-2016

⁵⁰ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 1

De eerste vorm van de ondersteunende brief ziet er als volgt uit:

*Dienst Justis, Team COVOG
Postbus 16115
2500 BC Den Haag*

*Datum: 09-02-2015
Onderwerp: Bezwaar VOG
Briefnummer: **
Contactpersoon: **
Telefoon: **
E-mailadres: ***

Geachte dame of heer,

Op verzoek van mij cliënt, dhr. D, doe ik u dit schrijven toekomen. Client heeft voor de tweede keer een VOG aanvraag gedaan waarop u met overweging tot afwijzing gereageerd heeft. De vorige was medio juli 2014. De reclassering heeft toen ook een ondersteunende brief verstuurd.

Ter beoordeling van de huidige aanvraag wil ik u het volgende melden.

Client heeft zich tot nu toe goed gehouden aan de afspraken bij de reclassering. Het toezicht loopt nog 25-04-2015.

De gesprekken zijn vooral gericht op het voorkomen van recidive door het structuren van zijn leven, waaronder het begeleiding naar gepast werk. Naast de meldplichtgesprekken bij de reclassering heeft hij ook een behandeling gevolgd bij de Waag in Haarlem. Dit in verband met het delict. Op 24 juli 2014 heeft er een eindgesprek plaatsgevonden waarbij geconstateerd is dat het delict een incidenteel karakter heeft waarbij het gevaar op herhaling van het delict nihil is. De behandelaar heeft een doorverwijzing gedaan naar reguliere zorg voor verder begeleiding. Inmiddels is cliënt in behandeling bij de Brijder.

Destijds konden we u melden dat cliënt een VOG nodig had voor werk in de verpleging. Door het ontbreken van de VOG is hij het werk kwijtgeraakt. Nu willen we u erop wijzen dat het vinden en behouden van werk belangrijk is voor het op orde krijgen van zijn leven. Met name ook omdat cliënt weer kans maakt op een baan in een sector waar zijn hart ligt.

Ik hoop dat u met deze informatie een positieve beslissing wilt nemen in belang van mijn cliënt.

Hoogachtend,

Reclasseringswerker **

De tweede vorm van de ondersteunende brief ziet er als volgt uit:

1 Verantwoording

Bij de totstandkoming van dit rapport is geen gebruik gemaakt van een diagnostisch instrument. De heer K verzocht ons op 16 januari 2014 om zijn aanvraag voor een VOG toe te lichten.

Geraadpleegde bronnen

Gesprek(ken) betrokkene:
Referenten:

Toelichting

16-01-2014
16-01-2014

Mevrouw *, Toezichthouder RN
toezichtunit Alkmaar

Overig: Voornemen tot afwijzen van uw aanvraag van
Dienst Justis 31-12-2013.

2 Delictgedrag, risicofactoren, vonnis, toezicht

Delictgedrag, risicofactoren

De heer K is een negentienjarige man, die inbraken heeft gepleegd ten behoeve van financieel gewin. Het ging niet goed op school, omdat hij veel vrijheden op deze school kreeg en studiediscipline miste. Hij ging softdrug gebruiken, waardoor hij nog meer ging spijbelen. Zijn ouders dachten dat hij naar school ging, maar in werkelijkheid was betrokkene bij zijn vrienden, op straat of thuis. Geld leverde hem meer luxe op. Tijdens de detentie heeft betrokkene gesprekken gehad met de Imam en betrokkene realiseerde zich dat hij niet goed bezig was. Zijn doel, namelijk een goede baan, raakte op deze manier steeds verder weg.

Vonnis

Betrokkene werd onder meer veroordeeld tot een deels voorwaardelijke straf met de bijzondere voorwaarden:

- meldplicht bij de reclassering
- zich houden aan de aanwijzingen van de reclassering
- locatiegebod met elektronische controle
- middelenverbod met urinecontroles
- volgen van een cognitieve vaardigheidstraining
- volgen van een leefstijltraining
- volgen van een arbeidsvaardigheden training
- contactverbod met de mededaders

Toezicht

Betrokkene zegt gemotiveerd te zijn om met begeleiding van de reclassering de studie weer op te pakken, op zoek te gaan naar een bijbaan en tijdelijk een sober leven te aanvaarden. Hij wordt hierbij tevens ondersteund door zijn ouders, broer en zus.

Uit informatie van mevrouw **, toezichthouder, blijkt het volgende;

Betrokkene was op eigen initiatief en met veel motivatie gestart met een opleiding voor taxichauffeur. Zijn zwager heeft een taxibedrijf en had hem een baan toegezegd, indien hij aan de voorwaarden zou voldoen. Betrokkene is echter na de detentie in september 2013 gestart met de opleiding tot automonteur, omdat hij verwachtte dat hij geen VOG zou kunnen krijgen voor een chauffeurspas. De opleiding tot automonteur blijkt echter niet goed bij betrokkene te passen en het Horizon College heeft betrokkene geadviseerd om eerst een poos te gaan werken en dan te onderzoeken welke opleiding bij hem zou passen. Betrokkene zou alsnog graag als taxichauffeur aan de slag gaan, omdat hij hiervoor een startkwalificatie heeft.

Vanuit reclasseringsoogpunt is het wenselijk dat betrokkene een goede dagbesteding en toekomstperspectief heeft om recidive te voorkomen. Het werken als taxichauffeur biedt deze mogelijkheden voor betrokkene.

In het kader van zijn reclasseringstraject worden regelmatig urine controles op sporen van drugs en alcohol afgenomen en deze zijn tot op heden negatief. Hoewel betrokkene af en toe bijsturing behoeft, zijn er geen signalen voor recidive en lijkt hij steeds meer verantwoordelijkheid te nemen, in die zin dat hij zijn leefstijl lijkt aan te passen en zich meer richt op het opbouwen van een delictvrij bestaan.

De komende periode zal betrokkene gedragstrainingen bij de reclassering volgen, waardoor de kans op herhaling van strafbaar gedrag verder zal afnemen.

3 Verklaring omtrent gedrag

Indien de Verklaring Omtrent het Gedrag wordt afgegeven ten behoeve van een chauffeurspas taxi, zal betrokkene naar alle waarschijnlijkheid aan het werk gaan bij zijn zwager, dan wel een werkgever in diens netwerk. Het hebben van een goede dagbesteding met inkomen is van belang bij het opbouwen van een delictvrij bestaan.

Het toezicht van betrokkene wordt voortgezet, zodat de controle op de bijzondere voorwaarden van kracht blijft. Het verkrijgen van de baan als taxichauffeur, waar betrokkene zo enthousiast voor is, zal bijdragen aan het vergroten van het gevoel van eigenwaarde, zelfvertrouwen, verantwoordelijkheid en toekomstperspectief bieden.

Zolang betrokkene zich aan de bijzondere voorwaarden houdt, achten wij het recidiverisico beperkt. Gelet op bovenstaande adviseren wij positief ten aanzien van de afgifte van de VOG voor de chauffeurspas.

BIJLAGEN

- Chauffeursdiploma taxi
- Rijbewijs

Reclasseringswerkers krijgen vanuit de beleidsvorm RN2.0 veel vrijheid in de manier waarop zij hun werk verrichten, zoals omschreven in paragraaf 4.1. Omdat zij deze vrijheid krijgen en wegens het ontbreken van een eenduidig beleid omtrent het schrijven van een ondersteunende brief, zijn bovenstaande voorbeelden de meest gebruikte vormen die reclasseringswerkers gebruiken in hun ondersteuning. Zij zullen de vorm gebruiken die hen het meest aanspreekt of passend vinden, dus een briefvorm of rapportvorm.

De vormen die gebruikt worden verschillen in veel opzichten van elkaar. De brief is bondiger en korter en gaat meer in op de huidige situatie van de cliënt⁵¹. Het rapport is een meer uitgebreid stuk waarbij de nadruk wordt gelegd op het verleden, de delictsituatie en vervolgens op de huidige situatie.⁵² Dit zijn overigens de punten die middels het format van een beknopte adviesrapportage ingevuld dienen te worden.⁵³

Van beide vormen kan gezegd worden dat zij overzichtelijk en duidelijk zijn. Onderstaand een overzicht van de meest opvallende punten in beide vormen.

Opvallende punten die aangehaald worden in de briefvorm:

- Verloop van het toezicht.
- Wat het toezicht inhoud.
- Behandeltrajecten waar cliënt aan deelneemt.
- Kans op recidive.
- Gevolgen van afwijzing van VOG.
- Advies van de reclassering.

Opvallende punten die aangehaald worden in rapportvorm:

- Delictsituatie.
- Vonnis en de opgelegde voorwaarden.
- Verloopt van het toezicht.
- Referentenonderzoek; visie van de toezichthouder
- Achtergrond van cliënt en aanleiding van de VOG-aanvraag.
- Gevolgen van afwijzing van de VOG.
- Kans op recidive.
- Advies van de reclassering.

⁵¹ Bijlage 3: Dossiers.

⁵² Bijlage 3: Dossiers.

⁵³ "Informatie- en documentatiesysteem Iris", Reclassering Nederland.

Op het intranet van Reclassering Nederland staat het volgende aangegeven met betrekking tot een wenselijke inhoud van de ondersteunende brief ten aanzien van een 'Voornemen tot afwijzing' van een VOG⁵⁴:

- Wat waren de omstandigheden die tot het delict hebben geleid? Van belang is daarbij te onderbouwen waarom er geen relatie is tussen het delict en de functie.
- Wat is nu veranderd ten opzichte van de situatie ten tijde van het delict? Met andere woorden welke positieve ontwikkelingen heeft de cliënt doorgemaakt?
- Wat zijn de specifieke beschermende factoren? (Houdt hierbij voor ogen dat het COVOG niet deskundig is op dit gebied. Een duidelijke toelichting is dus nodig).
- Hoe schat de reclassering de kans op recidive in?
- Als er een toezicht loopt of is geweest met bijzondere voorwaarden; hoe heeft cliënt dit doorlopen? Is bijvoorbeeld de behandeling aangeslagen? Hoe lang gaat het al goed met de cliënt?

Van beide voorbeeldbrieven kan gezegd worden dat zij de gewenste punten, genoemd op het Intranet, hebben aangehouden.

5.2. Wat is volgens de beleidsmedewerker van Reclassering Nederland een gewenste werkwijze ten aanzien van de VOG-procedure?

In paragraaf 5.2. is de mening van de beleidsmedewerker uit het interview weergegeven en geïllustreerd met voorbeelden en citaten. Tevens wordt antwoord gegeven op deelvraag 2: *“Wat is volgens de beleidsmedewerker van Reclassering Nederland een gewenste werkwijze ten aanzien van de VOG-procedure?”*

5.2.1. *Opvattingen van de beleidsmedewerker over de mogelijkheden op beleidsniveau ten behoeve van de rol die Reclassering Nederland in kan nemen met betrekking tot de VOG-procedure.*

Voor dit onderzoek heeft er een interview plaatsgevonden met mw. (...), beleidsmedewerker op het Landelijk Kantoor van Reclassering Nederland (hierna te noemen: respondent 1). Het onderwerp VOG is onderdeel van haar portefeuille waar zij beleid op maakt. In dit interview is zij bevraagd op wat zij als gewenste rol ziet voor zowel de reclasseringswerkers als het beleid van Reclassering Nederland ten aanzien van de VOG-procedure.

Een opvallende waarneming is dat er volgens respondent 1 meer mogelijk is in de ondersteunende rol die reclasseringswerkers kunnen innemen dan in eerste instantie gedacht wordt.⁵⁵ Zij geeft daarnaast aan dat ook binnen het beleid van Reclassering Nederland veel ontwikkelingen met betrekking tot de VOG gaande zijn.⁵⁶ Zo zijn er vergaderingen en feedbackloops georganiseerd en in ontwikkeling waar

⁵⁴ “Informatie over de VOG”, Intranet Reclassering Nederland, aangepast op 22-03-2016

⁵⁵ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 1

⁵⁶ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 1

reclasseringswerkers uiteindelijk gebruik van kunnen maken.⁵⁷ Zij zegt op dit moment te weinig zicht te hebben op de beoordelingscriteria van het COVOG.⁵⁸ Daarnaast zou zij willen dat reclasseringswerkers het onderwerp VOG onderdeel maken van hun plan van aanpak in het toezicht en dat zij hun cliënten beter informeren over de mogelijkheden in een VOG-procedure.⁵⁹

De beleidsmedewerker heeft de volgende opvattingen over de VOG en welke ontwikkelingen op dit gebied gaande zijn:

Ik heb met een beleidsmedewerker/adviseur van Dienst Justis contact. Ik heb een heel nauw contact met P** zij zit echt op het COVOG, zij is uitvoeringsverantwoordelijke en zij is ook diegene die verschillende presentaties hier bij de reclassering heeft gegeven, zij zet daar heel veel voor in. Ik had met haar ook een lijntje om een soort feedbackloop naar aanleiding van die afspraken die we gemaakt hebben (mogelijkheid tot ondersteuning bij bezwaar). Ik kan niks uit hun systeem halen(...) (...) Wanneer kun je nou als reclasseringswerker met zekerheid zeggen tegen een ondertoezichtgestelde (cliënt) "je hebt dat gedaan, je wilt die kant op. je hoeft je geen zorgen te maken om het VOG want je delict heeft niks te maken met wat je wilt". Dat vind ik een heel groot grijs gebied, dat kan ik niet helder krijgen. Door middel van die feedbackloop.. dan geven ze dus die brief van de reclasseringswerker en dan vertellen hun (COVOG) hoe je brief was, of dat geholpen heeft maar ook de reden waarom ze een VOG toch niet hebben afgegeven wegens die en die reden. Het kan zijn omdat dat niet helder in de brief stond..

Respondent 1, Beleidsmedewerker.

Als medewerkers van COVOG in het Justitiële Documentatiesysteem kijken dan kunnen ze zien dat iemand een toezicht heeft bij de Reclassering. (...) (...) stel jij hebt een heel ingewikkelde klant en je vindt dat daar een hoop risico's op lopen. Jij probeert hem de goede kant op te begeleiden, je bent namelijk toezichthouder geen adviseur. Dan belt het COVOG op. Dan moet je eerst toestemming vragen van de cliënt of je informatie mag geven. Als jij informatie geeft die hem die VOG belemmeren, daar wordt hij niet vrolijk van. Daar help je hem niet mee. Dat is een lastige positie. Dus ik heb wel aangegeven aan COVOG dat het kan, maar dan kan je krijgen dat cliënten geen toestemming geven om informatie aan het COVOG te geven.

Interviewer: Stel het COVOG ziet in de aanvragen dat er een actueel toezicht loopt, dan zou het toch mooi zijn dat zij contact onderhouden met in ieder geval de toezichthouder?

R1: Eens, maar dat zou dus alleen kunnen als de cliënt toestemming geeft.

Respondent 1, Beleidsmedewerker

⁵⁷ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 1

⁵⁸ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 1

⁵⁹ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 1

Maar goed ik wou dat COVOG het deed, maar er zitten nogal wat haken en ogen aan. Als ze gewoon een onafhankelijk advies willen dan moeten ze dat aanvragen, maar dat doen ze niet. Eigenlijk vind ik dat zij voor al die types die zij in het casusoverleg bespreken, eigenlijk zou je daar gewoon de Reclassering advies over moeten vragen. Een onafhankelijk advies, zodat er onderzoek gedaan wordt over het sociaal netwerk, situaties ten tijde van het delict, hoe het nu is. Informatie die hun niet hebben. En waar ze alleen van afhankelijk zijn van wat de cliënt inbrengt.

Respondent 1, Beleidsmedewerker.

Misschien is het wel een idee om ehmm.. weet niet hoor misschien een soort folder over de VOG. (...) De maatschappij heeft een heel verkeerd beeld en te weinig kennis van de VOG en hoe het werkt. Dus misschien zou er wel iets van een poster in de spreekkamer moeten hangen. Poster of folder met "Wat zou de reclassering kunnen betekenen in het kader van de VOG?"

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Meerdere keren geeft Respondent 1 aan dat ingeval van informatie-uitwisseling met het COVOG over de aanvrager/cliënt, daaraan voorafgaand toestemming moet worden gevraagd van de cliënt.

Op grond van de CAO Reclassering hebben alle medewerkers van Reclassering Nederland een geheimhoudingsplicht⁶⁰. Kern van de geheimhoudingsplicht van de reclasseringswerker is dat cliënten er op moeten kunnen vertrouwen dat gegevens over hun persoon niet zonder hun toestemming aan derden bekend wordt gemaakt.

Op grond van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (hierna te noemen: WBP) mogen strafrechtelijke gegevens worden verwerkt door "*organen die krachtens de wet zijn belast met de toepassing van het strafrecht*", zoals de reclasseringsorganisaties en het Openbaar Ministerie (artikel 22 lid 1 WBP). De betekenis hiervan is dat het de reclasseringsorganisaties is toegestaan strafrechtelijke gegevens te verzamelen, bewaren en verstrekken. Het betekent ook dat strafrechtelijke gegevens alleen verstrekt mogen worden aan organisaties of beroepskrachten die op grond van het WBP zelf ook gerechtigd zijn om die gegevens te verwerken en ontvangen.⁶¹ De reclassering mag dus cliëntgegevens verstrekken aan de partners in de strafrechtsketen zoals:

- Politie;
- Openbaar Ministerie;
- Dienst Justitiële Inrichtingen (waaronder de Tbs-klinieken en het NIFP, Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie);
- Bureau Jeugdzorg, onderdeel jeugdreclassering;
- Raad voor de Kinderbescherming (in haar rol bij jeugdstrafzaken);
- Gemeente in het kader van haar openbare orde taak (waaronder ook nazorg valt).

⁶⁰ Artikel 37 Reclasseringsregeling 1995 jo. Artikel 12 lid 2 Wet Bescherming Persoonsgegevens

⁶¹ Paragraaf 2.2.2 van het Privacyreglement van Reclassering Nederland, pag. 5-6

5.2.2. Opvattingen van de beleidsmedewerker over gewenste/proactieve in te nemen rol van de reclasseringswerker.

De beleidsmedewerker heeft de volgende opvattingen over de rol die reclasseringswerkers in kunnen nemen ten aanzien van de VOG-procedure:

Mijn ideaal is dat reclasseringswerkers vrij goed weten hoe ze dat moeten doen, dat het een van die tools is die in hun gereedschapskist zitten voor toezicht. Je kan niet alles weten maar dat je wel weet 'oh VOG, daar moet ik die cliënt iets over vertellen' en dat je hem de weg kan wijzen. Dat is een beetje mijn doel continue geweest.

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Naar mijn idee moeten ze even vertellen over dat het Pietje is, dat hij zo oud is, dat Pietje veroordeeld is voor dat en dat, die straf heeft gekregen en dat het zolang geleden is. Dat is de aanleiding. Vervolgens zou de reclasseringswerker in moeten gaan op: wat was de situatie ten tijde van het delict? Dan ga je inzetten op criminogene en beschermende factoren. Hoe heeft hij dat delict gepleegd? Hoe schat je de kansen op recidive in? als dat laag is en je kan dat goed beargumenteren dan heeft dat echt gewicht voor het wel/toch afgeven van een VOG. En ook vertellen wat de huidige situatie is en wat is er nou verandert ten opzichte van het verleden?

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Eigenlijk zou je als reclasseringswerker twee dingen kunnen doen met toestemming van de cliënt:

1. Contact op kunnen nemen met de werkgever.

(...) (...) Aan de andere kant zou je kunnen zeggen zou je ook als iemand dus verslaafd was en psychiatrische problematiek had en dus delicten pleegden, dan pleegt hij niet delicten omdat hij crimineel is maar dan is het plegen van die delicten onderdeel van zijn problematiek. Dan moet je het op die manier inschatten en zou je als reclasseringswerker dus echt wel even drie of vier zinnen in je ondersteunende brief aan moeten wijden. Dus 2:

2. In de brief schrijven dat verslavingsproblematiek niet meer aan de orde is, zo lang clean, psychiatrische problematiek stabiel, onder invloed van die problemen pleegde hij delicten, zo lang geleden en we hebben niets meer gezien, houding en attitude is heel erg goed, gemotiveerd. In deze casus had de persoon ook weer huisvesting onder begeleiding.

Dan denk ik dat die jongen gewoon weer een kans moet krijgen.

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Ja, maar dit soort argumenten helpen daar wel bij. Want hun kijken alleen maar formeel juridisch op delicten. Het subjectieve criterium is afhankelijk van wat de aanvrager of de reclasseringswerker inbrengt. Dat gaat over de omstandigheden he. Dus die brieven van ons, die informatie, dat is eigenlijk vooral dus informatie geven en beargumenteren waarom jij vindt dat er weinig risico's zijn bij het afgeven van een VOG.

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Ik zou het in een briefvorm doen. Ze (COVOG) zijn een beetje allergisch voor een advies. (...) (...) maar als iedereen echt standaard het adviesrapport aanhoudt, daar zou ik voorzichtig in zijn op dit moment. Het is geen adviesrapport maar gewoon een brief. Je krijgt er geen productie voor.

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Die man wou verkeersregelaar worden. (...) (...) Nou ja stalking is een agressiedelict. Dus die man kreeg die VOG niet. Toen heeft de reclasseringswerker na het voornemen tot afwijzen een brief geschreven, en die brief daar stond eigenlijk alleen maar in dat hij het toezicht goed gedaan heeft en dat hij altijd zijn afspraken nakomt. Te mager. Dat had ik ook terug gegeven aan die reclasseringswerker

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Maar je zou ook kunnen zeggen dat ze contact moeten zoeken met die werkgever of dat stageadres. Dan geef je aan wat het verhaal is, uiteraard met toestemming van de cliënt, (...) (...) Dus wat ze zou kunnen doen is de stoute schoenen aantrekken en zeggen dat ze die baan heel graag wil, en met behulp van de reclassering toch een gesprek aangaan. Of dat de reclassering belt.

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Reclasseringswerker zouden eigenlijk in zijn algemeenheid iets moeten vertellen over de VOG tijdens het toezicht. Ze zouden de cliënt zelfvertrouwen moeten geven. Cliënten worden steeds vaker met het feit geconfronteerd dat de werkgever een VOG vraagt, los van of het terecht is.

Interviewer: Dus voorafgaand van het toezicht informatie verstrekken en adviseren?

Ja, zover dat kan. Want het wil helemaal niet zeggen dat een strafblad betekent dat je geen VOG meer krijgt. Maar reclasseringswerkers zouden niet moeten garanderen dat zij een baan of opleiding wel kunnen doen ongeacht de VOG. "Daar hoeft je je geen zorgen om te maken", nee er is altijd een punt van zorg. Dat probeer ik met die feedbackloop helder te krijgen.

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Dat reclasseringswerkers ondersteunend en voorlichtend zijn naar cliënten toe. Het COVOG mag ze best benaderen voor informatie maar dat moeten ze pas doen na toestemming van de cliënt. (...) (...)

Er is een voorbeeld waarbij een reclasseringswerker een brief had geschreven aan de werkgever met het verhaal van de cliënt. (...) (...) Zij had gezegd dat ze niet had ondersteund omdat ze de cliënt niet helemaal vertrouwde. Zij kon de recidivekans niet goed inschatten want er was ook nog een openstaande zaak en cliënt beropte zich op zijn zwijgrecht. Maar ze was van mening dat hij wel een kans verdiende bij die werkgever. Dus zij heeft die werkgever een brief gestuurd en heeft daarin niets over recidive gezegd. Dat is ook een manier! Daarom schreef ze niet naar het COVOG, anders waren er meer argumenten voor afwijzen dan toewijzen van het VOG. (...) (...)

Dat is ook een proactieve rol! Ik vind dat reclasseringswerkers die veel meer zouden moeten nemen. Dan zeg je tegen een werkgever; 'Joh, hij is er nog niet. Maar je zou ook mij als bescherming kunnen nemen. Bied hem een kans en zo gauw er iets is of als je vragen hebt of je denkt dat het niet goed gaat, dan kun je er mee stoppen of mij bellen'. Volgens mij zou dat hartstikke mooi zijn.

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Maar er zijn ook voorbeelden in sommige regio's, dat er werkgestraften zijn die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt en de werkstraf zo leuk vonden dat ze vragen of ze mogen blijven. En die worden dan een soort assistent-werkmeester. (...) (...) Wij kennen die persoon, wij weten wat we in huis hebben, de werkmeester geeft aan dat deze persoon te vertrouwen is als assistent-werkmeester. We hebben een Iris-systeem, dan kunnen we hem toch als assistent-werkmeester aannemen? Dan gaan we toch geen VOG vragen? Dus dat is er doorheen gekomen. Misschien kan dat wel op meer manieren met vrijwilligers.

Respondent 1, Beleidsmedewerker

Onderstaand een korte opsomming van de opvattingen van respondent 1 over de rol die reclasseringswerkers in kunnen nemen ten aanzien van de VOG-procedure:

- In het bezit zijn van kennis over de VOG om de cliënt daarover te kunnen informeren voorafgaand aan de start van een toezicht of gesprekken voor een adviesrapportage.
- Ondersteunende en voorlichtende rol innemen ten opzichte van de cliënt.
- Ondersteuning schrijven in briefvorm met de volgende argumentatie: wat was de situatie ten tijde van het delict? Hoe heeft hij dat delict gepleegd? Wat zijn criminogene en beschermende factoren? Hoe schat je de kansen op recidive in? Wat is de huidige situatie? Wat is er veranderd ten opzichte van het verleden?
- Respondent 1 is van mening dat reclasseringswerkers de werkgever kunnen benaderen wanneer zij de recidivekans niet kunnen inschatten i.p.v. het schrijven van een brief ter ondersteuning van een zienswijze tegen een 'voornemen tot afwijzen' van een VOG.
- Mogelijkheid om werkgestrafte cliënten als vrijwilliger aan te melden bij de Werkstrafunit.

5.3. Welke rol zouden de reclasseringswerkers van Reclassering Nederland, locatie Alkmaar, kunnen en willen innemen in het kader van de VOG-procedure van cliënten?

In paragraaf 5.3. zijn ervaringen en opvattingen uit de interviews weergegeven en geïllustreerd met voorbeelden en citaten. Er zijn in totaal 7 interviews afgenomen. Toezichthouders van Reclassering Nederland, unit 1 Noord-West in Alkmaar, geven hun mening over de VOG, welke werkwijze zij nu hebben t.a.v. de VOG, welke rol zij willen en kunnen innemen t.a.v. de ondersteuning en wat zij een gewenste situatie achtten. Tot slot is antwoord gegeven op de deelvraag 3: *“Welke rol zouden de reclasseringswerkers van Reclassering Nederland, locatie Alkmaar, kunnen en willen innemen in het kader van de VOG-procedure van cliënten?”*.

5.3.1. Mening van reclasseringswerkers over de VOG.

Tijdens de interviews is de respondenten gevraagd wat zij weten over de VOG, wat de functie van een VOG volgens hen inhoudt en wat hun mening daarover is.

Alle respondenten zijn op de hoogte van wat de VOG is, waar deze voor aangevraagd wordt en wat het inhoudt. Allen geven aan dat er een afweging plaatsvindt tussen de functie waar de VOG voor aangevraagd wordt en het delict dat de aanvrager gepleegd heeft.

4 van de 7 respondenten vinden dat de VOG de betrouwbaarheid van (toekomstig) werknemers bevestigt. 3 van de 7 respondent vinden dat de VOG dient ter bescherming van de maatschappij en zwakkeren in de samenleving. Alle 7 respondenten geven aan dat zij het instrument goed vinden maar dat de regelgeving en uitvoering daarvan naar hun mening streng en star is. 4 van de 7 respondenten ervaren dat regelgeving soms ‘te ver doorslaat’ en dat cliënten geen tweede kans meer krijgen in de samenleving. 3 daarvan ervaren de VOG als obstakel of belemmerende stempel die de maatschappij op cliënten plakt.

3 van de 7 cliënten zijn van mening dat er te weinig onderscheid in delictsoorten wordt gemaakt bij de beoordeling van de toe- of afwijzing van een VOG.

Wat ik weet over de VOG is dat het een Verklaring is Omtrent Gedrag. Dat gaat via het Openbaar Ministerie he, via een loket volgens mij daar gaan die aanvragen naar toe. Dat loket kijkt dan of er contacten zijn geweest met, van diegene die het aanvraagt, op justitie niveau. Dat kan heel ver gaan, zelf aangiftes ofzo. Vroeger zeiden ze strafblad, als je veroordeeld was geweest dan kwam het op je JD, Justitiële Documentatie, het is nu volgens mij dat ze pakken alles wat ze kunnen vinden dus niet alleen je JD. Op basis daarvan wordt er gekeken of er een relatie is tussen het delict die gepleegd is en het verzoek waarom je die VOG wil hebben (functie). (...) (...) Functie is betrouwbaarheid. (...) (...) Als werkgever wil je zekerheid over de mensen die je aanneemt. Ik denk dat het wel een functie heeft maar ik denk dat het ook af en toe te ver doordraaft. Daar lopen wij als reclassering tegenaan.

(...) (...) Aan de andere kant, als je kijkt naar de mogelijkheden die onze klanten krijgen he als ze met justitie in aanraking zijn geweest en je wil ze weer op het rechte pad brengen, dan loop je weer tegen zo'n groot obstakel aan als het VOG. Ik denk dat die werkgevers daar te zwaar aan tillen. (...) Ze durven hun vingers niet te branden als iemand zo'n VOG niet krijgt. Daar baal ik wel eens van als reclasseerder of nazorger toentertijd.

Respondent 2, toezichthouder

Ze (cliënten) weten niet dat de functie waarvoor je hem aanvraagt gerelateerd is aan het delict. Dat het niet zo zwart-wit is zeg maar. Soms zeggen cliënten wel eens dat ze de VOG 'anders wel een keer aanvragen om te zien of ik hem krijg', maar je moet hem natuurlijk met een doel aanvragen want op een functie wordt hij natuurlijk toe- of afgewezen.

Respondent 3, toezichthouder

Nou ik word er mee geconfronteerd dat mijn cliënten dat niet krijgen. De meeste agressiedelicten en zedendelicten, dan heb ik het over wat zwaardere delicten he. Ja, dat blijft een obstakel. (...) Ik snap best wel dat je heel voorzichtig moet zijn met het afgeven van een VOG. Maar weet je, een pedofiel moet bij een bank kunnen werken vind ik. Dat is geen enkel probleem. Die trekt heus niet die kinderen die daar met hun moeder komen over de balie. Zeker na een aantal jaar, dan vind ik ook dat je mensen een VOG moet geven. Maar dat is niet mogelijk vaak. (...) (...)

Ik vind het wel goed, daar gaat het niet om. Maar ik denk ook dat je dat stempel niet te lang door moet laten gaan. (...) Maar ik overleg met instanties, dat kan maatschappelijk werk zijn maar ook de GGZ of wij, dat je dan kan kijken in hoeverre is het nog haalbaar om dit (stempel) erop te laten. Ja, daar zou ik wel wat meer in willen betekenen.

(...) Maar feitelijk gezien.. ik bedoel hij is ook niet veroordeeld voor een gevangenisstraf. Alleen een toezicht en een behandeling. Dus ja dan denk ik, dan streeft het (VOG) zijn doel voorbij. Dan heeft het geen doel meer. Weetje dat hij niet meer met kinderen mag werken dat snapte hij zelf ook wel. Dan zou je misschien als zo'n stempel er moet blijven staan dat erbij zetten weet je wel. Maar niet als iemand in het volwassen onderwijs wil werken. Later is hij vrijwilligerswerk gaan doen bij vluchtelingen, ja als er ergens veel kinderen zijn.. die mensen worden niet gescreend dus weet je wat wil je nou? Dan ga je dus dat soort praktijken kweken. (...) (...) Eigenlijk is de maatschappij een soort tweede rechter geworden he daarmee. De rechter heeft een straf opgelegd en de maatschappij zet er nog een puntje achter. Dat is denk ik niet de bedoeling van een VOG. Ik denk dat je gewoon heel kritisch moet kijken naar wat iemand gedaan heeft en hoe lang het geleden is geweest en wat er in de tussentijd is geweest.

Respondent 5, toezichthouder

Dat vind ik dan wel een nadeel van een VOG, het is natuurlijk hartstikke goed. Aan de andere kant is het natuurlijk geen vrijbrief voor mensen want er zijn genoeg mensen die een VOG hadden die zich ook vergrijpen aan kinderen. Kijk als je dat dan gedaan heb en je bent veroordeeld, dan krijg je dat VOG niet meer zo gauw. Dan denk ik bij mezelf, als je ziet hoeveel.. uit de cijfers hoeveel pedofielen er bijvoorbeeld zijn. Dan denk ik ja, dat zijn niet mensen die dat allemaal dagelijks bedrijven zal ik maar zeggen.. hoe noem je dat. Ja, dan vind ik zo'n VOG wel een handicap om met je leven verder te gaan. Zeker voor zedendelinquenten vind ik dat wel heel triest. Voor een ander is

de terugkijktermijn 5 jaar of zoiets. Maar voor een zedendelinquent is dat iets van 20 jaar. Zij krijgen geen tweede kans.

Respondent 6, toezichthouder

Ik weet dat mensen die een baan zoeken en daarvoor solliciteren, in sommige gevallen niet in alle, een VOG nodig hebben. Een Verklaring Omtrent Gedrag. (...) Als je geen strafblad heb dan krijg je de VOG in alle gevallen. Anders dan krijg je die in veel gevallen niet. Vooral als het een onvoorwaardelijke gevangenisstraf is geweest dan in ieder geval niet. Wat ik er verder van weet is dat er nogal strenge regels zijn. (...) (...) Ik vind het op zich een goede zaak dat je wel kijkt wat voor vlees je in de kuip krijgt. Het moet alleen niet doorslaan. Mensen moeten ook niet vastgepind worden aan één foutje. Ik bedoel, geef mensen kansen. (...) Dus op zich vind ik het goed dat een VOG bestaat maar wees daar discreet mee.

Respondent 7, toezichthouder

Verklaring Omtrent het Gedrag, wat een werkgever wil hebben als hij een nieuwe medewerker die hij niet goed kent in dienst neemt en wil weten of hij bepaalde werkzaamheden kan toevertrouwen aan die persoon zonder dat er misbruik gemaakt wordt in de zin van delictpleging. (...) Als hij afgegeven wordt dan heb je misschien als werkgever wat meer vertrouwen dat die persoon betrouwbaar is. (...) Prima. Ik vind het ook goed om daar invloed op uit te kunnen oefenen. Dat als mensen hun leven weer op de rit hebben.. eh niet eens een boef altijd een boef, maar ook kunnen leren en veranderen en dat zij een tweede kans verdienen.

Respondent 8, toezichthouder

5.3.2. Ondersteunende rol die reclasseringswerkers willen en kunnen innemen t.a.v. de VOG.

Uit interviews is gebleken dat alle respondenten op de hoogte waren van de ondersteunende rol die zij kunnen innemen voor hun cliënt t.a.v. de VOG-procedure. Gebleken is dat zij allen wisten dat zij na het 'voornemen tot afwijzen' van een VOG een ondersteunende brief kunnen schrijven.⁶² Alle 7 respondenten zouden de brief onderbouwen met argumenten zoals genoemd in paragraaf 5.1.2.⁶³ 4 respondenten zouden de ondersteuning in de vorm van een brief schrijven⁶⁴, 2 respondenten geven hun voorkeur aan de opbouw van een adviesrapportage.⁶⁵ 1 respondent zegt niet te weten hoe een dergelijke brief eruit zou zien.⁶⁶ 6 respondenten geven aan dat zij een of andere vorm van dilemma ervaren in het opstellen van een ondersteunende brief. Dit kan zijn omdat zij niet weten wat er verwacht wordt van een dergelijke brief, hoeveel waarde het COVOG daaraan hecht of omdat zij bijvoorbeeld moeite hebben met het inschatten van de recidiverisico's.⁶⁷ Alle 7 respondenten zijn van mening dat de ondersteunende rol onderdeel is van hun taak als

⁶² Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 2 t/m 8.

⁶³ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 2 t/m 8.

⁶⁴ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 2 en 4 t/m 6

⁶⁵ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 7 en 8.

⁶⁶ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 3.

⁶⁷ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 3 t/m 8

toezichthouder en vinden het daarbij belangrijk dat er maatwerk geleverd wordt.⁶⁸ Zij zullen bereid zijn om een dergelijke brief op te stellen, waarvan 4 respondenten aangeven dat zij dat enkel doen als zij weten dat de brief een toegevoegde waarde heeft aan de beoordeling van een VOG of omdat zij ervan overtuigd zijn dat het recidiverisico laag is.⁶⁹

6 respondenten zijn van mening dat het terecht is dat de cliënten zelf het initiatief moeten nemen om de toezichthouder te verzoeken een ondersteunende brief te schrijven.⁷⁰ 3 respondenten geven aan dat niet alle cliënten in staat zijn om dat initiatief te nemen wegens bijvoorbeeld hun laag verstandelijke vermogens (LVB-ers).⁷¹ 1 respondent zegt dat cliënten met een laag verstandelijk vermogen juist om hulp zullen vragen bij een dergelijke brief omdat, volgens respondent, zij deze afwijzingen niet begrijpen.⁷²

Alle respondenten nemen een actieve rol in ten aanzien van het begeleiden van de cliënt naar een zinvolle dagbesteding ten behoeve van het verlagen van het recidiverisico.⁷³ Maar 1 respondent zegt de cliënt voorafgaand aan het toezicht, d.m.v. het opstellen van een plan van aanpak, te informeren over de VOG.⁷⁴

5.3.3. Opvattingen van reclasseringswerkers over de informatievoorziening betreffende VOG.

Middels deskresearch is de informatievoorziening over de VOG van Reclassering Nederland bestudeerd. Hieruit is gebleken dat het Intranet veel informatie bevat over de ondersteunende rol die reclasseringswerkers in kunnen nemen. Deze informatie is ontwikkeld vóór de reclasseringswerkers en kan hen helpen de ondersteunende rol juist uit te voeren. Daarnaast bevat het Intranet te veel en verouderde informatie. Opvallend is dat alle respondenten veelal negatief zijn over het Intranet en de informatie middels andere bronnen zoekt, zoals internet (Google), op de brief van de afwijzing, bij collega's, via e-mails of vanuit de eigen ervaring.⁷⁵ Aan de hand van citaten wordt weergegeven welke opvattingen respondenten hebben over waar zij informatie over de VOG vinden en de kwaliteit van informatievoorziening van Reclassering Nederland over de VOG.

Ik vind dat je dat als reclasseringswerker gewoon moet weten. We hebben allemaal een relevante HBO opleiding gehad en het lijkt net alsof we de elementaire dingen alweer zijn vergeten. Zoals de bezwaartermijnen. (...) (...) Ik begin gewoon altijd bij de brief zelf. De klant moet gewoon die brief meenemen. Dat is een soort beschikking, een wettelijk document. Daar start het mee. En als je die omdraait dan staat er precies hoe je verder moet handelen. (...) Ik vind het intranet een slechte zoekmachine. Ik kijk er bijna nooit, vind het niet zo best dat intranet. Als je een zoekterm intypt krijg

⁶⁸ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 2 t/m 8

⁶⁹ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 3, 5, 6 en 8.

⁷⁰ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 3 t/m 8

⁷¹ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 3, 4 en 8.

⁷² Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 5

⁷³ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 2 t/m 8

⁷⁴ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 8

⁷⁵ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 2 t/m 8

je te veel hits. Het intranet vind ik niet up-to-date, niet overzichtelijk. Voorbeeldbrieven zijn bijvoorbeeld heel moeilijk te vinden. Of hoe je stapsgewijs bezwaar maakt.. gewoon van die stapsgewijze dingen.

Respondent 2, toezichthouder.

De mails die we wel eens krijgen daarover. Die bewaar ik. Anders kijk ik op de wiki. Daar vind ik dan eigenlijk hetzelfde als in de mails die langskomen. (...)Ik hoor wel veel geklaag daarover en het is ook niet altijd even duidelijk en overzichtelijk. Ik merk wel dat het heel veel scheelt als je pagina's tot je favorieten toevoegt. Dat je eerst naar de wiki toe gaat voordat je zoekt in plaats van bovenin de balk. Dan krijg je echt 3000 hits ongeveer van allerlei medewerkers. Weet je het kan echt veel beter. Het is niet zoals Google zo handig. Je moet wel gericht gaan zoeken. Uiteindelijk vind ik het allemaal wel, maar het is wel even zoeken. Het is niet zo dat ik nooit iets kan vinden, maar het duurt wel even. Maar er staat wel heel veel in, echt heel veel. Het is niet een heel overzichtelijk ehmm.. nee dat niet.

Respondent 3, toezichthouder

Internet. Bijvoorbeeld van de overheid, Justis. Ik haal het zelden van intranet of de reclasseringswiki. Ik vind het op internet makkelijker om te zoeken. Gewoon op Google, typ je 'VOG' in en dan vind je een site met genoeg informatie. Daar staat alle informatie die je nodig hebt denk ik. Ik verwacht eigenlijk niet echt dat die informatie op de wiki staat.. ik zoek altijd alle informatie gewoon op internet.

Respondent 4, toezichthouder

Internet of bellen. Maar Dienst Justis bepaald ook uiteindelijk. Ze weten ook heel veel hierover natuurlijk. Die jongen van COVOG die ik eerder had gesproken, zijn nummer heb ik ook in mijn agenda staan. Ja, weet je, dat is wel zo makkelijk. Dan bel ik hem op als ik iets wil weten. Hij geeft me wel tips. (...) Weet je, ik vind intranet te groot. Dat maakt het zo ingewikkeld. Er staat zoveel op, en dan ga ik zoeken en heb ik niks gevonden. Dan doe ik het niet goed natuurlijk dus dan Google ik het en dan ben ik er zo achter.

Respondent 5, toezichthouder

Gewoon van internet. Ook onze reclasseringswiki, daar staat ook het nodige op. Ik heb ook wel eens iets gekregen van een collega en dat sla ik dan op, die mail. Daar kijk ik dan ook driftig in. (...) Ik ben niet zo goed in die wiki gebeuren. Ik haal ook nog steeds informatie uit die mail. Ja, weet je mij kijk er wel eens op hoor. Dat is waar. Ik kijk naar die mail en dan denk ik hoe zat het ook al weer.

Respondent 6, toezichthouder

De wiki. (...)Maar ik moet je eerlijk zeggen. Je put natuurlijk ook uit je eigen ervaring. (...) Nou ja, niet volledig is mijn indruk. Bovendien is het mij opgevallen dat er halve.. waar stond dat nou?.. Dat er nog veel uitgezocht moet worden. (...) ja ik zoek gewoon via de landelijke zoekbalk en dan komt er heel veel informatie wat in mijn ogen onvolledig is. Of niet duidelijk gewoon. (...) Maar het viel me op dat je mensen erover kan bellen. Er zijn namen. Dus dat is wel handig dat als je er niet uitkomt met de wiki dat je bijvoorbeeld een ** kan spreken. Je komt er wel uit toch. (...) (...) Nou

bijvoorbeeld hele kleine dingetje.. die COVOG he nou dat is dus van Dienst Justis. Maar waar staat dat voor? Ja dat VOG oké maar dat CO?

Interviewer: CO staat voor Centraal Orgaan.

Ja, maar er staat Dienst Justis. Dus dat wordt niet uitgelegd op de wiki. (...) Ja nou ja dat is maar een dingetje hoor. Maar dat zorgt voor verwarring. Het is een beetje van de hak op de tak. Het zou van mij wel wat beschrijvender kunnen. (...) Ja inderdaad! Want ik denk dat voor iemand die nog niks van een VOG weet, dat het abracadabra is. Denk ik. Er kan taalkundig nog wel eventjes naar gekeken worden.

Respondent 7, toezichthouder

Internet. Intranet. Gewoon de site opzoeken van Justis. Daar staat heel veel op. Op Intranet staat volgens mij niet heel veel informatie over de VOG. Ik zou wel willen weten of die ondersteunende brieven ook een meerwaarde hebben. Dus welke informatie Justis wil hebben uit zo'n brief, wat meerwaarde heeft. Dat mis ik daar. Maar ik kijk meer op de site van Justis.

Respondent 8, toezichthouder

5.3.4. Opvattingen van reclasseringswerkers over de gewenste situatie waarin zij de cliënt kunnen ondersteunen

Respondenten is gevraagd wat zij wensen in het ondersteunen van de cliënt in een VOG-procedure. 5 respondent zouden het wenselijk achten als er een samenwerkingsverband met het COVOG ontwikkeld wordt. Zij geven aan dat het COVOG de VOG-aanvraag enkel beoordeelt op basis van juridische gegevens terwijl zij wel over de informatie beschikken dat aanvragers onder reclasseringstoezicht staan. Om maatwerk te bevorderen zouden zij willen dat het COVOG hen een toelichting over de situatie van de aanvrager/cliënt vraagt.⁷⁶

3 respondenten vindt het wenselijk dat het Intranet van Reclassering Nederland reclasseringswerkers beter op de hoogte brengt van de mogelijkheden rond de ondersteunende rol en wat het COVOG verwacht van ondersteunende brieven.⁷⁷ 1 respondent wenst een collegiaal overleg of een spreekuur. 1 respondent mist een VOG-advies format in Iris en zou graag informatie over de mogelijkheden rond een VOG-aanvraag aan de cliënt mee willen geven.⁷⁸

Het is toch zonde dat we dan pas kunnen inspringen? We zijn collega's he. We maken het elkaar moeilijk. Eigenlijk zou Reclassering Nederland met het COVOG of Justis afspraken moeten maken. Op dat niveau. Afspraken maken dat zij een aanvraag binnenkrijgen, ze kijken toch in die JD, ze zien dat de aanvrager een toezicht heeft. Zij bellen de reclassering op 'wie is de toezichthouder? Mogen we die even spreken?' en om toelichting vragen.(...) (...) Dus gewoon, bel die collega op

⁷⁶ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 2 t/m 5 en 7.

⁷⁷ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 3, 6 en 8.

⁷⁸ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 8.

van de reclassering, want collega's zijn we in feite eigenlijk. Dan kunnen wij kort uitleggen wat voor persoon die klant is, dus niet alleen afgaan op die JD maar ook op de persoon waar wij contact mee hebben. Dan ben je toch klaar?

Respondent 2, toezichthouder

Nou als ze bij het COVOG zien dat er lopende voorwaarden zijn, dan kunnen ze bijvoorbeeld een seintje geven dat die en die cliënt een voornemen tot afwijzing krijgt. Dan zou je eerder kunnen helpen. (...) Kijk bij het CJIB hebben we goede afspraken daarover. Zij hebben een team 'Persoonsgerichte aanpak' heet dat volgens mij. Dus als er bijvoorbeeld binnen Reclassering een team is dat zich bezighoudt met de VOG, dus veel contacten heeft met het COVOG, dan zou dat mij wel helpen. Of presentaties over samenwerking met tips, als er zoiets zou komen.. de informatie over wat je moet doen is wel te vinden hoor.. maar het gaat misschien wel iets meer leven als je een presentatie hebt gehad. Of een mail wat langsgaat waarin je casussen kan voorleggen. Maar ja, ik weet niet goed waarop een VOG afgewezen wordt of hoe een bezwaar wordt ontvangen dat soort dingen. Informatie daarover mis ik wel.

Presentaties en korte lijntjes mis ik wel. Want volgens mij kunnen zij wel zien dat er een toezicht is. Daar is wel wat in te winnen.

Respondent 3, toezichthouder

Ik denk dat het mooi zou zijn als die mensen van COVOG ons opbellen, als zij zien dat iemand een toezicht heeft, en ons om toelichting zouden vragen. Dan ontstaat er een samenwerking. Niet alles in de cliënt z'n schoenen schuiven maar zelf daar ook proactief in zijn.

Respondent 4, toezichthouder

R5: Nou dat je van tevoren al kunt overleggen met eh.. voordat die VOG wordt afgewezen. Met die medewerkers van het COVOG. Die de VOG toe of- afwijzen. Vooraf overleggen over wat kunnen wij doen dat die VOG níét wordt afgewezen. Dat die ruimte er is. Een kortere lijn met die instantie, daar ben ik altijd wel van. Dan kom je tot iets he. Vooral met dit soort instanties, we zijn allemaal gelinkt aan Justitie weet je. Dus dan denk ik maak het nou niet zo ingewikkeld. Hou het simpel. Dat bijvoorbeeld een medewerker van COVOG te bereiken is en dat een samenwerking mogelijk is. Investeer daar op. Dat vind ik belangrijk en is voor mij een gewenste situatie. Zij weten van de afwijzingsgronden een hoop en wij over de cliënt. Dus samen kun je denk ik een heel goed product maken.

Respondent 5, toezichthouder

Ik weet sinds kort dat het weer kan. Dus eigenlijk zou de informatievoorziening vanuit de reclassering beter kunnen. Ons op de hoogte stellen van de mogelijkheden. Ik vind ook wel dat er een meer bemiddelende rol moet zijn voor de reclassering. Dat je bijvoorbeeld in een soort commissie je advies kan geven. Een collegiaal overleg. Dat je vanuit alle kanten de zaak belicht. Zoals voorheen dat spreekuur in Amsterdam.

Respondent 6, toezichthouder

Nou ik denk dat er niet zo zeer in protocollen gewerkt moet worden bij de afwijzing als dat er meer op maat gekeken wordt naar wat is er aan de hand geweest? (...) (...) Bijvoorbeeld! Kijk er wordt gewoon standaard afgewezen. Er wordt niet verder gekeken. Het is of dit of dat. Kijk even naar de

situatie, de omstandigheden. Laat de COVOG gewoon bellen met de reclassering.. maar goed wij hebben natuurlijk onze geheimhoudingsplicht. (...) Er zou meer maatwerk geboden moeten worden.

Respondent 7, toezichthouder

Nou misschien meer dan alleen het schrijven van zo'n ondersteuning.. wat er op prijs wordt gesteld. Informatie daarover. Wat heeft zo'n afdeling nou echt nodig bij het beoordelen daarvan. Er is volgens mij ook geen format meer voor zo'n brief. Dat moet je zelf maar uitzoeken. Als je verwacht dat je daar serieus op gaat inzetten dan is het handig als je op een knopje kan drukken en je eh.. dat is bij meer documenten het geval. (...) Nou een soort format zoals een beknopte adviesrapportage. Dat je via Iris kan invullen. Dus een format of dat je wat meer gerichte informatie op intranet kan vinden over wat er wel of niet in zo'n brief moet of kan. (...) Dat we de cliënt hierin kunnen begeleiden. Dat we hem kunnen informeren en adviseren over de VOG. Dus daarbij helpen. Al zodra de cliënt gaat solliciteren dat je daarbij kan ondersteunen. Dus dat je bijvoorbeeld informatie kan geven. Of meegeven zoals in een folder of iets dergelijks.

Respondent 8, toezichthouder

5.4. Samenvatting rondetafelgesprek met directeur Justis.

Op dinsdag 24 mei 2016 is Reclassering Nederland bezocht door de nieuwe directeur van Justis, mevrouw (...). Zij werd vergezeld door dhr. (...) (teamleider) en mw. J. (...) (adviseur uitvoeringsorganisatie). Tijdens dit werkbezoek heeft er een rondetafelgesprek plaatsgevonden tussen de genodigden van Justis, mw. (...) van Reclassering Nederland en 3 reclasseringswerkers. In dit gesprek stond een kennismaking met de nieuwe directeur van Justis centraal. Zij wilde van reclasseringswerkers het volgende weten:

- Welke informatie geven jullie aan Justis door?
- Hoe beoordelen jullie welke informatie jullie aan COVOG/Dienst Justis stuurt?
- Hoe kijken jullie en je cliënten aan tegen de VOG?
- Hebben jullie voldoende informatie over hoe de VOG werkt en hebben jullie nog iets van ons nodig?

Na een korte kennismakingsronde werd het gesprek geopend met de bevindingen uit dit onderzoek. Ik heb aangegeven dat reclasseringswerkers willen ondersteunen wanneer een cliënt een 'voornemen tot afwijzing' heeft gekregen maar dat zij onvoldoende op de hoogte zijn van de beoordelingscriteria van Justis. Hierdoor weten reclasseringswerkers niet in hoeverre een ondersteunende brief meeweegt in het toe- of afwijzen van een VOG. Daarnaast heb ik aangegeven dat alle geïnterviewde reclasseringswerkers een samenwerking met Justis missen.

Na het delen van mijn onderzoeksbevindingen gaven de 3 uitgenodigde reclasseringswerkers aan zich hierin te vinden. Alle drie gaven aan dat zij een cliënt willen ondersteunen als zij weten dat het recidiverisico laag is. Dat zij willen weten of een ondersteunende brief wordt meegewogen in de

beslissing tot toe- of afwijzen van een VOG en dat ook zij een samenwerking met Justis missen. Deze opvattingen heb ik aangevuld met het feit dat Justis op de hoogte is van een reclasseringstoezicht van aanvragers middels het Justitiële Documentatiesysteem. Hierdoor kan eerder om een toelichting worden gevraagd in plaats van na het ‘voornemen tot afwijzing’.

De medewerkers van Justis hebben toegelicht wat een procedure inhoudt, hoe zij een VOG beoordelen, wat de objectieve en subjectieve criteria inhoudt en welke factoren meewegen in het toe- of afwijzen van een VOG. Justis geeft aan bereid te zijn om een samenwerkingsverband met Reclassering Nederland aan te gaan. Zij geven aan moeilijkheden te ondervinden om te achterhalen wie de toezichthouder is van de aanvrager en wensen dat Reclassering Nederland een centraal contactpunt daarvoor inricht.

Dhr. (...) gaf aan dat Justis informatie kan inwinnen bij het OM, de politie en de reclassering. Daarop heb ik aangegeven dat dit nooit gebeurt.

Dhr. (...) benadrukte dat het geven van informatie middels het indienen van een zienswijze de verantwoordelijkheid is van de aanvrager/cliënt. Hij kon niet inzien waarom Justis contact op zou nemen met Reclassering Nederland om een toelichting te vragen over de situatie van aanvrager/cliënt. Directeur en juridisch medewerker stonden hier wel voor open ten behoeve van het leveren van maatwerk. Om de cliënt/aanvrager met de leeftijd onder de 23 jaar tegemoet te komen, informeren zij in de brief met het ‘voornemen tot afwijzing’ over de mogelijkheid om ondersteuning te krijgen van de reclasseringswerker ingeval van een ondertoezichtstelling.

Na afsluiting van het gesprek is er nog kort de nadruk gelegd op een samenwerkingsverband tussen Justis en Reclassering Nederland. Beide organisatie kunnen immers gebruik maken van ieders expertise. De directeur en juridisch medewerker leken hiermee in te stemmen.

6. Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale vraag. In paragraaf 6.1 wordt de conclusie van het onderzoek omschreven. De uitkomsten van het onderzoek kunnen gebruikt worden door Reclassering Nederland.

In paragraaf 6.2 worden aanbevelingen gedaan die bedoeld zijn voor Reclassering Nederland en reclasseringswerkers.

6.1. Conclusie

In dit onderzoek staat de volgende vraag centraal: *“Hoe kan het werkproces van Reclassering Nederland, locatie Alkmaar, worden ingericht zodat reclasseringswerkers een proactieve rol innemen ten aanzien van de VOG – procedure van cliënten?”*

Op basis van interviews met reclasseringswerkers en een beleidsmedewerker van Reclassering Nederland en een analyse van de regelgeving, relevante onderzoeken en parlementaire stukken ben ik tot de conclusie gekomen hoe reclasseringswerkers en het beleid van Reclassering Nederland een

proactieve rol kunnen innemen ten aanzien van de VOG – procedure van cliënten.

De belangrijkste bevinding is dat reclasseringswerkers weten wát de ondersteunende rol ten aanzien van het ‘voornemen tot afwijzen’ van de VOG is maar dat zij moeilijkheden ondervinden in de uitvoering van die rol. Reclasseringswerkers geven aan dat zij deze rol willen en kunnen innemen maar dat zij onvoldoende op de hoogte zijn van de waarde van ondersteunende brieven. Zij vinden dat zij niet voldoende daarover geïnformeerd of ondersteund worden vanuit het beleid of Intranet van Reclassering Nederland.

Reclasseringswerkers nemen reeds een proactieve rol in met betrekking tot het begeleiden van de cliënt naar een geschikte dagbesteding of baan. Zij hoeven daarom maar enkele aanpassingen in hun werkwijze te doen om ook proactief te zijn ten aanzien van de VOG – procedure.

Het beleid en de informatievoorziening (Intranet) van Reclassering Nederland bezit over informatie die van belang kan zijn voor de reclasseringswerkers. Zo wordt op het Intranet weergegeven wat de VOG is, wat de reclasseringswerkers daarin kunnen betekenen en hoe een ondersteunende brief opgebouwd en beargumenteerd dient te worden. Verder ontbreekt er informatie over de mogelijkheid tot feedback middels de feedbackloop tussen Reclassering Nederland en het COVOG (zoals de beleidsmedewerker heeft aangegeven)⁷⁹, de gewenste vorm waarin de ondersteuning geschreven dient te worden en voorbeeldbrieven. Het Intranet van Reclassering Nederland wordt niet als gebruikersvriendelijk geacht mede doordat er te veel informatie beschikbaar is waarvan een groot deel verouderd en daardoor niet meer bruikbaar is.

De beleidsmedewerker wenst dat reclasseringswerkers hun cliënten beter informeren over de mogelijkheden rond een VOG – aanvraag, zowel tijdens de start van een toezicht als de gesprekken voor het adviesrapport. Zij zou willen dat reclasseringswerkers goed in staat kunnen zijn om een correcte ondersteunende brief te schrijven met de argumenten zoals genoemd op het Intranet.

Wat reclasseringswerkers voornamelijk wensen in het nemen van een proactieve rol is dat zij beter geïnformeerd worden over in hoeverre het COVOG de brieven van de reclassering in overweging neemt en daardoor hun beslissing beter of nogmaals overwegen. Daarnaast wensen zij een samenwerkingsverband met het COVOG zodat er meer maatwerk geleverd wordt bij de beslissing tot het toe- of afwijzen van de VOG. Momenteel ervaren zij dat er nauwelijks rekening wordt gehouden met de situatie van de cliënt en de omstandigheden waaronder een delict gepleegd is.

Reclasseringswerkers zijn van mening dat het COVOG beschikt over de mogelijkheid om inzage te hebben in het Justitieel Documentatiesysteem (JD, strafblad) waarin aangegeven wordt of men onder reclasseringstoezicht staat. Door middel van het samenwerkingsverband met Justis/COVOG wordt de situatie van diegene die de VOG aanvraagt, zowel juridisch als op sociaal-maatschappelijk/criminologisch vlak bekeken.

Na het werkbezoek van Justis aan Reclassering Nederland is gebleken dat de mogelijkheid bestaat om een samenwerkingsverband aan te gaan. Justis is bereid om contact te leggen met reclasseringswerkers als is vastgelegd dat informatie uitgewisseld kan worden. Tevens bevestigen zij

⁷⁹ Bijlage 5: Interviewverslagen, Respondent 1.

middels het Justitiële Documentatiesysteem te kunnen zien dat een VOG-aanvrager onder toezicht van Reclassering Nederland staat. Echter, zij vinden het lastig om te achterhalen wie de toezichthouder is van de aanvrager. Zij wensen daarom dat Reclassering Nederland een centraal punt inricht die zij kunnen benaderen voor dergelijke vragen.

Hieruit blijkt dat Justis niet op de hoogte is van het documentatiesysteem “Iris” van Reclassering Nederland of niet geprobeerd heeft om de contactgegevens van een toezichthouder te achterhalen. Wanneer een ketenpartner wil informeren bij de toezichthouder van een cliënt kan elk willekeurig kantoor van Reclassering opgebeld worden. De telefoniste kan middels Iris direct achterhalen wie de toezichthouder is van een cliënt, ongeacht de regio waar diegene een toezicht heeft. Alle medewerkers van Reclassering Nederland kunnen van alle cliënten in elke regio zien wie toezichthouder is. Hiermee hoeft niet per definitie rekening gehouden te worden met regio gebonden telefoonnummers.

Hieronder is opgesomd hoe het werkproces van Reclassering Nederland, locatie Alkmaar, ingericht kan worden zodat reclasseringswerkers een proactieve rol innemen ten aanzien van de VOG – procedure van cliënten:

- *Reclasseringswerkers kunnen hun cliënten bij de start van het toezicht informeren over de mogelijke ondersteuning die zij kunnen bieden.*
Zij nemen al een vrij proactieve rol in omdat het begeleiden van cliënten naar een geschikte dagbesteding/baan een onderdeel is van het toezicht, wegens de beschermende factor. De meeste reclasseringswerkers geven in de interviews aan dat zij de cliënten begeleiden naar de dagbesteding/baan die in hun ogen de meeste kans van slagen heeft. Omdat de VOG in steeds meer sectoren verplicht is wordt de kans dat cliënten de VOG moeten aanvragen aanzienlijk groter. Om hen hierop voor te bereiden zou daarom het onderwerp VOG besproken moeten worden in ieder toezicht. Het is namelijk van belang dat cliënten de juiste informatie krijgen.
- *In de training ‘Werken aan Werk’ zou kort verteld kunnen worden dat reclasseringswerker de cliënt kunnen ondersteunen bij een ‘voornemen tot afwijzing’ van de VOG.* Momenteel wordt het onderwerp VOG al besproken tijdens de training. Echter, er wordt alleen aangegeven wat de VOG inhoudt en dat de cliënt deze te allen tijde moet aanvragen. Hierbij wordt niet ingegaan op vervolgstappen ingeval van afwijzing.
- *Intranet bevat te veel informatie.* Hierdoor raken reclasseringswerkers ontmoedigd om hun informatie via het Intranet te zoeken.
- *Beschikbaar stellen van voorbeeldbrieven.* Hierdoor wordt het opstellen van een ondersteunende brief concreet gemaakt.

Al met al kan gezegd worden dat reclasseringswerkers er toe bereid zijn om een meer proactieve rol in te nemen, zij weten alleen niet hoe en voelen zich daarbij niet gesteund vanuit de organisatie. Het beleid heeft de tools en kennis om de reclasseringswerkers daarbij te kunnen helpen maar heeft deze informatie nog niet op hen overgebracht.

6.2. Aanbevelingen

Op basis van de resultaten in hoofdstuk 5 en de conclusie in paragraaf 6.1 ben ik voor het vraagstuk van Reclassering Nederland tot de volgende aanbevelingen gekomen:

- *Aanpassen van de VOG – pagina op het Intranet.*

Het beleid van Reclassering Nederland beschikt over veel kennis over de VOG. Zij zijn bezig met het ontwikkelen van een feedbackloop met Justis/COVOG, weten hoe een ondersteunende brief opgebouwd dient te worden, op basis van welke criteria een VOG-afgewezen wordt etc. Momenteel is het Intranet gebruikersonvriendelijk. Ze bevat veel informatie die wegens aanpassingen van de beleidsregels VOG 2013 niet meer van toepassing zijn. 2 respondent hebben cliënten, op basis van de informatie op het Intranet, verwezen naar een spreekuur VOG in Amsterdam die niet meer gegeven wordt. Daarnaast bestaan er pagina's en documenten op het Intranet die informatie geven over VOG-adviesopdrachten zoals die nog gegeven werden vóór 2013. Dit zorgt voor verwarring en irritatie onder de gebruikers.

Het is daarom van belang dat de verouderde pagina's die niet meer van toepassing zijn verwijderd worden. Zorg ervoor dat er maximaal 2 pagina's op het intranet beschikbaar zijn met informatie over de VOG voor reclasseringswerkers. Blijf deze pagina's vernieuwen met de recente ontwikkelingen die plaatsvinden zoals de feedbackloop. Op die manier ontstaat er transparantie tussen het beleid en de reclasseringswerkers en wordt men op de hoogte gehouden. Open de pagina met een beschrijvend verhaal over wat Justis doet en wat het COVOG doet. Geef op deze pagina's aan met wie, binnen Reclassering Nederland, contact opgenomen kan worden als er vragen zijn. Ook zou er in de rechterkolom van de Intranet-pagina documenten opgenomen kunnen worden met succesvolle ondersteunende brieven (inclusief omschrijving van de casus) die reclasseringswerkers kunnen inzien. Dit geeft een concrete invulling van wat een ondersteunende brief inhoudt.

Vermijd het werken met 'klik hier' links. Hier wordt makkelijk overheen gelezen.

- *Organiseer een kenniskring als centraal punt voor vragen over de VOG.*

Ervaringen en opvattingen over de ondersteunende rol met betrekking tot het 'voornemen tot afwijzing' van een VOG worden momenteel nauwelijks gedeeld. Middels een kenniskring zouden reclasseringswerkers hun kennis en ervaringen kunnen delen, toelichten en elkaar feedback kunnen geven. Op deze manier wordt alle kennis en informatie over de ondersteunende rol en VOG verzameld in een centraal punt. Hierdoor wordt het eenvoudiger voor de reclasseringswerkers om contact te leggen met collega's die ervaring hebben op dit gebied. Dit bevordert de transparantie tussen het beleid en de reclasseringswerkers in de regio.

- Realiseer een samenwerkingsverband met Justis.

Door een samenwerkingsverband te realiseren wordt er meer maatwerk geleverd bij de beslissing tot het toe- of afwijzen van de VOG. Momenteel ervaren reclasseringswerkers dat er nauwelijks rekening wordt gehouden met de situatie van de cliënt en de omstandigheden waaronder een delict gepleegd is. Justis/COVOG beschikt over de mogelijkheid om inzage te hebben in het Justitieel Documentatiesysteem (JD, strafblad) waarin aangegeven wordt of men onder reclasseringstoezicht staat. Door middel van het samenwerkingsverband met Justis/COVOG wordt de situatie van diegene die de VOG aanvraagt, zowel juridisch als op sociaal-maatschappelijk/criminologisch vlak bekeken. Om dit samenwerkingsverband te kunnen realiseren zou er eerst nagegaan moeten worden of Justis/COVOG onderdeel uitmaakt van een organisatie die op grond van de Wet Bescherming Persoonsgegevens gerechtigd is om strafrechtelijke gegevens te mogen verwerken, ontvangen en verstrekken. Uit het werkbezoek (zie paragraaf 5.4) is gebleken dat dit het geval is. Om de informatie-uitwisseling juridisch in te kaderen kan er een privacyreglement ontwikkeld worden waarin vastgelegd is dat medewerkers van Reclassering Nederland en Justis informatie, zonder toestemming van de cliënt, kunnen overleggen.

Zoals omschreven in de conclusie zou dit samenwerkingsverband niet belemmerd kunnen worden door de veronderstelde moeilijkheden om contactgegevens van toezichthouders te achterhalen. Alle informatiestromen tussen Justis en Reclassering Nederland zouden via de kenniskring (genoemd in bovenstaande aanbeveling) geleid kunnen worden.

6.2.1. Product; folder “Informatie over de VOG”

Ter aanvulling van de aanbevelingen heb ik ervoor gekozen om een folder met informatie over de VOG voor reclassering cliënten te ontwikkelen.

Zoals gebleken uit de interviewresultaten zijn reclasseringswerkers op de hoogte van de ondersteunende rol die zij kunnen innemen ten aanzien van de VOG – procedure van cliënten.

Reclasseringswerkers zoeken hun informatie via bronnen zoals het internet en informeren de cliënt als ze daar om vragen. Deze folder is bedoeld om de proactieve rol van reclasseringswerkers te bevorderen. Zij kunnen de folder samen met de andere folders over Reclassering Nederland meegeven aan cliënten, zowel in het toezicht als tijdens gesprekken voor de adviesrapportage. Door de aanwezigheid van een informatieve folder over de VOG zullen reclasseringswerkers opmerken dat Reclassering Nederland over informatie betreffende de VOG beschikt.

Door de folder in de wachtkamer van Reclassering Nederland beschikbaar te stellen, zal de mogelijkheid van een ondersteunende rol door reclasseringswerkers ten aanzien van het ‘voornemen tot afwijzing’ tevens opgemerkt worden door cliënten. Hierdoor bestaat de kans dat cliënten hun reclasseringswerker eerder op de hoogte stellen van een VOG – procedure.

In de folder wordt beschreven wanneer een VOG nodig is, waar en hoe men de VOG kan aanvragen, wat de procedure is na de aanvraag, wat de aanvrager/cliënt kan doen bij een 'voornemen tot afwijzing', dat de reclasseringswerker kan ondersteunen bij een 'voornemen tot afwijzing', mogelijkheid tot bezwaar en wat de cliënt/aanvrager moet weten indien hij de ondersteuning of hulp van zijn reclasseringswerker zou willen. Daarnaast wordt er een korte beschrijving gegeven van de 'Beschrijving Getoond Gedrag (BGG)' en zijn toegevoegde waarde aan de zienswijze van de cliënt.

De folder kunt u vinden in bijlage 6 achter in het bijlagenboek (envelop).

7. Literatuurlijst

Boeken.

M. Menger & L. Krechtig, *'Het delict als maatstaf, methodiek voor werken in gedwongen kader.'*
Uitgeverij SWP Amsterdam / Reclassering Nederland, 2008

M. Menger, L. Krechtig & J. Bosker, *'Werken in gedwongen kader, methodiek voor het forensisch sociaal werk.'* Uitgeverij SWP, Amsterdam 2013

N. Verhoeven, *'Wat is onderzoek'*, Boom Lemma Uitgevers, Den Haag 2014.

Adviezen en Rapporten.

Dienst Justis, 2013

Dienst Justis, folder uit de praktijk 2016, *"Maatwerk bij de VOG-screening"*.

Onderzoek van SenseGuide, december 2015. *"De stem van de uitvoering in perspectief. Een experimentele verkenning van de beleving van risicojongeren en jeugdprofessionals rond de aanvraag van de VOG"*.

Reclassering Nederland, 2010.

Parlementaire stukken.

Kamerstukken II 2015/16, 24 587, nr. 623. (brief staatssecretaris Veiligheid en Justitie)

Kamerstukken II 2015/16, 24 587, nr. 627. (brief staatssecretaris Veiligheid en Justitie)

Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, nr. 5409, 2013. *"Beleidsregels 2013 voor het beoordelen van aanvragen ter verkrijging van een verklaring omtrent het gedrag van natuurlijke personen en rechtspersonen."*

Wet Justitiële en strafvorderlijke gegevens.

Internetbronnen.

Dienst Justis, presentatie *"De Verklaring Omtrent Gedrag"* aan Reclassering Nederland.

Rebecca Hoogers, *'Onderzoeksmethoden'*, 15 november 2011, <http://wetenschap.infonu.nl/>

Reclassering Nederland, *"Missie en visie"*, www.reclassering.nl

Reclassering Nederland, *"Diagnose en advies"*, www.reclassering.nl

Sjef van Gennip (directeur Reclassering Nederland), betreffende Algemeen Overleg juni 2014.

Topiclijsten t.b.v. onderzoek gewenste werkwijze volgens beleidsmedewerker

Beantwoording van deelvraag 2: "Wat is volgens de beleidsmedewerker van Reclassering Nederland een gewenste werkwijze ten aanzien van de VOG-procedure?"

Topic 1. Functie en achtergrond respondent

- Arbeidsverleden

Hoe ben je terechtgekomen bij Reclassering Nederland?

- Werkzaamheden bij Reclassering Nederland

Wat is jouw rol als beleidsmedewerker?

Welke specifieke functie bekleedt u m.b.t. de VOG?

Topic 2. De Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)

- Kennis m.b.t. VOG

Kun je iets vertellen over de functie van een VOG?

Hoe draagt u bij aan de kennis die RN bezit m.b.t. de VOG?

Topic 3. De rol van reclasseringswerkers m.b.t. bezwaar voornemen afwijzen VOG.

(uitleg geven dat reclasseringswerker een ondersteunende brief/adviesrapport kan schrijven t.b.v. bezwaar VOG-afwijzing).

- Rol die reclasseringswerkers in kunnen nemen m.b.t. VOG-bezwaar.

Wat vindt u er van dat reclasseringswerkers dergelijke ondersteuning kan bieden aan de cliënt?

Hoe zou jij een dergelijke brief/rapport opstellen? □ Hoe ziet een dergelijke brief eruit?

Welke afwegingen zijn volgens jou belangrijk bij een dergelijke ondersteunende brief/rapport?

- Kunt u voorbeelden geven van succesverhalen m.b.t. een VOG-bezwaar?

Wat maakte dit verhaal een succes?

Kunt u voorbeelden geven van VOG-bezwaar dat niet gelukt is?

Waardoor is dit niet gelukt?

- Ondersteunende brief/rapportage

Wat is volgens u een goede ondersteunende brief/rapport?

Welke factoren zijn belangrijk om te benoemen in een dergelijke brief?

Welke vorm heeft uw voorkeur?

Topic 4. Gewenste rol voor reclasseringswerkers m.b.t. VOG-bezwaar

(uitleg geven over dat maatwerk belangrijk is voor werkers)

Wat verwacht u van de rol die reclasseringswerkers in kunnen nemen t.b.v. VOG-bezwaar?

Wat zou volgens u een proactieve rol kunnen zijn die reclasseringswerkers in kunnen nemen?

Is deze rol volgens u ook haalbaar of mogelijk?

Topic 5. Verschuiving van VOG beleid.

Uitleg geven dat voorheen VOG-opdrachten via de verdeellijst Advies bij RN binnen stroomden. Nu zijn deze opdrachten er niet meer en is de taak verschoven van adviseurs naar toezichthouders waarbij het initiatief tot een hulpvraag bij de cliënt ligt.

- Initiatief van de cliënt

Momenteel ligt het initiatief van een hulpvraag over de VOG bij de cliënt. Er wordt van de cliënt verwacht, ingeval van reclasseringsbemoeienis, dat zij hulp inschakelen van hun toezichthouder.

Wat vindt jij hiervan?

Wat vind je van deze situatie?

Topic 6. Betrekking van COVOG.

(Uitleg dat COVOG in presentaties voor RN aangeeft dat zij informatie opvragen bij RN, echter reclasseringswerkers worden niet gebeld hierover noch het instroompunt krijgt opdrachten binnen. RN-werkers geven aan dat zij maatwerk belangrijk vinden en dat zij het belangrijk vinden dat het COVOG een beslissing maakt a.d.h.v. de actualiteiten rondom een aanvrager al voordat er wordt afgewezen)

- Hebt u hier een verklaring voor? Geen sprake van rechtsongelijkheid?
- Hoe denkt u hierover?

Tot slot:

- Wat zou er volgens jou beter kunnen in het ondersteunen van een VOG-bezwaar bij cliënten?
(Wat mis je in dit proces?)
- Wat gaat er volgens jou goed in het ondersteunen van een VOG-bezwaar bij cliënten?
- Wat zie jij als gewenste rol en situatie in deze kwestie?

Topiclijst t.b.v. onderzoek werkwijze reclasseringswerkers t.b.v. VOG

Beantwoording op deelvraag 3: “Welke rol zouden reclasseringswerkers kunnen en willen innemen ten aanzien van het verkrijgen van een positieve VOG?”

Topic 1. Functie en achtergrond respondent

- Arbeidsverleden

Hoe ben je terechtgekomen bij Reclassering Nederland?

- Werkzaamheden bij Reclassering Nederland

Wat is jouw rol als reclasseringswerker/toezichthouder?

Topic 2. De Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)

- Kennis m.b.t. VOG

Wat weet jij over de VOG?

Wat is volgens jou de functie van een VOG?

Wat vindt je van die functie?

Heb jij ervaring met een VOG-aanvraag door cliënten?

- ➔ Zo ja, kan je daar een voorbeeld van geven?
Hoe heb jij dit ervaren?

- Informatie over VOG

Als een cliënt informatie vraagt over de VOG, waar haal jij je informatie dan vandaan?

Wat vindt jij van de informatievoorziening van RN m.b.t. de VOG?

Topic 3. De rol van reclasseringswerkers m.b.t. bezwaar voornemen afwijzen VOG.

- Hoe begeleid jij jouw cliënten in hun zoektocht naar een geschikte baan/dagbesteding?

(uitleg geven dat reclasseringswerker een ondersteunende brief/adviesrapport kan schrijven t.b.v. bezwaar VOG-afwijzing).

- Rol als ondersteuner bij bezwaar

Wat vind jij er van dat je dergelijke ondersteuning kan bieden aan je cliënt?

Hoe zou jij een dergelijke brief/rapport opstellen? □ Hoe ziet een dergelijke brief eruit?

Welke afwegingen zijn volgens jou belangrijk bij een dergelijke ondersteunende brief/rapport?

- Belemmerende en bevorderende factoren (als werker brief/rapport heeft gemaakt)

Welke belemmerende en bevorderende factoren heb jij ondervonden in het opstellen van een dergelijke ondersteunende brief/rapport?

Topic 4. Maatwerk of discretionaire ruimte

Met het oog op maatwerk: Zie jij deze rol als één van je taken als toezichthouder of acht jij dit als onderdeel van de discretionaire ruimte binnen je werkveld?

Kan jij deze rol toelichten/uitleggen? Waar baseer jij dit op?

Acht jij deze rol haalbaar als reclasseringswerker?

Topic 5. Verschuiving van VOG beleid.

Uitleg geven dat voorheen VOG-opdrachten via de verdeellijst Advies bij RN binnen stroomden. Nu zijn deze opdrachten er niet meer en is de taak verschoven van adviseurs naar toezichthouders waarbij het initiatief tot een hulpvraag bij de cliënt ligt.

- Initiatief van de cliënt

Momenteel ligt het initiatief van een hulpvraag over de VOG bij de cliënt. Er wordt van de cliënt verwacht, ingeval van reclasseringsbemoeienis, dat zij hulp inschakelen van hun toezichthouder.

Wat vindt jij hiervan?

Wat is volgens jou goed en/of slecht aan deze situatie?

Tot slot:

- Wat zou er volgens jou beter kunnen in het ondersteunen van een VOG-bezwaar bij cliënten? (Wat mis je in dit proces?)
- Wat gaat er volgens jou goed in het ondersteunen van een VOG-bezwaar bij cliënten?
- Wat zie jij als gewenste rol en situatie in deze kwestie? Wat zou jij willen en kunnen?

Interview beleidsmedewerker.

Code	Respondent 1 (R1)
Functie	Beleidsmedewerker
Datum	28-04-2016
Tijd	10.30 uur
Locatie	Landelijk Kantoor Reclassering Nederland, Vivaldiplantsoen 100 te Utrecht.

R1 = respondent

A = interviewer

A: Hoe bent u bij Reclassering Nederland terechtgekomen?

R1: God, dat is wel heel lang geleden. Uhm.. ik zat ooit in de verpleging, heel anders. Ik vond psychiatrie wel heel leuk en toen dacht ik van nou.. ik begon in een algemeen ziekenhuis en toen had ik ook.. ik kom zelf uit een heel beschermend gezin zeg maar.. en ik had wel overwicht op die onaangepaste types zeg maar, en dat vond ik ook wel heel leuk. Van daaruit dacht ik, ook een beetje uit nieuwsgierigheid denk ik, ik heb wel interesse in die kant van de maatschappij en toen ben ik een maatschappelijk werk opleiding gaan doen en dan met als richting psychiatrie of verslavingszorg of reclassering. Bij psychiatrie en verslavingszorg kon ik mij wel van alles voorstellen, psychiatrie en maatschappelijk werk was vooral met schulden aan de gang en dat vond ik niet leuk.. en toen dacht ik weet je wat? Dan begin ik wel met stage lopen bij reclassering, dan weet ik in ieder geval wat het is en zo ben ik dus daar gewoon blijven hangen. Ik vind het gewoon een heel leuk en boeiend veld om in te werken.. zodoende. In het begin na mijn opleiding was er nog geen werk echt helemaal niks. Toen kon ik nog in Rotterdam in een jeugdinrichting gaan werken, maar dat was hartstikke ver reizen en je verdiende helemaal niks, nou gelukkig was ik het ook niet geworden anders had ik dat moeten doen natuurlijk. Toen heb ik nog bij de jeugdbescherming gewerkt een half jaar, dat vond ik uiteindelijk ook wel heel leuk, maar daar moest ik weg want daar hadden ze in name alleen allochtone mensen. Toen kwam er op een gegeven moment een vacature bij de reclassering in Lelystad, daar heb ik negen maanden gewerkt en toen belde R** mij op, zij was mijn stagebegeleider geweest. Zij heeft mij toen naar Alkmaar gehaald, en toen daar heen gegaan. Heb toen alle taken gedaan en ben op een gegeven moment een soort vliegende keep geworden in het arrondissement, van Noord-Holland tot Utrecht. Daarna heb ik in Amsterdam gewerkt bij de reclassering en toen.. dan loop je als uitvoerend werker tegen van alles aan en toen dacht ik dat het me veel leuker leek om.. ik ken het verhaal wel van de cliënten en het lijkt me leuker om binnen die organisatie iets te doen om echt dingen te kunnen veranderen zeg maar. Zodoende ben ik weer een opleiding gaan volgen en uiteindelijk weer hier terecht gekomen.

A: Nu ben je beleidsmedewerker. Wat houdt die functie in?

R1: Ik heb een aantal portefeuilles, dat is DJI, VOG en werkstraffen. De bedoeling is dat je de signalen die vanuit het Ministerie van Justitie krijgt of vanuit de directie 3RO, het LMT of gewoon vanuit de werkpraktijk dat je die oppakt en dat je daarmee iets neerzet. Bijvoorbeeld het VOG, dat was eigenlijk een portefeuille die was onder iemand anders beheer en in 2013 was dat, voor die tijd ging het nog via gemeentes en dan konden we rapporten schrijven. Toen kwam het COVOG en eigenlijk is toen heel erg gestandaardiseerd geworden. Ze hebben ons nooit meer opdrachten gegeven en toen kwam er een overleg in de Tweede Kamer en toen heeft Sjef Van Gennip een brief geschreven waarin hij heeft gepleit voor meer maatwerk op het VOG want onze klanten hebben daar ontzettend last van. Dus ja dan ga ik dus als beleidsmedewerker eerst.. toen kreeg ik die portefeuille want wij moesten in gesprek gaan met Dienst Justis. Wat ik dan doe is eerst contact zoeken met reclasseringswerkers om te vragen van wat weten jullie van VOG? Hoe kijken jullie daar tegenaan? Wat zijn de knelpunten? Welke kant zouden we op moeten? Dus daar haal ik allerlei informatie op en vervolgens met dat verhaal en mijn beeld daarvan ga ik naar Dienst Justis en ga ik een gesprek met ze aan. Het heeft even geduurd voordat je elkaar weer een beetje vertrouwt en elkaar leert kennen.. dus ja er was meer maatwerk nodig, er was veel onkunde binnen de reclassering. Heel veel reclasseringswerkers hadden het gevoel dat ze niks meer konden met de VOG.

Die opdrachten die we in het verleden kregen dat was gewoon niet meer haalbaar want dat kostte het Ministerie van Justitie weer geld.. en dan had ik wel kunnen aangeven dat we dat wel gaan doen maar hun vonden dat wij alleen maar informatie moeten geven en geen advies. Dus ja daar kan je strijd over aangaan maar hun zijn 'the leading'. Dus weet je, er is geen pot met geld en dat heeft Teeven ook al gezegd. Als ik zeg "nou, geef ons gewoon maar opdrachten" er was vorig jaar zoveel instroom (van adviesopdrachten) dat ging mislukken want dat zou dan onderaan de stapel komen. Dus toen heb ik ervoor gekozen om in ieder geval voor de mensen die vooral in het toezicht of werkstraffen, mensen die je kent en die dus problemen hebben met een VOG of een voornemen tot afwijzing krijgen dat wij die dan ondersteunen.

Mijn ideaal is dat reclasseringswerkers vrij goed weten hoe ze dat moeten doen, dat het een van die tools is die in hun gereedschapskist zitten voor toezicht. Je kan niet alles weten maar dat je wel weet 'oh VOG, daar moet ik die cliënt iets over vertellen' en dat je hem de weg kan wijzen. Dat is een beetje mijn doel continue geweest. Wat wel leuk is, er is eigenlijk wel heel veel beweging op die portefeuille dus daar komen weer dingen bij.

A: Zoals?

R1: Nou ja, ik was met de reclasseringsofficier voor iets anders in gesprek over wat mijn portefeuilles zijn en dan zit er ook iemand van het Parket bij en dan zeg je dat je onder andere dat je ook de portefeuille over het VOG beheert en dan zie je van die ogen 'oh wat leuk! Vertel daarover!'.

Weet je het OM signaleert ook dingen, zij zeggen dat het eigenlijk heel raar is want het is een belangrijk onderdeel in die strafrechtketen, het raakt iedereen; OM, rechters, bij ZSM bij betekenis van afdoen. En eigenlijk is dat een onderwerp dat helemaal niet belegd is in de strafrechtketen. Ik heb nu

met hen een belafspreek en dan gaan we die zaak nog even verder aftasten, wat wil zij daar mee in dit onderwerp en mijn inzet is om met haar een soort expertmeeting te organiseren binnen die strafrechtketen. Een rechter uit Den Haag die heel veel kritiek heeft op die VOG, de Raad van State die gaat steeds meer kritiek geven op die regels in die uitspraken dus die wil ik er heel graag bij, en dan de landelijke reclasseringsofficier denk ik.. maar goed dat moeten we nog even kijken wie van de strafrechtketen ik daar bij wil halen. Belangrijk daarin is waar die keten tegenaan loopt en dan eens kijken of we dat onderwerp op de een of andere manier in een bestaand overleg of wat dan ook kunnen beleggen.

Kijk, ik heb wel een mening over het VOG, ik vind het een goed instrument maar het is ook wel star. Als je binnen de strafrechtketen, en dat is mijn vooronderstelling, met z'n allen iets signaleert dan kun je natuurlijk veel meer een vuist maken tegen het Ministerie. Nu kan ik dat niet, het enige wat ik nu kan doen is proberen in gesprek te blijven, we hebben afspraken gemaakt en dat reclasseringswerkers meer gaan ondersteunen, dat het COVOG goede brieven zien en dat ze daarmee de twijfelgevallen toch een VOG afgeven waardoor ze inzien dat onze inzet toch wel waarde heeft. Dus voornamelijk die inzet en daarom heb ik ook die gesprekken met ze.

A: Het lijntje met COVOG of Justis, hoe ziet dat eruit?

R1: Ik heb met een beleidsmedewerker/adviseur van Dienst Justis contact. Ik heb een heel nauw contact met P** zij zit echt op het COVOG, zij is uitvoeringsverantwoordelijke en zij is ook diegene die verschillende presentaties hier bij de reclassering heeft gegeven, zij zet daar heel veel voor in. Ik had met haar ook een lijntje om een soort feedbackloop naar aanleiding van die afspraken die we gemaakt hebben (mogelijkheid tot ondersteuning bij bezwaar). Ik kan niks uit hun systeem halen, ik heb ontzettend lopen lobbyen zo van: "jongens er is een heel groot grijs gebied als je kijkt naar delict, screeningsprofiel en functieprofiel". Wanneer kun je nou als reclasseringswerker met zekerheid zeggen tegen een ondertoezichtgestelde (cliënt) "je hebt dat gedaan, je wil die kant op.. je hoeft je geen zorgen te maken om het VOG want je delict heeft niks te maken met wat je wil". Dat vind ik een heel groot grijs gebied, dat kan ik niet helder krijgen. Door middel van die feedbackloop.. dan geven ze dus die brief van de reclasseringswerker en dan vertellen hun (COVOG) hoe je brief was, of dat geholpen heeft maar ook de reden waarom ze een VOG toch niet hebben afgegeven wegens die en die reden. Het kan zijn omdat dat niet helder in de brief stond.. er is een heel duidelijk voorbeeld: een reclasseringswerker had een hele goede brief geschreven voor een PP-er, die PP-er zat een straf uit voor drugsmokkel. Hij was internationaal vrachtwagenchauffeur en mocht tijdens zijn PP weer gaan werken als vrachtwagenchauffeur en mocht ook weer internationaal. Maar die klant wilde wel dat hij weer een VOG aanvraagt. Toen zei het COVOG dat het een hele goede brief was maar als je in PP zit dan is je terugkijktermijn nog niet eens gestart en dit was een geval van de kat op het spek binden want hij zit voor drugsmokkel en dit kunnen we echt niet doen. Dat is ook heel logisch. Dus ik bel die reclasseringswerker op en ik zeg: 'Meid, hartstikke goede brief. Alles stond erin wat erin moest staan maar ze wijzen het toch af om die en die reden.' Dan zegt ze dat ze dat ook wel had kunnen bedenken.

Dus op die manier denk ik wel dat je mensen daar heel erg goed mee kan helpen. Ik was er in het begin wel voorzichtig mee want ik wist ook niet zo goed wat er op me af zou komen. Ik wilde die feedbackloop en voor mezelf eens helder krijgen hoe schrijven reclasseringswerkers hun brieven. Maar ook hoe beoordeelt het COVOG dat nou tussen delict, het screeningsprofiel en functieprofiel? En wat zijn nou de redenen waarom ze iets niet toekennen? Daar krijg ikzelf helderheid van en als ik dan die reclasseringswerker bel, ik stuur niet zomaar de mail door.. ik zet niet alles op intranet zetten als ik er maar af en toe één krijg. Dus daar ben ik toch maar heel low mee begonnen. Ik had er voor kerst iets van 10 gekregen en ben maar heel voorzichtig die reclasseringswerkers gaan bellen. En me geïntroduceerd waarom ik bel en hoe ik die brieven heb gekregen en ik geef gewoon die feedback.. en tot op heden wat ze tegen mij zeiden dat ze het heel prettig vonden. Dus ik geef mensen daarmee zelfvertrouwen of een steuntje in de rug van let volgende keer hier op. Ik zou willen dat dat structureel was. En als dat structureel was dan zou ik dat in de kenniskring willen leggen, dat medewerkers van de kenniskring dat op zich kunnen nemen. Maar het is gewoon niet structureel.. ik had dit voor kerst gekregen, kan je nagaan ik loop hier al driekwart jaar voor te lobbyen zo van 'laat het nou eens zien', nou ja maar die dame is nu ziek en met zwangerschapsverlof dus dat gaat voorlopig nog niet lukken maar dan moet iemand anders het maar doen. Dus ik heb er weer om gevraagd maar het komt gewoon niet van de grond.. maar ik ben al zo blij als ik er weer eentje heb want je haalt er ook veel andere informatie uit. Want dan zie je bijvoorbeeld een oud rapport van iemand en dan denk je ja.. waarom doet hij dat nou? Dan bel ik die reclasseringswerker op en dan zegt diegene dat hij er niks vanaf weet, en dan blijkt dat een advocaat of een cliënt zo'n oud rapport erbij doet en die reclasseringswerker weet dat niet. Wat je er dan mee doet vind ik een lastige maar dat kan je wel weer terug geven aan Justis want Justis zei in het verleden dat we alleen maar positieve adviezen gaven en soms geven jullie gewoon oude rapporten erbij.. maar dat doen wij dus niet, althans de gevallen die ik heb gezien, dat doet de cliënt of de advocaat. En dan geven ze een oud rapport die helemaal niet hun vragen beantwoorden die zij willen weten.

A: Hoe had het net over structuur. Wat is dat volgens u?

R1: Nou ik zou willen dat.. ze (COVOG) hebben zelf een casusoverleg bij twijfelgevallen. Ik denk dat de meeste twijfelgevallen toch mensen zijn die bij ons in toezicht lopen, en ik zou willen dat ik gewoon maandelijks dit soort brieven kreeg. Ze kunnen heel goed zien als het een brief van de reclassering bij zit en als dat toegewezen of afgewezen wordt dat VOG met hun reden erbij.. ik zou willen dat ze dat direct op de mail zetten. Dat zou mij helpen om inzicht te krijgen, weet je ik benader op die manier alle mensen die eens met VOG te maken hebben gehad. Die krijgen dus direct feedback op wat ze goed of wat ze nog beter zouden kunnen doen. Ik denk dat dat gewoon heel erg helpt aan bekendheid en inzicht en leren. Het is gewoon zo leuk als je mensen zelfvertrouwen geeft.

A: Dus de vraag aan reclasseringswerkers dat zij u benaderen ingeval van een VOG-bezwaar?

R1: Nou ze hoeven niet met mij te overleggen, als ze dat willen mag dat wel.. er zijn mensen die me nu makkelijker vinden en dat vind ik wel leuk. Je ziet toch dat mensen heel erg lopen te zoeken hoe ze zo'n brief moeten schrijven ondanks dat die kenmerken er staan op de reclasseringswiki.

A: Wat is volgens u een goede brief? Hoe ziet dat er uit?

R1: Naar mijn idee moeten ze even vertellen over dat het Pietje is, dat hij zo oud is, dat Pietje veroordeeld is voor dat en dat, die straf heeft gekregen en dat het zolang geleden is. Dat is de aanleiding. Vervolgens zou de reclasseringswerker in moeten gaan op: wat was de situatie ten tijde van het delict? Dan ga je inzetten op criminogene en beschermende factoren. Hoe heeft hij dat delict gepleegd? Hoe schat je de kansen op recidive in? als dat laag is en je kan dat goed beargumenteren dan heeft dat echt gewicht voor het wel/toch afgeven van een VOG. En ook vertellen wat de huidige situatie is en wat is er nou verandert ten opzichte van het verleden?

Ik vind ook wel dat, bijvoorbeeld: je hebt steeds meer bij instellingen dat ze gaan werken met ervaringsdeskundigen. Bij gemeentes bij verslavingszorg.. dat zie je dus heel veel. En dan zegt Dienst Justis tegen mij dat ze een VOG-aanvraag krijgen voor een ervaringsdeskundige. Dat is bizar maar daar kan ik niets aan veranderen. Maar als zij zo'n verzoek krijgen dan kunnen ze hem niet ongegrond vinden he.. dan moeten ze dat volgens hun regels juridisch gaan beoordelen. Dus objectieve criterium en dan krijg je het; zwaar delict, binnen terugkijktermijn. Vaak gaat het om verslaving dus dan hebben ze een fors strafblad waarschijnlijk. Dus dan moeten ze het formeel juridisch gaan afwijzen.

Voorbeeld van casus ervaringsdeskundige: dat ging over een jongen die dus belast was met verslavingsproblematiek in het verleden en psychiatrische problematiek, maar blijkbaar is hij zo opgekrabbeld want het was een heel goed verhaal. Hij heeft een opleiding gedaan tot ervaringsdeskundige en dan komt die VOG om de hoek kijken.

A: Maar een werkgever eist toch een VOG van zijn of haar (potentiele) werknemers? Waarom zou men dat voor een ervaringsdeskundige willen vragen? Het zit er namelijk dik in dat de werknemer een strafblad heeft.

R1: Ja, dat is aan de werkgever. Eigenlijk zou je als reclasseringswerker twee dingen kunnen doen met toestemming van de cliënt: 1. Contact op kunnen nemen met de werkgever. Het lastige is dat sommige werkgevers als het waar is of niet, dat kan ik niet goed beoordelen, dat zij zeggen dat ze werken met zorgpartners en zorgcontracten en verzekeraars en die willen een VOG voor de financiering. Dat soort dingen krijg je. Ik kan het niet zo goed beoordelen of dat nou echt zo is, of dat dat iets is wat in het hoofd zit wat men denkt.

Aan de andere kant zou je kunnen zeggen zou je ook als iemand dus verslaafd was en psychiatrische problematiek had en dus delicten pleegden, dan pleegt hij niet delicten omdat hij crimineel is maar dan is het plegen van die delicten onderdeel van zijn problematiek. Dan moet je het op die manier inschatten en zou je als reclasseringswerker dus echt wel even drie of vier zinnen in je ondersteunende brief aan moeten wijden. Dus 2. In de brief schrijven dat verslavingsproblematiek niet meer aan de orde is, zo lang clean, psychiatrische problematiek stabiel, onder invloed van die problemen pleegde hij delicten, zo lang geleden en we hebben niets meer gezien, houding en attitude is heel erg goed, gemotiveerd. In deze casus had de persoon ook weer huisvesting onder begeleiding. Dan denk ik dat die jongen gewoon weer een kans moet krijgen.

A: Maar dan is het toch weer aan het COVOG dat zij dit beoordelen?

R1: Ja maar dit soort argumenten helpen daar wel bij. Want hun kijken alleen maar formeel juridisch op delicten. Het subjectieve criterium is afhankelijk van wat de aanvrager of de reclasseringswerker inbrengt. Dat gaat over de omstandigheden he. Dus die brieven van ons, die informatie, dat is eigenlijk vooral dus informatie geven en beargumenteren waarom jij vindt dat er weinig risico's zijn bij het afgeven van een VOG.

A: Is dat dan het liefst in een briefvorm of een adviesrapport?

R1: Ik zou het in een briefvorm doen. Ze (COVOG) zijn een beetje allergisch voor een advies. Dus ja, als je dus zegt dat wij de kans op recidive laag achten, en je hebt daar je verhaal bij en je ziet geen gevaar voor de afgifte van een VOG, dan denk ik dat je.. een aai over het bolletje geeft.. maar als iedereen echt standaard het adviesrapport aanhoudt, daar zou ik voorzichtig in zijn op dit moment.

Het is geen adviesrapport maar gewoon een brief. Je krijgt er geen productie voor. Maar als je een ondertoezichtgestelde hebt, dat is mijn mening hoor, dan ken je die gewoon heel goed en volgens mij kost het dan relatief weinig tijd. Het lastige vind ik dat er zijn een aantal criteria die beantwoordt moeten worden. Daarnaast moet je ook natuurlijk soms kijken wat de functie is en wat vind je daar van? Dat vindt het COVOG ook, formeel juridisch kunnen ze hem afwijzen.

A: Kan je een voorbeeld geven van een brief die geschreven is waardoor het VOG uiteindelijk is toegewezen?

R1: Ik denk het geval van M**. Zij kwam in september bij mij terecht en toen had ze een brief geschreven met hele verkeerde argumenten. Toen heb ik het een beetje overgenomen. Ik had een vrij theatrale brief geschreven. Daarin had ik aangegeven dat er afspraken waren gemaakt met het ministerie over maatwerk. Het ging over een kinderpornodownloader. Dit was toch een geval van maatwerk, onderzoeken aangehaald. J** had toevallig deze klant behandeld, hij had zelf in een eerdere fase ook al een brief geschreven, hij had gezegd dat de recidivekans heel laag was en hij kreeg een goede behandeling. Hij had ook verwezen naar internationale onderzoeken dat kinderpornodownloaders dat de recidivekans heel laag is. Dus ik had in die brief aangehaald dat J** toch echt dé autoriteit op zeden is. Dat soort dingen he. Toen was er ook kort daarvoor een onderzoek geweest dat aangaf dat bij kinderpornodownloaders juist het vinden van werk een extra beschermende factor is. Want als je zedenklanten isoleert dan word het alleen maar erger. Maar goed dan moet je nog wel kijken dat als er risico's zijn, dan moet je het niet doen (afgeven VOG en ondersteunen d.m.v. brief). En dit was ook nog een man die ging in de bejaardenzorg, wat heeft dat nou met kinderporno te maken? Als hij al zich aangetrokken zou voelen tot kinderen. Dus nou ja zo een theatrale brief. Dat heeft toch wel gewicht gelegd.

Deze casus is tot aan de Raad van State gekomen. En in die uitspraak hebben ze J** echt benoemd als autoriteit en ze hebben ook aangegeven dat ze de beleidsregels van het COVOG te grofmazig vinden.

A: De opbouw van die brief en het verwijzen naar onderzoeken is dus van belang en een doorslaggevende factor?

R1: In dit geval wel. Weet je wat het lastige is? Bij zeden is een onbeperkte terugkijktermijn, je zit dus altijd in een verdomhoekje. En dat is gewoon heel lastig, zeker als je het he.. er zit zoveel verschil tussen zeden en zeden. Daar moet gewoon onderscheid in gemaakt worden. Daarin moeten wij het hebben. Ik heb ook weleens iemand vanuit de zedengroep die aangeeft dat zij een hartstikke goede ICT-er hebben maar hij is wel voor kinderporno veroordeeld. Is hij zijn baan kwijt, ja ik snap het wel. Dat duurt wel even voordat hij terugkomt. Dan is het denk ik ook wel te benadrukken hoe groot die rol van hem was daarin. Heeft hij dat kort gedaan (downloaden), hoe ver zat hij daar in? In hoeverre je dat kan beoordelen. Dus in die zin moet je daar wel heel erg scherp op zijn. Wat was nou die situatie? Als het nou een hele sneaky kinderpornodownloader is, ja als ICT-man heb je zoveel kennis. Maar goed dan kijk je hoe ver die man erin is gegaan en hoe lang hij dit deed. Dat kun je vaak wel in Processen Verbaal terugvinden.

A: Kun je een voorbeeld geven van een situatie of brief die geschreven is t.b.v. een VOG-bezwaar wat mislukt is? En wat was er fout aan?

R1: Het is moeilijk om dat hard te maken. Een voorbeeld wat ik ook heb benoemd naar Justis toe.. dat was een man van middelbare leeftijd, had één strafbaar feit waarvoor hij ook bij ons in het toezicht heeft gelopen, en dat was stalking. Die man is daarvoor veroordeeld, hij had iets van een werkstraf maar in ieder geval wel toezicht. Die man wou verkeersregelaar worden. Daar had hij een VOG voor nodig. Dat had te maken met dat gemeentes het financieren en gemeentes vragen vrij snel VOG's aan. Die man had behandelingen gedaan, hij was op de goede weg. Er was geen agressieproblematiek te zien en waarneembaar. Daar kijken ze op bij verkeersregelaars, agressie is een van die dingen. Nou ja stalking is een agressiedelict. Dus die man kreeg die VOG niet. Toen heeft de reclasseringswerker na het voornemen tot afwijzen een brief geschreven, en die brief daar stond eigenlijk alleen maar in dat hij het toezicht goed gedaan heeft en dat hij altijd zijn afspraken nakomt. Te mager. Dat had ik ook terug gegeven aan die reclasseringswerker. Die man is toen wel in hoger beroep gegaan en had een persoonlijk onderhoud aangevraagd en heeft het VOG uiteindelijk niet gekregen. Maar ik weet dus niet hoe die man heeft geacteerd, of hij de goede argumenten naar voren heeft gebracht. Dat moet je als burger ook maar weten. Die man zat wel in zijn terugkijktermijn.

Toen heb ik bij Justis aangegeven dat ik het niet snapte. Dat een man van middelbare leeftijd, er is geen agressieproblematiek geconstateerd door de reclassering, want ja dat stond natuurlijk niet in de brief. Er is nooit problematiek geconstateerd en wij hebben er niks over kunnen vinden, die man wordt 2 jaar geleden ermee geconfronteerd dat zijn vrouw wil scheiden. Die man zag dat niet aankomen en is daar helemaal van hoteldebotel geweest en onder die emotie is hij dus zijn ex-vrouw gaan stalken. Hij is toen aangeklaagd, is niet goed te praten hoor, hij heeft bekend en is toen in behandeling geweest. We zijn nu anderhalf jaar verder en hij heeft die scheiding een plek gegeven. Toen zij die jurist van het COVOG: "oh maar als dat zo was, dan had hij het misschien wel gekregen".

Ik weet natuurlijk niet hoe die man dit naar voren heeft gebracht he, want daar gaat het om he die agressie. Maar goed van belang was dat wat hij toen heeft gedaan, en wat maakt dat je het nu niet meer doet. Dat was die scheiding, die behandeling en dat hij het een plekje heeft kunnen geven. Hij accepteert het. Dat zijn wel elementen die heel erg belangrijk zijn die wij moeten aangeven in die brieven.

Die jurist heeft toen wel aangegeven dat als wij argumenten geven waar zij niet tussen kunnen komen, juridisch, ja dan moeten ze afgeven. Dat is het. Het is dus niet alleen het criterium maar ook heel goed nadenken van wat was de situatie toen, wat is er gebeurd.

Soms bellen reclasseringswerkers mij ook wel op. Als voorbeeld een casus uit Rotterdam: een vrouw die was veroordeeld voor huiselijk geweld, er stond nog een zaak open, en zij wou gaan werken bij een crisisopvang voor huiselijk geweld. Daar had ze dus een VOG voor nodig. Er stond nog een zaak open, dus ik had gezegd dat ze de VOG niet krijgt. Je kunt wel een brief gaan schrijven maar het COVOG kan niet beoordelen hoe die zaak afgedaan wordt, hoe zwaar die is, omdat er nog geen strafaandoening achter staat. Want daar kijken ze naar.

Ze kijken naar voorwaardelijke straffen en boete, die beoordelen ze niet heel zwaar. Zodra er onvoorwaardelijke gevangenisstraffen en werkstraffen staan dan beoordelen ze dat zwaar.

A: En voorwaardelijke septs?

R1: Die beoordelen ze niet zwaar. Maar het ligt er wel aan wat voor delict het is geweest he.

Dus ja dan geef ik die reclasseringswerker wel terug dat dit geen zin heeft. Maar je zou ook kunnen zeggen dat ze contact moeten zoeken met die werkgever of dat stageadres. Dan geef je aan wat het verhaal is, uiteraard met toestemming van de cliënt, maar nee heeft ze! Nee heeft ze. Als zij geen VOG overhandigt, dan krijgt ze die baan sowieso niet. Dus wat ze zou kunnen doen is de stoute schoenen aantrekken en zeggen dat ze die baan heel graag wil, en met behulp van de reclassering toch een gesprek aangaan. Of dat de reclassering belt. Want ik denk dat als je een werkgever uitlegt hoe jij de zaak ziet en dat iemand de kans moet hebben, ja je moet je ook afvragen waarom je voor stagiaires altijd een VOG moet aanvragen. Het is natuurlijk ook een beeld die werkgevers en dergelijken hebben. Er wordt ook wel gezegd van ROC's, dat zij op die manier een soort schifting aan de deur is he. Je laat de moeilijke groep al buiten, want uiteindelijk worden zij ook gefinancierd op elke afgestudeerde mbo'er.

Ik vind eigenlijk als reclassering dat we daar een wat relativerende rol moeten hebben in de communicatie. Dus ook bij Dienst Justis kaart ik wel dingen aan. Over bijvoorbeeld dat er heel veel onkunde is. Weet je het instrument is goed, de regels zijn soms wat star maar die kun je beïnvloeden, maar dat gaat traag als je dat als Reclassering alleen doet. Maar je kan wel ook in de externe communicatie relativerend zijn. Of als reclasseringswerker als je een klant heb en je krijgt toestemming om die mensen te bellen.

Kijk we kunnen natuurlijk geen scholen of werkgevers als Reclassering individueel benaderen. Dat kunnen we niet. Door op kleine schaal dit soort initiatieven te ontplooiën kun je wel een beetje de opinie beïnvloeden.

A: Reclasseringswerker zijn erg van het maatwerk. Wat de reclasseringswerkers vooral verlangen van het COVOG is dat ook zij op maatwerk overgaan. Dus dat zij niet alleen afwijzen op strafblad maar bijvoorbeeld de reclasseringswerker van een aanvrager actief benaderen. Reclasseringswerkers merken bijvoorbeeld op dat de cliënt een VOG heeft aangevraagd en daarop een voornemen tot afwijzen hebben gekregen en vervolgens geen bezwaar maken. Zij lichten hun toezichthouder niet in omdat ze niet weten dat zij kunnen ondersteunen of ze begrijpen de functie van het voornemen van afwijzen van het COVOG niet.

R1: Daar zijn ze mee bezig. Het COVOG gaat misschien de brief geen 'voornemen van afwijzen' meer noemen. Het is namelijk een brief die je moet bewegen om extra informatie te geven. Dus een zienswijze indienen.

A: Cliënten, vooral LVB-ers, begrijpen het woord zienswijze al niet. Ook gebeurt het dat cliënten te laat aangeven bij hun toezichthouder dat zij een bezwaar konden indienen of ze wisten dit niet. De bezwaartermijn is dan helaas al overschreden. Er is dus een vraag of het COVOG ook bereid is maatwerk te leveren en de reclassering op de hoogte brengt van VOG-aanvragen van cliënten.

R1: Daar heb ik het over gehad. Als medewerkers van COVOG in het Justitiële Documentatiesysteem kijken dan kunnen ze zien dat iemand een toezicht heeft bij de Reclassering. Dan begint het gedonder. 'Dan moeten jullie een centraal punt inrichten' zegt COVOG. Maar dat is helemaal niet nodig want als zij dit zien dan kunnen ze gewoon het instroompunt berichten en die contacten wil ik je wel leveren. Hun willen dat op één punt.

We hebben wel de discussie gehad. Soms is een toezicht al afgelopen. Het lastige is, als hun informatie willen hebben van ons en iemand zit in toezicht.. stel jij hebt een heel ingewikkelde klant en je vindt dat daar een hoop risico's op lopen. Jij probeert hem de goede kant op te begeleiden, je bent namelijk toezichthouder geen adviseur. Dan belt het COVOG op. Dan moet je eerst toestemming vragen van de cliënt of je informatie mag geven. Als jij informatie geeft die hem die VOG belemmeren, daar wordt hij niet vrolijk van. Daar help je hem niet mee. Dat is een lastige positie.

Dus ik heb wel aangegeven aan COVOG dat het kan, maar dan kan je krijgen dat cliënten geen toestemming geven om informatie aan het COVOG te geven.

Het andere is dat het kan zijn dat je het toezicht net 2 maanden geleden hebt afgesloten. Als Justis dan belt, ja informatie uit Iris mag niet. Maar als je dat uit goedwillendheid zou doen, dan is je informatie al niet meer actueel. Weet jij veel wat hij die tijd gedaan heeft. Dan moet je iemand toch spreken.

Maar goed ik wou dat COVOG het deed, maar er zitten nogal wat haken en ogen aan. Als ze gewoon een onafhankelijk advies willen dan moeten ze dat aanvragen, maar dat doen ze niet. Eigenlijk vind ik dat zij voor al die types die zij in het casusoverleg bespreken, eigenlijk zou je daar gewoon de Reclassering advies over moeten vragen. Een onafhankelijk advies, zodat er onderzoek gedaan wordt over het sociaal netwerk, situaties ten tijde van het delict, hoe het nu is. Informatie die hun niet hebben. En waar ze alleen van afhankelijk zijn van wat de cliënt inbrengt. Dat is gewoon niet haalbaar op dit moment.

Maar ja, het wordt niet gefinancierd dus het ligt aan de reclasseringswerker wat hij wil doen. Als toezichthouder kan je bijvoorbeeld een cliënt hebben waar je ontzettend trots op bent en diegene komt na een half jaar terug met de vraag of hij een brief wil schrijven. De een zou dat willen doen, maar in het productie denken van managers kan dat natuurlijk niet.

A: Maar de cliënten die toezicht hebben kunnen de reclasseringswerker ter ondersteuning vragen, de personen zonder toezicht maar wel met een strafblad kunnen of weten dat niet. Is daar geen sprake van rechtsongelijkheid?

R1: Ja, dat is er ook. Maar dat is iets waar nu niet voldoende draagvlak voor is om te veranderen. Ze willen geen extra geld geven. Wij moeten met de adviesrapporten aan normen en tijden voldoen, we gaan het gewoon niet redden. Vorig jaar was daar absoluut het klimaat niet voor. Maar ik heb wel zoiets, en daarom wil ik het ook beleggen in die strafrechtsketen, we gaan nu over op 'context betekenisvol adviseren' en andere vorm van financieren.. het zou best kunnen dat het VOG daar op de een of andere manier ook een plek krijgt. Ik zie daar kansen.

A: Stel het COVOG ziet in de aanvragen dat er een actueel toezicht loopt, dan zou het toch mooi zijn dat zij contact onderhouden met in ieder geval de toezichthouder?

R1: Eens, maar dat zou dus alleen kunnen als de cliënt toestemming geeft.

A: Gekeken vanuit bijvoorbeeld de positie van een LVB-er (Laag Verstandelijke Beperkt), zij geven vaak niet eens aan dat zij bijvoorbeeld een VOG hebben aangevraagd of hebben geen idee hoe dat proces verloopt. Hoe bekijkt u dit?

R1: Misschien is het wel een idee om ehmm.. weet niet hoor misschien een soort folder over de VOG. Dienst Justis is daar ook mee bezig om de communicatievorm te verbeteren. De maatschappij heeft een heel verkeerd beeld en te weinig kennis van de VOG en hoe het werkt. Dus misschien zou er wel iets van een poster in de spreekkamer moeten hangen. Poster of folder met "Wat zou de reclassering kunnen betekenen in het kader van de VOG?"

A: In de ARVA-training, of binnenkort "Werken aan Werk", daar zit ook een onderdeel VOG. Een trainster heeft aangegeven dat ze daar niet diep op ingaan maar algemene informatie geven aan de cliënt. Maar niet alle cliënten hebben een ARVA-training opgelegd gekregen, dan missen ze die informatie.

R1: Mee eens. Ik vind dat het onderwerp VOG eigenlijk standaard in de reclasseringsopleiding moet zitten, in de training toezicht of misschien wel algemeen. Ook voor adviseurs. Ik heb een casus gehad waarbij de reclasseringswerker in samenwerking met het OM heeft besloten om een lagere strafaandoening te adviseren omdat diegene anders zijn baan zou kwijtraken wegens de VOG. Er is toen in het adviesrapport geschreven wat de situatie was, dit en dat is er gebeurt, wij schatten dat zo in, als hij juridisch de strafaandoening krijgt dan zou effecten hebben op zijn VOG. De rechter neemt dat wel in overweging, hij is geneigd om daar wel rekening mee te houden.

Rechters geven ook wel eens aan dat het vonnis geen gewicht mag leggen in het VOG omdat de verdachte al zwaar genoeg gestraft is ofzo. Maar dan zegt Dienst Justis dat rechters daar niet over gaan want het wel of niet verkrijgen van een VOG is geen straf dat wordt gezien om het risico voor de maatschappij te beperken. Het is bestuursrechtelijk.

Maar ik vraag me af in hoeverre je dat vast kan houden als iemand in bezwaar zou gaan. Of in hoger beroep.

A: Terugkomend op de rol van de reclasseringswerker. Wat zou volgens u een proactieve rol zijn die reclasseringswerkers in kunnen nemen?

R1: Reclasseringswerker zouden eigenlijk in zijn algemeenheid iets moeten vertellen over de VOG tijdens het toezicht. Ze zouden de cliënt zelfvertrouwen moeten geven. Cliënten worden steeds vaker met het feit geconfronteerd dat de werkgever een VOG vraagt, los van of het terecht is. De reclasseringswerker zou hen kunnen zeggen dat ze met dit gegeven moeten dealen en dat aan zouden moeten gaan.

A: Dus voorafgaand van het toezicht informatie verstrekken en adviseren?

R1: Ja zover dat kan. Want het wil helemaal niet zeggen dat een strafblad betekent dat je geen VOG meer krijgt. Maar reclasseringswerkers zouden niet moeten garanderen dat zij een baan of opleiding wel kunnen doen ongeacht de VOG. "Daar hoeft je je geen zorgen om te maken", nee er is altijd een punt van zorg. Dat probeer ik met die feedbackloop helder te krijgen.

Er is nu wel een app in ontwikkeling. Voor jongeren en hulpverleners. Daarmee kan je een beslisboom doorlopen waarmee je kan zien of je kans hebt of je die VOG krijgt. Of dat je risico loopt dat hij afgewezen wordt. Die is in ontwikkeling, in september is daar de definitieve versie van. Ik heb ook gevraagd of wij die mogen gebruiken. Dat zou ons erg kunnen helpen. Ik heb ook aangegeven dat, in het kader van de participerende burger, dat eigenlijk zo iets ook op hun site moet zijn. Voor burgers. Uit een test is gebleken dat ze hem bijna altijd krijgen.

A: Oh ja?

R1: Ja, behalve ernstig geweld en zeden. Want je krijgt het wel als je maar subjectief een goed verhaal hebt.

A: Dus het gaat nogmaals om de argumentatie?

R1: Ja, de terugkijktermijn bij jongeren is natuurlijk vrij kort. 2 jaar voor jongeren tot 23 jaar. Als dit goed loopt willen ze ook kijken of ze dit voor volwassenen kunnen gaan doen. Er wordt over nagedacht maar het is er nog niet. Kijk ik wil geen app in ontwikkeling, dus in september wil ik hem gewoon hebben.

A: Justis geeft in verschillende documenten aan, zoals de factsheet met de beslisboom en de PowerPoint presentatie van 2013 aan Reclassering Nederland, dat zij Reclassering het OM en politie benaderen om informatie op te vragen.

R1: Kunnen benaderen. Ja, dat kunnen ze ook, dat staat ook in de beleidsregels. Bij het OM doen ze dat ook wel en politie ook, politiegegevens. Er wordt ook gekeken of zij wettelijk politiemeldingen mee mogen wegen in hun beoordeling. Ze kunnen dat nu ook maar ze kunnen niet afwijzen op meldingen. Dat willen ze voorkomen.

A: Wat is volgens jou een gewenste rol die reclasseringswerkers in kunnen nemen in deze kwestie?

R1: Dat reclasseringswerkers ondersteunend en voorlichtend zijn naar cliënten toe. Het COVOG mag ze best benaderen voor informatie maar dat moeten ze pas doen na toestemming van de cliënt. Anders moeten ze maar een opdracht geven, dan krijg je een onafhankelijk advies.

Er is een voorbeeld waarbij een reclasseringswerker een brief had geschreven aan de werkgever met het verhaal van de cliënt. Die brief van die reclasseringswerker aan die werkgever is dus ook terechtgekomen bij de informatie van dat voornemen tot afwijzen in de zienswijze. Dus ik belde die reclasseringswerker en die wist niet dat die brief bij het COVOG terecht was gekomen. De reclasseringswerker gaf toen aan dat zij de cliënt niet had ondersteund in die brief aan het COVOG, want dat was mijn vraag waarom wel naar de werkgever en niet naar het COVOG? Zij had gezegd dat ze niet had ondersteund omdat ze de cliënt niet helemaal vertrouwde. Zij kon de recidivekans niet goed inschatten want er was ook nog een openstaande zaak en cliënt beroept zich op zijn zwijgrecht. Maar ze was van mening dat hij wel een kans verdiende bij die werkgever. Dus zij heeft die werkgever een brief gestuurd en heeft daarin niets over recidive gezegd. Dat is ook een manier! Daarom schreef ze niet naar het COVOG, anders waren er meer argumenten voor afwijzen dan toewijzen van het VOG.

A: Dat is een andere invulling van een proactieve rol.

R1: Dat is ook een proactieve rol! Ik vind dat reclasseringswerkers die veel meer zouden moeten nemen. Dan zeg je tegen een werkgever; 'Joh, hij is er nog niet. Maar je zou ook mij als bescherming kunnen nemen. Bied hem een kans en zo gauw er iets is of als je vrager hebt of je denkt dat het niet goed gaat, dan kun je er mee stoppen of mij bellen'. Volgens mij zou dat hartstikke mooi zijn.

Als iemand bij Reclassering Nederland vrijwilligerswerk wil doen, moeten ze ook een VOG aanvragen. In het geval van COSA begrijp ik dat wel. Maar er zijn ook voorbeelden in sommige regio's, dat er werkgestraften zijn die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt en de werkstraf zo leuk vonden

dat ze vragen of ze mogen blijven. En die worden dan een soort assistent-werkmeester. Dan moeten ze dat wel kunnen he! En daarvan heeft het LMT gezegd, daar hebben we vorig jaar een voorstel van geschreven, maar dan moeten we toch niet schijnheilig zijn. Wij kennen die persoon, wij weten wat we in huis hebben, de werkmeester geeft aan dat deze persoon te vertrouwen is als assistent-werkmeester. We hebben een Iris-systeem, dan kunnen we hem toch als assistent-werkmeester aannemen? Dan gaan we toch geen VOG vragen? Dus dat is er doorheen gekomen. Misschien kan dat wel op meer manieren met vrijwilligers. Maar er zitten wel randvoorwaarden aan vast, hij mag bijvoorbeeld niet in systemen of in de pauze bij werkmeesters op de kamer. Je hebt een zinvolle dagbesteding. Dus die mogelijkheid is er nu als regio's dat willen.

Interviews reclasseringswerkers

Code	Respondent 2 (R2)
Functie	Toezichthouder
Datum	03-05-2016
Tijd	13.00 uur
Locatie	Kantoor Reclassering Nederland, Drechterwaard 102, 1824 DX Alkmaar

A = interviewer

R (nummer) = respondent

A: Wat is jouw rol of functie bij Reclassering Nederland?

R2: Toezicht. Hiervoor heb ik heel lang nazorg gedaan, in het kader van nazorg heb ik regelmatig contact gehad met het Verklaring Omtrent Gedrag. Dat is vooral omdat mensen die bij nazorg komen werk moeten hebben en naar werk worden geleid. Dus in die zin hoop ik jou iets te kunnen vertellen.

A: Dat hoop ik ook! Dit interview zal voornamelijk ingaan op de rol die je kan innemen als reclasseringswerker in verband met de VOG. Ten eerste: Wat weet jij over de VOG?

R2: Wat ik weet over de VOG is dat het een Verklaring is Omtrent Gedrag. Dat gaat via het Openbaar Ministerie he, via een loket volgens mij daar gaan die aanvragen naar toe. Dat loket kijkt dan of er contacten zijn geweest met, van diegene die het aanvraagt, op justitie niveau. Dat kan heel ver gaan, zelf aangiftes ofzo. Vroeger zeiden ze strafblad, als je veroordeeld was geweest dan kwam het op je JD, Justitiële Documentatie, het is nu volgens mij dat ze pakken alles wat ze kunnen vinden dus niet alleen je JD. Op basis daarvan wordt er gekeken of er een relatie is tussen het delict die gepleegd is en het verzoek waarom je die VOG wil hebben (functie). Dus iemand die op een kinderdagverblijf wil werken moet natuurlijk geen zedenklant zijn geweest of iets met agressie. Dus daar wordt naar gekeken en op basis daarvan wordt een VOG afgegeven. Dat hij dus wel of niet daar mag werken wat Justitie betreft.

A: Wat is volgens jou de functie van een VOG?

R2: Betrouwbaarheid. Ik denk dat een werkgever geen risico's wil lopen als hij klanten aanneemt. Als werkgever wil je zekerheid over de mensen die je aanneemt. Ik denk dat het wel een functie heeft maar ik denk dat het ook af en toe te ver doordraaft. Daar lopen wij als reclassering tegenaan.

A: Wat vind je van die functie?

R2: Ik kijk naar mezelf. Ik heb kinderen op het kinderdagverblijf en school. Als ik weet dat daar iemand zit die ooit in het verleden in contact is geweest met Justitie in verband met pedofilie en hij werkt daar gewoon, dat vind ik niet kunnen. Ik ben wel blij dat het bestaat. Aan de andere kant, als je kijkt naar de

mogelijkheden die onze klanten krijgen he als ze met justitie in aanraking zijn geweest en je wil ze weer op het rechte pad brengen, dan loop je weer tegen zo'n groot obstakel aan als het VOG. Ik denk dat die werkgevers daar te zwaar aan tillen. Het is natuurlijk aan de werkgever of ze de beslissing nemen of ze met iemand in zee willen. Ze durven hun vingers niet te branden als iemand zo'n VOG niet krijgt. Daar baal ik wel eens van als reclasseerder of nazorger toentertijd.

A: Kun je een voorbeeld geven van een cliënt die een VOG heeft aangevraagd en hoe je daarbij hebt ondersteund?

R2: Ik heb samen met een klant een bezwaar ingediend omdat we het niet eens waren met de beslissing natuurlijk. Ik vond dat mijn klant een kans moest hebben. Het was een eenmalig delict, drugstransport vanuit Colombia dacht ik. Dat was het enige wat die man ooit gedaan had. Voor de rest niks, goudeerlijke vent. Hij liep maar tegen dat VOG op, hij kwam niet aan een baan bij action bijvoorbeeld in het magazijn. Vacature voor grondwerker daar liep het ook op stuk, want dan zou hij nergens geplaatst kunnen worden zonder VOG. Vervolgens kon hij in de verpleging, dat werd ook een heel probleem. Daarna had hij hem wel gekregen na hele lange tijd, maar daarvoor telkens niet. Ik had een bezwaarschrift ingediend maar die werd ook afgewezen. Dan heeft het voor mij geen zin meer om nog verder te gaan, hij had ook geen zin meer in.

Voorheen had je nog het Bewijs van Goed Gedrag, voor de VOG. Toen kwam de VOG in de molen, al 10 jaar geleden volgend mij. Daarvoor had je het strafblad, dan mocht je geen strafblad hebben en toen werd er alleen maar gekeken naar je JD. Het ging toen via de gemeente en de Burgemeester gaf het dan af. Toen is het naar een centraal loket gegaan en toen was het al minder geworden, vooral voor onze klanten. Ja, want dan wordt die beslissing ergens ver weg gemaakt, ze kennen de persoon niet, ze kennen de omstandigheden niet. Ze vragen het aan en er wordt alleen maar gekeken naar de documentatie (JD) en het is gewoon klaar. Toen het nog bij de burgemeester lag, de verantwoordelijkheid, dan kon je als reclassering ook nog wel eens de burgemeester aanschieten. Uitleggen hoe het zit, dat lukte dan wel. Maar nu het over is gegaan tot die VOG is dat veel minder geworden, je kan er minder aan doen. Toen het net overging tot de VOG was het super streng. Alles werd afgewezen. Ik denk dat het nu, dat hoor ik van klanten, beter gaat en dat ze de VOG toch wel krijgen. Daar was ik best verbaasd over. Een klant had zelf een aanvraag gedaan en kreeg hem ook. Zonder bezwaar. Dan denk ik van nou, ze gaan nu echt doen waarvoor het bedoeld is. Niet alleen afwijzen als iemand met justitie in aanraking is geweest, maar ze gaan nu echt kijken of het passend is bij de functie die hij wil doen. Het lijkt nu minder streng te zijn geworden.

A: Als een cliënt een vraag heeft over de VOG, waar haal jij dan je informatie vandaan?

R2: Wij kunnen onze informatie uit onze systemen halen, Iris.. aan de hand daarvan kan je de ontwikkelen rond een cliënt zien. Kijk wat zij niet weten is hoe hij zich verder heeft ontwikkeld daarna, hoe lang het geleden is dat hij het delict heeft gepleegd. Ik denk dat als jij iemand aan het resocialiseren bent dat diegene dan ook een kans moet krijgen, anders heeft het resocialiseren geen zin. Ik ben dan diegene die de risico's moet inschatten, maar vaak acht ik die risico's niet zo groot.

Maar ik blijf het lastig vinden.. maar met gezond verstand en de ervaring met de klant.. en je hebt natuurlijk de Risc.

A: Waar haal jij je basis informatie vandaan betreffende de VOG? Zoals bezwaartermijnen, wat het inhoudt etc.

R2: Ik vind dat je dat als reclasseringswerker gewoon moet weten. We hebben allemaal een relevante HBO opleiding gehad en het lijkt net alsof we de elementaire dingen alweer zijn vergeten. Zoals de bezwaartermijnen.. dat is het eerste waar je naar kijkt als een cliënt begint over dat hij een VOG heeft aangevraagd. Het eerste wat ik vraag is wat de datum van de brief van voornemen tot afwijzen is. Dan gaat bij mij alles draaien, hoeveel tijd heb ik nog? Etc.

A: Ik begrijp dat bij jou de ervaring een rol speelt?

R2: Ja. De wetgeving hoe dat allemaal gaat, ze houden zich aan de wettelijke termijnen. Soms zijn die termijnen allang overschreden omdat de klant de brief pas na 3 maanden geopend heeft of de klant heeft de brief weggeflinkerd omdat hij 'Nee' zag staan. Dan kan het ook vaak niet meer. Maar ik vind dat je wel op de hoogte moet zijn van die termijnen en wat er mogelijk is he, dat je in bezwaar of beroep kan gaan.

A: Als jij informatie op wil zoeken over de VOG, welke systemen raadpleeg je dan?

R2: Ik begin gewoon altijd bij de brief zelf. De klant moet gewoon die brief meenemen. Dat is een soort beschikking, een wettelijk document. Daar start het mee. En als je die omdraait dan staat er precies hoe je verder moet handelen. Of je nou een brief krijgt van het CJIB, daar staat precies in wat je moet doen. Is totaal niet moeilijk! Wanneer je het moet doen, hoe je het moet doen.

A: Raadpleeg je ook wel eens internet of intranet?

R2: Heel weinig. Ik vind het intranet een slechte zoekmachine. Ik kijk er bijna nooit, vind het niet zo best dat intranet. Als je een zoekterm intypt krijg je te veel hits. Het intranet vind ik niet up-to-date, niet overzichtelijk. Voorbeeldbrieven zijn bijvoorbeeld heel moeilijk te vinden. Of hoe je stapsgewijs bezwaar maakt.. gewoon van die stapsgewijze dingen. 'Ik maak bezwaar bij het CJIB, wat moet ik doen?' pats, pats, pats, pats. Dat moet voor elke van onze collega's gewoon te vinden zijn. 'Ik vraag een uitkering aan bij de gemeente Hoorn, hoe moet ik dat doen?' weer stapsgewijs. Kijk dan heb je wat aan intranet. Maar als je zelf al die dingen moet gaan opzoeken en uitpluizen, dat vind ik niet handig. Dat zijn dingen waar we allemaal mee te maken hebben maar er is nooit iemand geweest die dat even netjes stapsgewijs op intranet zet. Dat je het zo kan vinden in de kantlijn 'wat te doen?'.

Sommigen zeggen dat klanten zelfredzaam zijn of moeten zijn, maar dat weten we allemaal dat zijn ze niet. Kijk je probeert het te ontwikkelen, maar je wordt zelf gefrustreerd als je klant gefrustreerd bij de gemeente wegloopt. Als je hem er van tevoren op kan voorbereiden.

A: Je kan als reclasseringswerker dus een ondersteunende rol innemen t.a.v. een VOG-bezwaar. Wat vind jij daar van?

R2: Ik vind dat goed, maar dat zou eigenlijk al in het voortraject moeten he zoals vroeger. Dat je niet eerst die cliënt de VOG laat aanvragen. We zouden al tussen de aanvraag en het afwijzen moeten zitten. Maar die mogelijkheid is er niet. Ik zou het goed vinden als dat wel zou kunnen.

Je voelt op je klompen al aan dat het lastig wordt zo'n VOG bij onze klanten. Sommige mensen laten heel veel klanten van nazorg niet meer meeliften met projecten want ze vonden dat dat toch geen zin had omdat de klanten toch geen VOG kregen. Dus die werkwijze is niet zodanig ingericht dat je proactief kan zijn. Het is ook allemaal zo ver weg he zo'n loket ergens in de verte die dat allemaal uitzoekt. Je weet niet hoe ze dat precies nakijken, ja op internet staan wel wat van die criteria maar die zijn heel algemeen.

A: In het kader van een proactieve rol, wat zou jouw wens zijn?

R2: Ik ben meer van het één op één contact. Dat je mensen gewoon spreekt en ziet.

A: Dus een lijntje met het COVOG, de instantie die de VOG's beoordeelt?

R2: Ja. Ze zijn allemaal van het papierwerk maar ik stap liever met mijn klant in de auto en gaan daarheen. Dat ze diegene zien, hoe hij erin zit. Ik wil daar ook wel wat in toevoegen als dat kan. Ik denk dat dat beter werkt. En als het niet anders kan een adviesrapportje he.

A: Hoe zou jij een dergelijke brief of adviesrapport opstellen? Hoe ziet dat eruit?

R2: Ik ben niet zo van de adviesrapportages, dan krijg je weer zo een Risc ding. Het zou gewoon geschreven moeten worden uit het hart van een reclasseringswerker. We zijn allemaal oud en wijs genoeg. Ik weet het wel he, we willen graag producten waarvoor betaald moet worden haha.

Gewoon een brief waarin je schrijft hoe je over je klant denkt, dat hij wel recht heeft op een VOG. Ik kan wel een briefje schrijven hoor, ik bedoel dat is niet zo moeilijk toch. Met de belangrijke punten die ik van belang vind.

A: Wat is volgens jou van belang?

R2: Ik probeer zo'n bureau ervan te overtuigen van mijn rol en waarom mijn klant een kans moet krijgen. Als we met z'n allen vinden dat ex-gedetineerden hun leven lang gestraft moeten worden waarom hebben we dan nog een Reclassering? Waarom zouden we dan in detentie faseren en PP-ET? Dan kunnen we daar net zo goed mee stoppen want niemand komt toch meer aan de bak. Zelfs bij de reclassering, we hebben een grote bek maar neem maar een ex-gedetineerde aan als werkbegeleider. Gaat niet lukken! Is toch belachelijk? Ik ken zat ex-boefjes die zouden echt goede reclasseringswerkers zijn hoor. Ze kunnen goed dingen op papier zetten en weten hoe het werkt met die klanten. Maar goed, ik zou dus in zo'n brief zijn verhaal benadrukken en dat ik wel mogelijkheden zie. Dat ik vanuit mijn professie wel mogelijkheden zie voor de klant, anders was ik niet eens aan de brief begonnen. Dan had ik er geen energie in gestoken.

A: Hoe begeleid jij jouw cliënten naar het vinden van een baan of dagbesteding?

R2: Als klanten geen baan hebben dan ga ik gewoon met ze mee naar uitzendbureaus. Ik laat ze dat niet zelf doen. Misschien heb ik dan niet veel vertrouwen in mijn klant, maar de meeste klanten laten zich snel afwimpelen of hebben heel lang niet gewerkt. Als ik een ingang weet te vinden bij de gemeente dan probeer ik toch wel mee te gaan. Vooral de eerste keer.

A: Zie jij die rol/begeleiding als maatwerk of discretionaire ruimte binnen jouw functie als toezichthouder?

R2: Beiden. Maar vooral maatwerk. Niet iedereen is hetzelfde. De gemeente bijvoorbeeld is heel erg, bij klanten, van eigen verantwoordelijkheid of 'had hij moeten weten' en 'voor iedereen geldt hetzelfde'. Dat is eigenlijk niet de bedoeling. Gemeente behoort ook maatwerk te leveren, dat staat ook bij hun in de protocollen hoor dat ze dat moeten doen.

Ik ben ervan overtuigd dat niemand gelijk is. De een doet het beter als de ander, niemand is gelijk. Zo moet je mensen ook als zodanig begeleiden en behandelen. Ieder op hun eigen niveau, naar eigen kennisniveau, naar eigen gevoel. De een heeft meer aandacht nodig en moet je meer geduld mee hebben. Ook als ze iets in moeten leveren, wat niet altijd lukt of niet tijdig of dingen weer vergeten he noem maar op. Dus ook met een toezicht he. De klant die ik straks weer zie ook, ieder ander had hem allang weer terug gestuurd.

A: Zie jij die ondersteuning bij VOG-bezwaar, dus het schrijven van een bezwaarbrieven, ook als onderdeel van jouw rol als toezichthouder en het maatwerk dat je levert?

R2: Soms vind ik dat wel lastig. Je moet een keus maken tussen hoe ze dat in Amerika doen he dat 'probation officer' dus alleen toezicht houden op de voorwaarden.. of ben je een soort van maatschappelijk werker waarbij je al dat soort dingetjes (schrijven bezwaar) doet? Ik neig meer naar de heel veel dingen doen, dus de maatschappelijk werker. Maar ik zie het maken van een bezwaarschrift voor een VOG wel als een van mijn taken. Behalve als ik zeker weet dat hij de VOG toch niet krijgt. Kijk je moet altijd realistisch blijven. We zijn er niet alleen voor de klant, we zijn er ook voor de samenleving. We zijn er als reclassering juist voor om de samenleving bescherming te bieden. Kijk het zijn uiteindelijk, ja dit mag ik eigenlijk niet zeggen, maar klanten zijn eigenlijk voor de helft ratjes. Ze kunnen je belazeren waar je bij staat. En dan ga je daar hard voor lopen rennen en vliegen. Je moet echt een mix zien te vinden waarin je dingen eerst aan henzelf over laat, een beetje die zelfredzaamheid, en dat je af en toe wel heel veel doet voor een klant. Dat is lastig.

A: Wat is volgens jou een wenselijke situatie in het kader van die VOG-procedure?

R2: Kijk iemand die een VOG beoordeeld ziet alleen het JD en neemt aan de hand daarvan een beslissing. Zij weten de achtergrond van de aanvrager niet. Wij wel.

Wat misschien wel een goed idee is.. laat ze maar eens hier bij ons in de keuken kijken. Zodra ze weten dat een aanvrager bij ons in toezicht is, volgens mij kunnen ze dat makkelijk zien, dat ze ook ons raadplegen. De toezichthouder. Voordat ze iets afwijzen of goedkeuren. Het werkt ook andersom

natuurlijk. Ze kunnen volgens mij makkelijk zien als iemand een toezicht heeft, bel even de reclassering op en vraag aan de toezichthouder wat hij er van vindt. Kijk dan heb je dat ook kortgesloten. Dan heb je een kort lijntje. Dan hoeft je de gemeente er ook niet mee lastig te vallen, dan hoeft je niet die klant lastig te vallen.

Die aanvraag gaat naar het Ministerie van Justitie toe, zij zien: 'He verrek, die klant heeft een reclasseringstoezicht', voordat ze hem afwijzen is het misschien wel handig of contact met reclassering op te nemen. We zijn er als Justitie al druk mee bezig, met die klant, want zij hebben de opdracht gegeven om hem te resocialiseren. We betalen er heel veel geld voor. Voordat ik die klant ga frustreren en mijn collega van reclassering.. ga ik toch even kijken of ik een 'Ja' kan geven. Als je dat kan regelen als Reclassering, dan heb je heel veel gewonnen.

A: Voorheen kwamen er ook adviesopdrachten omtrent VOG binnen via het instroompunt, nu ligt het initiatief bij de cliënt. De cliënt moet een hulpvraag hebben om ondersteuning te krijgen van de reclasseringswerker. Wat vindt jij daar van?

R2: Het is toch zonde dat we dan pas kunnen inspringen? We zijn collega's he. We maken het elkaar moeilijk. We zijn medeverantwoordelijk voor het resocialiseren, want we zijn allebei van Justitie. Eigenlijk zou Reclassering Nederland met het COVOG of Justis afspraken moeten maken. Op dat niveau. Afspraken maken dat zij een aanvraag binnenkrijgen, ze kijken toch in die JD, ze zien dat de aanvrager een toezicht heeft. Zij bellen de reclassering op 'wie is de toezichthouder? Mogen we die even spreken?' en om toelichting vragen.

A: Dat is jouw wens?

R2: Ja dan ben je toch klaar? De korte klap. Dan hoeven we alleen maar telefonisch af te doen, dat is helemaal mooi of we maken er een kort verslagje van. Kijk de reclassering zou liever een adviesopdracht binnen krijgen, maar een VOG moet snel dus dat is helemaal niet nodig. Dus gewoon, bel die collega op van de reclassering, want collega's zijn we in feite eigenlijk. Dan kunnen wij kort uitleggen wat voor persoon die klant is, dus niet alleen afgaan op die JD maar ook op de persoon waar wij contact mee hebben. Dan ben je toch klaar?

<i>Code</i>	Respondent 3 (R3)
<i>Functie</i>	Toezichthouder
<i>Datum</i>	03-05-2016
<i>Tijd</i>	10.00 uur
<i>Locatie</i>	Kantoor Reclassering Nederland, Drechterwaard 102, 1824 DX Alkmaar

A: Hoe ben jij terecht gekomen bij Reclassering Nederland?

R3: Ehmmm.. volgens mij had ik een vacature gezien. En collega K* was ook mijn collega bij mijn vorige werkgever. Met haar had ik het erover.

A: Je bent dus getipt. En wat is jouw functie hier?

R3: Toezichthouder. Dan houdt je toezicht op veroordeelden die veroordeelt zijn tot een reclasseringstoezicht en eventueel andere bijzondere voorwaarden. Binnen dat toezicht probeer je zo goed mogelijk met de cliënt risico's omlaag te brengen, te managen. Heel kort gezegd. Er zijn ook nog heel veel andere dingen!

A: Mijn onderzoek gaat dus over de VOG en dan met name de rol die reclasseringswerkers daarin kunnen nemen. Wat weet jij over de VOG?

R3: Voor mijn gevoel niet zo heel veel. We krijgen wel regelmatig een mail, dat er bijvoorbeeld een bijeenkomst is geweest en iemand die daar naar toe was mailt dat dan door. Het grootste gedeelte van mijn caseload is jongvolwassene maar ik heb er niet heel vaak mee te maken zeg maar. Het blijkt wel mee te vallen hoe vaak het afgewezen wordt en dat er wel vaak het idee is dat men denkt de VOG niet te krijgen. Bij de cliënten dan. Dat veel mensen denken dat ze hem niet krijgen omdat ze een strafblad hebben. Ze weten niet dat de functie waarvoor je hem aanvraagt gerelateerd is aan het delict. Dat het niet zo zwart-wit is zeg maar. Soms zeggen cliënten wel eens dat ze de VOG 'anders wel een keer aanvragen om te zien of ik hem krijg', maar je moet hem natuurlijk met een doel aanvragen want op een functie wordt hij natuurlijk toe- of afgewezen.

A: Je kan de VOG natuurlijk niet zonder reden aanvragen.

R3: Nee natuurlijk niet! Je kan hem niet op proef aanvragen. Je vraagt natuurlijk niet een algemene VOG aan. Het is ergens op gericht.

Dus ja, het is gewoon iets waar je af en toe mee te maken krijgt. Tenminste ik. Laatst had ik wel iemand die daar vragen over had. Ik had toen de meest recente informatie voor hem opgezocht en dan blijkt toch voor jongeren de terugkijktermijn best wel kort te zijn tegenwoordig. Dat valt op zich wel mee. Als je de toezichtperiode erop heb dan heb je eigenlijk het grootste deel van de termijn erop zitten. Maar ik weet bijvoorbeeld niet of ze nou kijken wanneer het delict is gepleegd of wanneer de veroordeling is geweest. Vanaf welk moment er teruggekeken wordt. Daar kan natuurlijk nogal wat

maanden of zelfs een jaar tussen zitten. Maar ik heb wel het idee, ook voor mezelf, dat er moeilijker over gedacht wordt dan het is.

Vanmiddag ga ik met een cliënt mee voor een project, een horecaproject. Dat is voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dan worden ze eerst geschoold voor de horeca, 3 maanden een soort van training in de keuken. Daarna worden ze bij werkgevers geplaatst.

A: Dat klinkt goed! Waar is dat?

R3: Hier in Alkmaar. Je hebt er meerdere. Je hebt de Colour Kitchen, dit is Fresh 072. Je hebt natuurlijk in Amsterdam ook Fifteen, dat soort dingen. Ik ben eigenlijk ook wel benieuwd hoe ze dan omgaan met een VOG. Als ze na 3 maanden geplaatst worden bij een werkgever. Volgens mij is het eerst 6 maanden stage en dan een contract als het goed gaat. Ik ben benieuwd hoe ze aankijken tegen iemand met een strafblad.

A: Zijn die projecten gericht op justitiabelen of alle problematiek?

R3: Het UWV meldt ook mensen aan. UWV kan ook een Wajonger aanmelden daarvoor. Soms zal er wel eens iemand met een strafblad tussen zitten.

A: Het zijn dus projecten die niet specifiek bedoeld zijn voor justitiabelen?

R3: Dat klopt. Maar ik weet dus niet of zij op de hoogte zijn van het strafblad van sommigen en of dat dus invloed heeft op een stageplaats omdat er een VOG vereist is. Misschien weten ze niet van alle deelnemers dat zij een strafblad hebben. Als een deelnemer daar niet over vertelt.. wij kennen natuurlijk ook niet alle deelnemers. Dat project loopt al lang. Toevallig heb ik er nu een die is door de gemeente aangemeld, omdat hij een uitkering heeft. We zullen het zien. Ja, ik heb ook gezegd, weetje.. je moet er wel wat mee want het is niet zo leuk als zij maanden tijd en energie in je steken en investeren en dan blijken ze je nergens te kunnen plaatsen. Dus ik weet ook niet hoe er naar de VOG gekeken wordt. Welke soort delicten in de horeca een probleem vormen zeg maar.. ik kan me wel voorstellen als je voor fraude bent veroordeeld dat je bij bepaalde banen niet terecht kunt, of een geweldsdelict weet je wel? Hij is dan veroordeeld wegens een ehmm drugshandel. Ja, ik zie niet een link met horeca maar ja ik weet ook niet hoe Justis daar naar kijkt. Dus ja we zien het wel vanmiddag.

A: Wat is volgens jou de functie van een VOG en wat vindt je daar van?

R3: Ik snap ook wel dat het er hoort te zijn. Als het maar niet te belemmerend is als het niet nodig is zeg maar weet je wel. Weet je ik heb er geen zicht op wat voor functie en wat voor delict ehmm.. waar wringt dat he? In wat voor soort gevallen? Daar heb ik verder geen ervaring mee. In sommige gevallen snap ik het ook heel goed. Sommige delicten in bepaalde functies dat het gewoon niet kan. De functie begrijp ik wel. Iedereen snapt wel dat iemand met een zedendelict op zijn naam niet bij de scouting mag. Daar zijn we het wel over eens. Maar goed dat zijn dan de extremen. Dus.. en in andere.. zoals bij deze cliënt ook ja in dat soort situaties daar heb ik gewoon niet zo veel ervaring mee om te weten hoe dat dan is.

A: Als een cliënt informatie wil over de VOG, waar zoek jij de informatie dan op?

R3: De mails die we wel eens krijgen daarover. Die bewaar ik. Anders kijk ik op de wiki. Daar vind ik dan eigenlijk hetzelfde als in de mails die langskomen.

A: Wat vind je van de informatievoorziening op de wiki?

R3: Ik hoor wel veel geklaag daarover en het is ook niet altijd even duidelijk en overzichtelijk. Ik merk wel dat het heel veel scheelt als je pagina's tot je favorieten toevoegt. Dat je eerst naar de wiki toe gaat voordat je zoekt in plaats van bovenin de balk. Dan krijg je echt 3000 hits ongeveer van allerlei medewerkers. Weet je het kan echt veel beter. Het is niet zoals Google zo handig. Je moet wel gericht gaan zoeken. Uiteindelijk vind ik het allemaal wel, maar het is wel even zoeken. Het is niet zo dat ik nooit iets kan vinden, maar het duurt wel even. Maar er staat wel heel veel in, echt heel veel. Het is niet een heel overzichtelijk ehmm.. nee dat niet.

A: Reclasseringswerkers kunnen op dit moment een ondersteunende rol bieden bij het bezwaar tegen een 'voornemen tot afwijzing' van een VOG.

R3: Ja klopt.

A: Wat vind jij er van dat je dergelijke ondersteuning kan bieden aan je cliënt?

R3: Ja ik weet wel dat je als reclasseringswerker die rol kan innemen op het moment dat je cliënt een voornemen tot afwijzen heeft gehad. Dat dat het moment is om er dan iets mee te doen. Ik heb dan ook laatst voor die cliënt uitgezocht waar hij op moet letten als hij een bezwaar maakt. Wat belangrijk is om erin te vermelden en niet belangrijk. Ja, ik denk dat het wel kan helpen. Ik vind het wel goed dat die mogelijkheid er is. Maar ik weet niet goed hoe de ervaringen daarin zijn en of het helpt en hoe er dan naar zo'n rapport gekeken wordt. Of dat echt invloed heeft of dat je het voor Piet Snot aan het schrijven bent.

A: Hoe zou jij zo'n bezwaar opstellen?

R3: Ik denk dat ik wel zou kijken naar.. ja gewoon beschrijven hoe ziet de situatie van de cliënt eruit, waar liggen de risico's? Ik las al dat het overbodig is om aan te geven dat werk/dagbesteding risico verlagend is. Dat geldt voor iedereen natuurlijk. Dus ja, waar de mogelijkheden en de onmogelijkheden liggen.. Ja, en misschien dingen die al geprobeerd zijn ofzo niet gelukt zijn. Zoiets.

A: Wat bedoel je daarmee?

R3: Het zoeken van banen, andere dingen wat betreft dagbesteding. Zoiets denk ik.

A: In welke vorm zou je dat schrijven?

R3: Ik weet wel dat er een format was in Iris.. die ben ik toen tegengekomen toen ik informatie opzocht over de VOG. Ik ben het ooit een keer tegengekomen dat je die kon aanklikken en gebruiken zeg maar. Maar ik zou niet weten waar ik dat nu zou moeten zoeken. Het zou best handig zijn als een collega een keer een brief heeft geschreven dat succesvol is geweest. Dat je dat als voorbeeld hebt,

als een soort van kapstok. Als dat geholpen heeft, je hoeft natuurlijk niet opnieuw het wiel uit te vinden. Een soort voorbeeldbrief, die zullen er vast wel zijn.

A: Welke argumenten zijn er volgens jou belangrijk in die brief? Wat zou het COVOG volgens jou willen weten?

R3: Wat de situatie van iemand is en hoe de vooruitzichten zijn. Misschien ook wel een stukje gedragsverandering ofzo.. maar ik weet dus niet goed hoe zij daarnaar kijken en of ze daar echt serieus iets mee doen.

Ik had bijvoorbeeld een cliënt die was veroordeeld voor inbraak en die kreeg geen VOG voor een taxi pas. Dat is wel een functie waarbij een dergelijk delict wel invloed op heeft. Het was dus eigenlijk een beetje kansloos volgens mij. Toen is er een rapporteur geweest die een bezwaarbrieft had geschreven en toen had de cliënt de VOG alsnog niet gekregen.

Ik heb die ervaring gewoon niet genoeg dus wat dat betreft zou het wel fijn wezen als er een voorbeeld voorhanden is.

A: Hoe begeleid jij jouw cliënten bij het vinden van een dagbesteding? Hoe ver ga je daarin?

R3: Dat vind ik wel moeilijk. Heel verschillend. De een die is heel goed in staat om 20 uitzendbureaus per week langs te gaan. Dan heb ik daar verder niet zo een aanvullende rol in, waarvan ik gewoon weet dat diegene goed zijn verhaal kan doen. Met anderen zit ik 2 keer per maand bij het Jongerenloket. Dat wisselt heel erg. Als iemand een Wajong heeft dan vind ik het ook wel de verantwoordelijkheid van het UWV. Die jongen waar ik vanmiddag mee zit, die heeft het geheugen van een vergiet. Daar zit ik dus bovenop. Hij vergeet echt alles en moet dus overal in gesteund worden. Ja, dan maak ik er wel werk van. Het is ook een beetje wat iemand toelaat zeg maar. Als iemand zegt dat hij het wel red dan laat ik hem eerst maar begaan. Een ander vindt het wel prettig als je veel meedoet. Als het nodig is dan steek ik er wel energie in.

A: Zie jij die begeleiding als maatwerk of discretionaire ruimte?

R3: Ja, dat is echt wel maatwerk. Een dagbesteding of het ontbreken daarvan is wel een grote criminogene factor. Dat is wel heel belangrijk in dit werk. Voor jongvolwassenen al helemaal. Die jongen van vanmiddag ook, dan ga ik gewoon mee. Ik vind het ook interessant om te zien wat voor project dat is en misschien kan ik andere cliënten er ook weer voor motiveren. Dus het is echt heel persoonsgebonden.

A: Zie jij het schrijven van een ondersteunende brief ook als maatwerk en een van jouw taken als toezichthouder?

R3: Jawel. Wel in de hoop dat ze daar wel waarde aan hechten dat je als reclassering zoiets schrijft. Even vanuit gaande dat dat als meerwaarde wordt gevonden.. dan vind ik dat wel een taak van ons. Je bent toch bezig met risico's managen en dan vind ik dit wel belangrijk. Ik vind dat we dat wel zouden moeten.

Andere collega's zouden misschien zeggen dat ze naar het Juridisch Loket of Jongerenloket moeten gaan daarvoor. Bijvoorbeeld. Dat zou ik niet zo snel doen. Nee, dat zou ik eerder zelf doen. Weet je elke klant is zo verschillend! Elke klant is verschillende in zijn situatie en hoe zijn leven eruit ziet en wat hij kan en niet kan.

A: Vindt je die ondersteunende rol dan passend voor de toezichthouder? Als toezichthouder ken je de klant immers goed.

R3: Natuurlijk, beter dan het Jongerenloket of Juridisch Loket. Dan heb je ook wel een beetje de ijdele hoop dat je daar meerwaarde in heb.

A: Hoe denk jij hier een proactievere rol in te kunnen nemen?

R3: Dat zou ik niet weten.. Vaak volg je processen hoe iets gaat dat je daar op reageert. Dus vrij reactief zeg maar. Weet je sommige jongens willen ook niet dat je meegaat naar het Jongerenloket bijvoorbeeld. Dus dat je daar begeleidender in kan zijn. Als hij dat niet wil dan houdt het op in hoe proactief je wil zijn.

A: Acht je die ondersteunende rol ten aanzien van een VOG-bezwaar wel haalbaar?

R3: Jazeker! Dat zie ik wel als onderdeel van mijn toezichthouders rol.

A: Voorheen kreeg Reclassering Nederland adviesopdrachten VOG binnen. Momenteel is dat niet meer en heeft er een verschuiving in beleid en wetgeving plaatsgevonden waardoor de cliënt het initiatief moet nemen om ondersteuning te krijgen bij een VOG-bezwaar. Wat vindt jij daar van?

R3: Inderdaad. Ja, voor sommigen is dat prima maar voor anderen die weten allang niet meer waar dat 'voornemen tot afwijzen' was waarop staat wat je kan doen. Ja, en als ze er niet over vertellen dan ben je te laat. Bijvoorbeeld de jongen waarover ik vertelde, die heeft een grote gatenkaas daarover. Die raakt alles kwijt. Dan gaat het mis.

A: Wat zie jij als wenselijk in die kwestie?

R3: Nou als ze bij het COVOG zien dat er lopende voorwaarden zijn, dan kunnen ze bijvoorbeeld een seintje geven dat die en die cliënt een voornemen tot afwijzing krijgt. Dan zou je eerder kunnen helpen. Maar goed, sommigen willen ook niet dat je iets doet. Maar sommigen kunnen het ook niet zelf. Dat initiatief ook, dan is de wil er wel maar het vermogen niet. De capaciteit. Ik denk dat er dan soms wel wat tussen wal en schip in vallen. Ik weet natuurlijk ook niet hoe lang zo'n termijn is waarin je bezwaar moet maken.

Kijk het is wel goed dat het initiatief bij de klant ligt maar niet iedereen is daartoe in staat. Kijk bij het CJIB hebben we goede afspraken daarover. Zij hebben een team 'Persoonsgerichte aanpak' heet dat volgens mij. Dus als er bijvoorbeeld binnen Reclassering een team is dat zich bezighoudt met de VOG, dus veel contacten heeft met het COVOG, dan zou dat mij wel helpen. Of presentaties over samenwerking met tips, als er zoiets zou komen.. de informatie over wat je moet doen is wel te vinden hoor.. maar het gaat misschien wel iets meer leven als je een presentatie hebt gehad. Of een mail wat

langsgaat waarin je casussen kan voorleggen. Maar ja, ik weet niet goed waarop een VOG afgewezen wordt of hoe een bezwaar wordt ontvangen dat soort dingen. Informatie daarover mis ik wel.

Presentaties en korte lijntjes mis ik wel. Want volgens mij kunnen zij wel zien dat er een toezicht is. Daar is wel wat in te winnen.

<i>Code</i>	Respondent 4 (R4)
<i>Functie</i>	Toezichthouder
<i>Datum</i>	26-04-2016
<i>Tijd</i>	13.00 uur
<i>Locatie</i>	Kantoor Reclassering Nederland, Drechterwaard 102, 1824 DX Alkmaar

A: Wat weet jij over de VOG?

R4: Het betekent Verklaring Omtrent Gedrag he. Voor bepaalde functies moet je een VOG aanvragen, met name denk ik als je contact gaat maken met mensen in bijvoorbeeld de zorg of in een winkel. Het is een soort van statement naar het bedrijf toe dat jij goedgekeurd bent en in het verleden geen strafbare feiten hebt gepleegd.

A: Wat is volgens jou de functie van een VOG?

R4: Ehhh.. ik denk toch wel belangrijk is dat je ziet iemand 'clean' is, dat hij geen strafbare feiten heeft gepleegd. Dus dat mensen goed kunnen functioneren in een bepaalde functie en betrouwbaar is. Want als iemand een strafbaar feit heeft gepleegd dan krijgt hij geen VOG. Dat heeft toch wel met elkaar te maken. Ter bescherming van de maatschappij en dat bedrijven kunnen aantonen dat hun werknemers een VOG hebben.

A: Heb jij ervaring met een situatie waarin jouw cliënt een VOG moest aanvragen?

R4: Ja. Een cliënt van mij komt uit Paramaribo. Hij heeft een drugsdelict gepleegd en is in het verleden in Suriname veroordeeld voor copyright, het illegaal kopiëren van Dvd's. Momenteel woont hij dus in Nederland en wil hij een VOG aanvragen maar krijgt deze niet vanwege die copyright. Die man heeft een eigen bedrijf gehad in planten.. ja heel vaag. Die bedrijven zijn allebei failliet gegaan en daarom is hij drugs gaan smokkelen vanuit Paramaribo naar Nederland. Toen is hij gepakt.

A: Voor welke functie wilde hij een VOG aanvragen?

R4: Hij wilde bij PostNL gaan werken als koerier. Daarvoor had hij een VOG nodig. Ook heeft hij gesolliciteerd bij Primark, die winkel in Zaandam. Daar had hij ook een VOG voor nodig en die kreeg hij voor die functie ook niet. Ik weet niet voor welke functie hoor, misschien speelt dat ook wel een rol. Maar ja, hij kreeg dus te horen dat hij de VOG niet zou krijgen en hij heeft toen gelijk zijn advocaat ingeschakeld. Tenminste de advocaat van Exodus. Die advocaat heeft gezegd dat hij er pas een zaak van maakt als hij daadwerkelijk geen VOG krijgt voor een baan die hij echt nodig heeft of graag wil. Hij vraagt mij niet echt om hulp. Maar ik weet ook niet goed of dat wel mijn taak is.

A: Als een cliënt een vraag heeft over de VOG aan jou, waar haal jij dan die informatie vandaan?

R4: Internet. Bijvoorbeeld van de overheid, Justis. Ik haal het zelden van intranet of de reclasseringswiki. Ik vind het op internet makkelijker om te zoeken. Gewoon op Google, typ je 'VOG' in en dan vind je een site met genoeg informatie. Daar staat alle informatie die je nodig hebt denkt ik. Ik verwacht eigenlijk niet echt dat die informatie op de wiki staat.. ik zoek altijd alle informatie gewoon op internet.

A: Je kan als reclasseringswerker een ondersteunende rol innemen in het kader van het VOG-bezwaar van je cliënt. Eerst algemeen: hoe begeleid jij jouw cliënten in het vinden van een dagbesteding?

R4: Wanneer mijn cliënten aangeven in het toezicht dat zij een bepaald doel hebben zoals het vinden van een geschikte dagbesteding, of als zij hulp willen bij het aanvragen van bepaalde voorzieningen ga ik altijd eerst na of de cliënt misschien in een instelling verblijft waar zij beter kunnen begeleiden in het vinden van werk. Maar ik probeer mijn cliënten altijd hierin te begeleiden en ondersteunen.. maar ik ga het werk niet voor hun oplossen zeg maar. Ik wil dit wel samen met hen doen en ik probeer ook altijd een adviserende rol in te nemen, daar sta ik ook voor open. Maar het is niet zo dat ik al het werk ga verrichten en dat zij achterover kunnen leunen en niks doen.

A: Dus je houdt het initiatief wel bij de cliënt?

R4: Kijk als de cliënt zelf een hulpvraag heeft, bijvoorbeeld bij het openen van een bankrekening had ik laatst, dan wil ik daar wel in helpen. Dat vind ik wel een van de taken die erbij horen. In dat geval kwam de cliënt er zelf mee en dan moet ik daar ook wel mee helpen, ook in het geval van zo'n VOG. Maar het moet ook van de cliënt zelf komen, zijn intrinsieke motivatie.

A: Vindt je de ondersteunende rol ingeval van een VOG-bezwaar die je als reclasseringswerker in kan nemen haalbaar? Zie je dat als maatwerk of als discretionaire ruimte?

R4: Wat bedoel je daarmee?

A: Zie jij die rol als onderdeel van jouw takenpakket als toezichthouder of doe jij dit als extra taak buiten jouw rol?

R4: Ik denk dat dit wel tot je taken als toezichthouder hoort. Je moet iemand zo goed mogelijk begeleiden en ondersteunen. Dus als iemand hulp nodig heeft dan hoort dat bij je werk. Kijk als je een goede band hebt met je cliënt en hij houdt zich netjes aan de voorwaarden, dan vind ik dat dat wel kan. In sommige gevallen hoort het erbij denk ik en in sommige gevallen zet je je extra in om de cliënt zo goed mogelijk te begeleiden.

A: Kan je daar een voorbeeld van geven?

R4: Nou bijvoorbeeld.. laatst had ik een cliënt die een bankrekening moest openen omdat hij net uit de gevangenis kwam. Hij heeft weinig steunende sociale contacten, spreekt niet goed Nederlands. Dus ja daar heb ik hem mee geholpen. Dat extra stapje wil ik dan wel gaan. Dan ging ik er bij zitten terwijl hij

die rekening opende. Dan leg je het een en ander uit. Ja, dat zijn extraatjes, je kan het ook niet doen. Je kan ook zeggen dat hij maar hulp moet zoeken bij de instelling waar hij verblijft. Of bel die bank maar en zoek een tolk.

A: Dus jij kijkt wel naar wat de cliënt nodig heeft en daar speel je op in?

R4: Ja echt maatwerk zeg maar. Maar stel je moet voor iedereen in je klantenbestand extra inzetten weet je wel. Dan kost het ook wel veel energie. Op een gegeven moment denk ik dat het belangrijk is dat je alleen de relevante dingen doet. Dat je niet alles voor de cliënt doet. Er zijn genoeg gevallen zie ik hier dat mensen alles willen doen en dan zijn ze uiteindelijk overspannen of depressief omdat ze hun grenzen niet aangeven. Dat moet je wel voorkomen.

A: Zou je wel bereid zijn om een ondersteunende brief te schrijven met betrekking tot de VOG-bezwaar?

R4: Ja ik heb wel eens.. Een cliënt van mij moest weg uit Exodus. Hij werd eruit gezet. De begeleiding van Exodus heeft mij toen gebeld of ik een verklaring wilde schrijven over zijn gedrag bij de reclassering. Dat kon belangrijk zijn voor de beslissing of hij daar kon blijven. Dat heb ik voor hem gedaan. Dus ja ik zou wel bereid zijn om dat te doen als dat de kans op recidive verlaagd. Kijk, die plek in Exodus was ook recidive verlagend omdat hij anders op straat kwam te staan.

A: Wat vind je er van dat je een ondersteunende rol m.b.t. VOG-bezwaar kan bieden aan je cliënt?

R4: Goed. Nuttig denk ik ook wel. Zeker als je de cliënt daarmee helpt. Zeker als je de cliënt daardoor ook beter begeleidt en de kans op recidive daardoor vermindert. Kijk in geval van zo'n VOG, als ze kans hebben op een nuttige dagbesteding, dan is dat zeker nuttig om te doen. Dat is ook uiteindelijk het doel he, het recidive verminderen.

A: Hoe zou jij zo'n bezwaar dan opstellen?

R4: Emmm.. ik zou gewoon beginnen met wat de Reclassering doet voor hem. Waar wij hem in begeleiden, hoe hij zich gedraagt. En alles op de VOG betrekken dan. Ik zal wel aangeven dat de cliënt zich positief gedraagt hier en dat de kans op recidive vermindert mocht hij die VOG krijgen. Dat hij dan een dagbesteding heeft en dat is nuttig voor alle partijen. Ook dat dat het doel is van Justitie. Zo zal ik het wel benoemen. Echt echo.. eisen dat hij het wel krijgt. Mocht ik daar zelf ook achter staan he.

A: In welke vorm zou je dat schrijven?

R4: Een formele brief. Tenzij er meerdere gegevens gevraagd worden. In een adviesrapport worden natuurlijk de criminogene en beschermende factoren genoemd en dat kan misschien overbodig worden in sommige gevallen. Standaard denk ik briefvorm en mogen er meer factoren spelen dan neig ik misschien naar een rapport.

A: Wat zou volgens jou belangrijk zijn in die brief?

R4: Stel dat die cliënt in het verleden bepaalde delicten heeft gepleegd en hij zegt daarvan geleerd te hebben. De functie die hij nu wil uitoefenen, waar hij de VOG voor aanvraagt, die hebben betrekking op die delicten. Dan denk ik wel dat je moet aantonen dat hij verandert is, dat het recidive verkleind is. Wat zijn risicofactoren? Wat zijn beschermende factoren? Ik denk dat dat wel belangrijk is en dat het mooi in rapportvorm zou passen. Misschien kan je ook nog referenten erbij betrekken, dus begeleiding. Hoe die erover denkt. Dat je wel echt meerdere partijen erbij kan betrekken zodat het wel duidelijk wordt. De situatie waar hij nu in zit.

Ik denk namelijk wel dat die instantie die VOG's screent dat die alleen kijkt naar het strafblad van de persoon die de VOG aanvraagt. Dus de delicten in het verleden en de functie waarvoor hij de VOG aanvraagt, dat hij kan bewijzen dat hij 'clean' is. Dat het niet meer gebeurt. Ik denk dat je alles moet doen om daaraan bij te dragen. Dus dat je referenten daar ook bij betrekt.

A: Voorheen kwamen er VOG adviesopdrachten binnen bij het instroompunt. Dit was toen dus een adviesopdracht waar adviseurs zich mee bezig hielden. Nu ligt het initiatief bij de cliënt. De cliënt moet de toezichthouder om ondersteuning vragen als zij bezwaar willen maken tegen een 'voornemen tot afwijzen' van de VOG. Wat vind je hier van?

R4: Lastig. Ik denk dat sommige cliënten heel goed in staat zijn om zelf dat initiatief te nemen maar ik denk dat sommige cliënten daar niet goed in staat voor zijn. Niet alle cliënten zijn intellectueel genoeg om een VOG aan te vragen en alle procedures die daarbij horen. Maar ik denk dat begeleiding daarin niet weg te denken is. Ik snap wel dat het initiatief bij de cliënt is want het is natuurlijk hun verantwoordelijkheid maar of het verstandig is.. dat weet ik niet.

A: Zie jij het al mogelijk en wenselijk als de reclasseringswerker daarin een proactieve rol gaat nemen? Dus al een rol gaat innemen vóór het bezwaar?

R4: Ik zou wel zoeken naar verschillende manieren van het vinden van werk of een dagbesteding. Hetzij via projecten voor ex-gedetineerden of het zoeken naar baantjes waar geen VOG voor nodig is. Wenselijk.. hmm dat is lastig. Voor de een zou dat wel wenselijk zijn voor de ander niet. Voor mijzelf zou ik dat wel wenselijk vinden. Ik zou mijn cliënten daar wel in willen ondersteunen en begeleiden want ik denk dat het vinden van werk een belangrijke factor is in dit werk en voor de cliënt. Wat ik net al zei, sommige cliënten hebben dat nodig zoals LVB-ers. Sommige zullen het uit zichzelf heel goed kunnen. Ik merk wel dat cliënten het lastig vinden om een hulpvraag te formuleren.

Ik vind het wel fout dat het van het ene uiterste is naar het andere uiterste. Dus eerst dat er zonder vraag van de cliënt eigenlijk al hulp geboden wordt omdat er adviesrapporten werden geschreven naar nu dat de cliënt daar zelf mee moet komen als ze hulp willen hebben.

A: Wat is voor jou dan de 'gouden middenweg' in die kwestie?

R4: Nou ik denk dat je goed moet kijken naar de situatie waarin een cliënt zich bevindt. Wij als reclassering kunnen natuurlijk vragen aan de cliënt hoe zij ergens in staan. Of zij vinden hulp nodig te hebben. De cliënten die het ook echt nodig hebben moet je daarin begeleiden en ondersteunen. Ik

denk dat daar de middenweg ligt. Ik kan me zo voorstellen dat de medewerkers van COVOG een VOG aanvraag behandelen vanachter de computer, afgaande op het strafblad van een persoon. Dus dat zij meer juridisch daarnaar kijken. Daar zijn ze denk ik ook voor aangenomen he. Dat ze aan de hand van een screening of iets dergelijks, concluderen dat de functie waarvoor de VOG is aangevraagd gevaar loopt bij bepaalde delicten op het strafblad.

Ik denk dat het mooi zou zijn als die mensen van COVOG ons opbellen, als zij zien dat iemand een toezicht heeft, en ons om toelichting zouden vragen. Dan ontstaat er een samenwerking. Niet alles in de cliënt z'n schoenen schuiven maar zelf daar ook proactief in zijn.

A: Waar liggen volgens jou verbeterpunten in de VOG-procedure?

R4: Ik denk dat ze soms wel wat milder mogen zijn in hun beslissing. Maar dat is ook meteen mijn eigen onkunde, dat ik niet precies weet waarop zij een VOG afwijzen weet je wel. In sommige gevallen.. ja weet je, dan denk ik wat maakt het uit? Soms is het gewoon overbodig om een probleem te maken van zo'n VOG.

<i>Code</i>	Respondent 5 (R5)
<i>Functie</i>	Toezichthouder
<i>Datum</i>	03-05-2016
<i>Tijd</i>	08.30 uur
<i>Locatie</i>	Kantoor Reclassering Nederland, Drechterwaard 102, 1824 DX Alkmaar

A: Hoe ben je terechtgekomen bij Reclassering Nederland?

R5: Ik werkte in de IJmond, toen werkte ik met overlastgroepen. Dat heb ik 5 jaar gedaan. Op een gegeven ogenblik wilde ik dichterbij huis werken en toen heb ik gesolliciteerd bij de ** (niet verstaanbaar).

A: Wat is dat?

R5: Dat was een Jeugdinrichting in Den Helder. Een jeugdgevangenis. Daar ben ik ook aangenomen. Maar ik had ooit eens mijn CV toegestuurd naar verschillende instantie. Ook Reclassering Nederland. Net de dag dat ik aangenomen was bij de ** kreeg ik een berichtje dat ik op gesprek moest komen bij de reclassering. Dat ze mensen nodig hadden. Toen moest ik kiezen en toen werd het toch echt de reclassering. Ik wilde dus eigenlijk dichterbij huis werken in plaats van naar de IJmond iedere keer. Ik wilde in Den Helder, ik denk dat is een mooie oplossing. Maar het werd Alkmaar, dus een klein stukje opgeschoven!

A: Welke functie/rol heb jij bij Reclassering Nederland?

R5: Ik ben toezichthouder.

A: Wat houdt dat in?

R5: Dan bewaak je het proces wat is opgelegd door de rechter. Bijvoorbeeld het volgen van een behandeling, gebiedsverbod, ja eigenlijk van alles he. Je verwijst mensen door naar hulpverlening of dat staat al in de bijzondere voorwaarden maar soms ook niet. Daar vaak je indicaties voor.. IFZO verschrikkelijk. Ja dat. Je werkt veel samen met derden partijen om ja herhaling te voorkomen zeg maar. Mensen die bijvoorbeeld veel overlast veroorzaken in de buurt dan werk je met de politie heel nauw samen en met het Veiligheidshuis. Dus. Een boeiend vak hoor. Ikzelf doe veel zedenzaken.

A: En wat is jouw rol daarin?

R5: Eigenlijk hetzelfde. Maar dan positioneer je nog meer vind ikzelf altijd. Omdat je geen behandelaar bent en je bent ook niet van de politie. Je bent ook niet van het OM. Dat zijn hele afgekaderde instanties. Het leuke met zeden is, is dat je zelf nog heel veel te doen hebt met zo'n cliënt. Want dan gaat de behandeling over het delict, wat forensisch natuurlijk altijd zo is. Zeker in het begin, dan kun je ook al gaan werken aan de persoon zelf. Dat vind ik heel prettig.

A: Mijn onderzoek gaat over de VOG. Wat weet jij daarover?

R5: Nou ik word er mee geconfronteerd dat mijn cliënten dat niet krijgen. De meeste agressiedelicten en zedendelicten, dan heb ik het over wat zwaardere delicten he. Ja, dat blijft een obstakel. Ik weet nu wel.. he in Amsterdam was een spreekuur. Ik bleef ervan uitgaan dat dat er nog steeds was. Ik stuurde iedereen naar Amsterdam naar dat spreekuur en ik heb natuurlijk nooit wat terug gehoord. Logisch want het blijkt er niet meer te zijn. Maar ik ga ervan uit dat er dus wel wat meer ingangen zijn. Ik snap best wel dat je heel voorzichtig moet zijn met het afgeven van een VOG. Maar weet je, een pedofiel moet bij een bank kunnen werken vind ik. Dat is geen enkel probleem. Die trekt heus niet die kinderen die daar met hun moeder komen over de balie. Zeker na een aantal jaar, dan vind ik ook dat je mensen een VOG moet geven. Maar dat is niet mogelijk vaak.

A: Wat is volgens jou de functie van een VOG?

R5: Ja ik denk wel beschermend. Kijk, het feit dat je in een bank werkt en je neemt een meesteroplichter aan. Dat ben je ook zeker dat het einde bank is dus het ook wel beschermend naar de werkgevers. Ook met crèches enzo he, dat je kinderen beschermt. Dus zowel de werkgevers als de bevolking. Beschermende rol.

A: Wat vindt jij van die functie?

R5: Ik vind het wel goed, daar gaat het niet om. Maar ik denk ook dat je dat stempel niet te lang door moet laten gaan. Ik vind het wel goed.. ik heb ook wel cliënten waarvan ik denk hou alsjeblieft dat stempel erop tot dat ze dood zijn. Die zijn zo gevaarlijk. De kans op herhaling is dan groot. Dus hou dat stempel er maar lekker op want vaak zijn ze ook gewiekst dan blijven ze bij Justitie buiten beeld en dan denk ik dat het ook goed is dat die aantekening er staat. Maar ik overleg met instanties, dat kan maatschappelijk werk zijn maar ook de GGZ of wij, dat je dan kan kijken in hoeverre is het nog haalbaar om dit erop te laten. Ja, daar zou ik wel wat meer in willen betekenen.

A: Kan je daar een voorbeeld van geven?

R5: Ik had een leraar van de basisschool die aan kinderen had gezeten. Maar dan aan de schouders en de taille, niet op de geslachtsdelen. Hij was er handtastelijk, lijkig zeg maar. Dat was hij ook bij mij, weet je altijd dat handje op je schouder. Daar confronteerde ik hem ook mee. Maar ja, die man bij die school was hij klaar. Hij was de pedomeester mocht niet meer terug. Dus die school had hem meteen op non-actief gesteld. Dus ja hij zat thuis die man. Daar werd hij ook niet vrolijk van. Toen kon hij les gaan geven bij volwassenen. Hij vroeg aan mij of dat kon. Ik zei nou weet je ja waarom zou dat niet kunnen? Maar ik denk wel dat je een VOG aan moet vragen. Dat denk ik wel want het is gewoon een functie. Later bleek dus inderdaad van wel en die werd afgewezen. Weet je, dan denk ik naar de aard van het delict.. natuurlijk is het niet goed dat handtastelijke is niet prettig. Maar hij heeft geen misbruik gemaakt van kinderen, hij is gewoon een beetje te.. hij was om te zien al zo'n man waarvan je dacht ja weet je dat is zo'n.. van die sandaaltjes, zo'n softie. Die zit dan aan die kinderen te frunniken, ja niet om seksualiteit te beleven maar gewoon.. ja een beetje dom voor deze tijd. Maar hij kreeg hem niet. Toen hebben we nog samen met de psycholoog van de GGZ een goed stuk geschreven. Met name

de psycholoog die is toen ingegaan op ehmm.. als hij zou recidiveren wat hij dan zou kunnen doen. Dus dat hij dan een hand door je haar doet of aan je schouder, ja dat kan vervelend zijn. Maar om daar nou echt iemand zo lang voor uit te gaan sluiten.

A: Wat stond er dan op zijn strafblad?

R5: Zeden overig. Dat gaat niet meer weg. Ja, zo'n verhaal gaat natuurlijk als een lopend vuurtje en dan wordt zo'n zaak heel erg groot. Maar feitelijk gezien.. ik bedoel hij is ook niet veroordeeld voor een gevangenisstraf. Alleen een toezicht en een behandeling. Dus ja dan denk ik, dan streeft het zijn doel voorbij. Dan heeft het geen doel meer. Weet je dat hij niet meer met kinderen mag werken dat snapte hij zelf ook wel. Dan zou je misschien als zo'n stempel er moet blijven staan dat erbij zetten weet je wel. Maar niet als iemand in het volwassen onderwijs wil werken. Later is hij vrijwilligerswerk gaan doen bij vluchtelingen, ja als er ergens veel kinderen zijn.. die mensen worden niet gescreend dus weet je wat wil je nou? Dan ga je dus dat soort praktijken kweken.

Dus ja die brief had niet geholpen, hij werd gewoon afgewezen. Ik had toen ook contact met iemand van COVOG en die zei ook dat de kans eigenlijk heel klein was vanwege het feit. Hij zei dat als er een voornemen tot afwijzen is gegeven dat de kans erg klein is dat die beslissing nog verandert. Vroeger schreven we bij de reclassering nog adviesrapporten voor die VOG. Dan werden we opgebeld met de vraag of we dat wilden onderzoeken, dat werd dan geschreven vanuit onze beleving. Dan maakten we een professionele inschatting. Ik denk nu met de huidige onderzoeksmogelijkheden die we hebben dat het goed te doen is. Maar ik denk dat een meetinstrument niet heilig is hoor. Maar voor mij is je professionele inschatting meer waard. We kunnen er natuurlijk altijd naast zitten hoor. Maar gewoon feitelijk kijken wat iemand gedaan heeft en wat hij eraan gedaan heeft om uit die situatie te blijven. Of dat nog heel actief leeft bij iemand. Weet je dan kan je een inschatting maken of iemand gewoon heel goed bezig is. Of niet.

A: Dus wat ik begrijp is dat de adviesopdrachten m.b.t. de VOG, die vroeger werden geschreven, voor deze tijd wel een uitkomst zijn?

R5: Ja juist. He, als je nagaat dat sommige mensen op jonge leeftijd een zedendelict plegen en als je bekijkt van he.. de kans op herhaling is bij zeden een stuk lager dan bij geweld, alleen is de impact natuurlijk heel erg he want je maakt onmiddellijk slachtoffers in wat voor hoedanigheid dan ook. Maar ik denk dat je wel.. vooral als iemand zo jong is en de behandeling is goed geweest en het gaat goed met diegene. Ja, dan mag je toch niet iemand voor de rest van z'n leven straffen? Eigenlijk is de maatschappij een soort tweede rechter geworden he daarmee. De rechter heeft een straf opgelegd en de maatschappij zet er nog een puntje achter. Dat is denk ik niet de bedoeling van een VOG. Ik denk dat je gewoon heel kritisch moet kijken naar wat iemand gedaan heeft en hoe lang het geleden is geweest en wat er in de tussentijd is geweest.

A: Waar haal jij informatie over de VOG vandaan?

R5: Bij Dienst Justis.

A: Hoe dan?

R5: Internet of bellen. Maar Dienst Justis bepaald ook uiteindelijk. Ze weten ook heel veel hierover natuurlijk. Die jongen van COVOG die ik eerder had gesproken, zijn nummer heb ik ook in mijn agenda staan. Ja, weet je, dat is wel zo makkelijk. Dan bel ik hem op als ik iets wil weten. Hij geeft me wel tips.

A: Kijk je ook wel eens op intranet van reclassering?

R5: Weet je, ik vind intranet te groot. Dat maakt het zo ingewikkeld. Er staat zoveel op, en dan ga ik zoeken en heb ik niks gevonden. Dan doe ik het niet goed natuurlijk dus dan Google ik het en dan ben ik er zo achter.

A: Hoe begeleid jij jouw cliënten in het vinden van een baan of geschikte dagbesteding?

R5: Nou hebben de meeste cliënten van mij een baan. Dat zie je vaak met zeden. Eentje van mij is er afgekeurd.. die heeft ook flink wat gedaan dus die hou ik wel altijd in de peiling. Die wil van alles doen weet je wel. Nu werkt hij weer bij een buurthuis dus daarvan heb ik gezegd dat ik dat niet wil dat hij daar werkt. Nou ja.. maar echt werken, dat moeten ze zelf doen uiteindelijk. Je kan wel die arbeidsvaardigheden training (ARVA) laten doen. Het blijft altijd lastig want er komt een moment dat die VOG de hoek om komt kijken. Dus je moet eigenlijk bedrijven vinden die weten van het verleden van je cliënt. Dus eigenlijk probeer ik korte lijntjes te onderhouden met dat soort bedrijven. Dat heb je voornamelijk binnen de verslavingszorg, dat er bedrijven in portefeuille staan. Dan kan je cliënten gewoon aanmelden. Dat is fijn. Uiteindelijk die structuur die biedt mensen een kans. Binnen die structuur houden ze het goed vol.

A: Zie jij die begeleiding naar werk als onderdeel van jouw rol als toezichthouder?

R5: Ja dat denk ik wel. Ik probeer wel altijd wat te vinden voor mijn cliënten via internet bijvoorbeeld. Ik heb ook cliënten die doen het keurig zelf. Dus ik vind dat het wel onderdeel is van mijn rol maar wel beperkt. In geval van zeden vind ik vaak dat het voornamelijk gaat om het monitoren waar iemand gaat werken.

Ik kijk naar de omstandigheden van een persoon. Ik had ooit een cliënt, dat was een verkrachter, die jongen was gewoon heel gevaarlijk. Hij achtervolgde mensen op straat.. dus die moet je ook niet in een sociaal iets laten werken want dat gaat gewoon helemaal fout. Dus die is op een gegeven moment bij Ziggo gaan werken, achter de computer, koptelefoontje op.. en dat gaat nog steeds goed. Dus ja ik lever vooral maatwerk in dat geval, dat vind ik wel eerlijk ook.

A: Reclasseringswerkers kunnen een ondersteunende rol innemen ten aanzien van een VOG-bezwaar in de vorm van een ondersteunende brief. Wat vind je er van dat je dergelijke ondersteuning kan bieden aan je cliënt?

R5: Dat vind ik geweldig als het maar wel serieus genomen wordt! Dat het een kans van slagen heeft. Want weet je met zeden, ja dat is gewoon lastig. Dan denk ik, dan is er vaak een hoop werk want je moet ook referenten erbij halen he dat je het wat meer onderbouwd en body aan geeft. Dan weet je eigenlijk al dat het wordt afgewezen. Je doet dit voor je cliënt om te laten zien dat we het toch gaan proberen. Maar je weet eigenlijk al dat het niks wordt. De differentiatie moeten ze aanbinden. Weet je

wel, wat voor soort zedendelict? Als er staat: 'Zeden overig' dat kan van alles zijn. Ik had ooit een man die veroordeeld was voor verkrachting. Hij was op een goede dag met zijn vrouw lekker aan het gebruiken en drinken.. die vrouw heeft toen zo'n waan gehad dat ze dacht dat hij haar verkracht had. Ja, maar er staat wel verkrachting. Alles wordt afgewezen. Hij kon nergens aan de bak. En hij kon ook niet zo veel.. kijk als iemand nog goed is met zijn handen of ergens anders in, dan heb je nog wel wat ingangen.

A: Stel een cliënt vraagt om hulp bij een VOG-bezwaar. Hoe zou je die ondersteunende brief dan opstellen?

R5: Ja er zijn natuurlijk bepaalde regels voor het bezwaarschrift he. Dat je er dingen echt in moet zetten anders wordt het niet-ontvankelijk verklaard. Vanuit de wetgeving. Dat gebruik ik als geraamte zeg maar. Dus in die brief, om wie gaat het? Wat heeft hij gedaan? Hoe lang is het geleden? Wat is er in de tussentijd gebeurd? En Hoe is het nu? Dan doe je een klein filmpje van zijn leven met het delict en dat onderbouw je met bijvoorbeeld behandelaars, dat werkt meestal wel goed. Dat stuur je dan op.

A: En in welke vorm schrijf je dat?

R5: Ikzelf schrijf altijd brieven. Adviesrapportages t.b.v. VOG waren toen afgeschaft. Dus ik denk dat dat anders ook een hoop verwarring geeft. Dan denk ik dat het beter is om gewoon een brief te maken. Een bezwaarbrief.

A: Je hebt net al verteld hoe je dat ongeveer onderbouwd. Wat denk jij dat het COVOG belangrijk vindt in die brief?

R5: Emmm.. ik denk wat voor werk het is en hoe dat zich verhoudt ten overstaan van het delict. Maar ook hoe het met diegene gaat en hoe lang geleden het is. Weetje de kans op recidive wordt steeds kleiner naarmate de tijd verstrijkt. Soms kan er nog een klein piekje inzitten. Als bijvoorbeeld de behandelingen af zijn en er is geen reclasseringstoezicht meer en dan moeten die mensen de maatschappij in. Dan zijn ze een beetje wankel. Maar eigenlijk.. ja heel veel zedenzaken nemen af naarmate de mensen ouder worden. Maar ja, als er iemand al een tijdje uit beeld is dan weet je ook niet zo goed wat er gaande is. We hadden wel een soort van vrijwillig toezicht 'op eigen verzoek' zoiets. Juridisch moet je wel iets hebben.. natuurlijk heb je wel dat je een brief kan schrijven als iemand belt. Maar dat moet je er wel bij doen want er is geen toezicht.

A: Zou je daartoe bereidt zijn?

R5: Dat ligt er een beetje aan voor wie. Ja, dat meen ik wel. Kijk er zijn ook mensen die er met de pet naar gooien en een rommeltje maken.

A: Ook als je diegene al heel lang geleden in toezicht hebt gehad en daarna nooit wat van hebt vernomen?

R5: Jawel. Als iemand daar werk mee kan houden of krijgen.. dan zou ik dat wel willen doen. Het maakt niet uit of ik die al een tijdje niet heb gesproken of gezien. Ik heb ook ex-clënten die af en toe bellen weet je wel. Soms komen ze nog wel eens langs. Even bijkletsen. Met zeden is het altijd wel

belangrijk dat je contact houdt. Ookal zou je een kaartje sturen met kerst. Dat je die relatie goed houdt, dat is een van de grootste voorkomers van recidive. Dat als ze voelen dat het fout gaat dat ze je kunnen bellen. Maar dat is aan de reclasseringswerker, of hij dat wil.

A: Wat waren voor jou de belemmerende en bevorderende factoren in het opstellen van zo'n ondersteunende brief?

R5: De informatie die je kan vinden op internet van Dienst Justis, daar staat heel veel in. Ja, bezwaarschriften dat heb ik wel redelijk veel gedaan in het verleden. Dus ik ben daar wel van op de hoogte hoe ik een bezwaarschrift maak. En de informatie vanuit reclassering dat is er niet zo, je maakt gewoon zo'n brief. Er was niet echt informatie waar je op terug kon vallen.. ja je collega's. Het duurt veel te lang om het intranet af te speuren dan dat je navraagt bij collega's.

A: Je hebt het al aangegeven eerder in dit interview.. Voorheen kwamen er VOG adviesopdrachten binnen bij het instroompunt. Dit was toen dus een adviesopdracht waar adviseurs zich mee bezig hielden. Nu ligt het initiatief bij de cliënt. De cliënt moet de toezichthouder om ondersteuning vragen als zij bezwaar willen maken tegen een 'voornemen tot afwijzen' van de VOG. Wat vind je hier van?

R5: Prima, maar normaal was het ook wel met die adviesrapportages dat je het van de cliënt wist dat hij een VOG had aangevraagd. Het maakt me niet uit hoe het binnen komt. Kijk LVB-ers die trekken wel aan de bel want die snappen er helemaal niks van zo'n brief. Dat denk ik wel hoor. Zeker als ze nog klant bij je zijn. Als ze dat niet meer zijn dan is het lastig. Ik heb ook wel klanten die eh willen niks meer met reclassering te maken hebben als ze klaar zijn. Dan zijn ze te trots om ehm hulp te vragen. Maar goed, die kunnen dan weer naar een maatschappelijk werker gaan. Maar ik vind het wel goed hoor dat het initiatief bij de cliënt ligt. Het gaat toch ook om hem of haar? Als die band goed is.. kijk voor diegene waarmee die band niet goed daar is dat een beetje jammer voor, die denken 'rot op ik ga niet meer naar haar' weet je wel. Voor dat soort mensen die zullen een andere weg moeten zoeken.

A: Wat zie jij als mogelijk proactieve rol die reclasseringswerkers in willen en kunnen nemen?

R5: Nou dat je van tevoren al kunt overleggen met eh.. voordat die VOG wordt afgewezen.

A: Met wie bedoel je dan?

R5: Met die medewerkers van het COVOG. Die de VOG toe of- afwijzen. Vooraf overleggen over wat kunnen wij doen dat die VOG níet wordt afgewezen. Dat die ruimte er is. Een kortere lijn met die instantie, daar ben ik altijd wel van. Dan kom je tot iets he. Vooral met dit soort instanties, we zijn allemaal gelinkt aan Justitie weet je. Dus dan denk ik maak het nou niet zo ingewikkeld. Hou het simpel. Dat bijvoorbeeld een medewerker van COVOG te bereiken is en dat een samenwerking mogelijk is. Investeer daar op. Dat vind ik belangrijk en is voor mij een gewenste situatie. Zij weten van de afwijzingsgronden een hoop en wij over de cliënt. Dus samen kun je denk ik een heel goed product maken. Als mensen aan het werk blijven.. A: de kans op recidive vermindert aanzienlijk en B: het is voor de maatschappij ook veel beter. Anders krijg je straks weet ik veel hoeveel drommen mensen die nooit meer aan het werk kunnen omdat er zo'n stempeltje staat. Dat is niet wenselijk.

<i>Code</i>	Respondent 6 (R6)
<i>Functie</i>	Toezichthouder
<i>Datum</i>	26-04-2016
<i>Tijd</i>	15.00 uur
<i>Locatie</i>	Kantoor Reclassering Nederland, Drechterwaard 102, 1824 DX Alkmaar

A: Eerst een algemene vraag hoor. Hoe ben je terecht gekomen bij Reclassering Nederland?

R6: Nou ja, ik ben gaan solliciteren. In werkte in Amsterdam, ik zat toen iedere dag in de file en dat was ik zo zat dat ik op een zaterdag alle advertenties die op mij van toepassing waren ehmm aangeschreven heb. Uiteindelijk is het de reclassering geworden. Ja, daar kreeg ik reactie van. Ik had eigenlijk zoiets van eh nou ja.. reclassering dan ook maar.

A: hahaha en hoe lang zit je hier nu?

R6: Al 37 jaar.

A: Dus het is wel bevallen uiteindelijk?

R6: Ja precies. Dat wel.

A: En wat is jouw functie als reclasseringswerker?

R6: Ik ben toezichthouder. Nou ik denk dat ik in de loop der jaren ben ik ehmm.. me gaan specialiseren in zedenzaken omdat ik vond dat ehmm.. nou ja ter voorkoming van slachtoffers. Eigenlijk doet de reclassering dan veel met zeg maar.. althans in het begin, met mensen die echt grensoverschrijdend gedrag vertonen. Vooral jeugdigen. Daar ben ik bij betrokken bij het ontwikkelen van programma's om daar wat anders te doen als werkstraf. Nou ja, zodoende ben ik eigenlijk de zedekant op gegaan. Terwijl ik dat in het begin helemaal niet wou, dat vond ik eng. Maar ja vanuit interesse ehmm nou ja en vanuit het idee dat elke slachtoffer is er een teveel, ben ik eigenlijk die kant uitgerold op de een of andere manier. Het is niet eens zo bewust geweest. Ja, dan gaat dat zo. Dat interesseert me gewoon heel erg. Ik begrijp er ook af en toe niks van. Maar dat is weer een ander verhaal. Dat is het begin geweest zeg maar.

A: Ik begin maar meteen met het onderwerp Verklaring Omtrent Gedrag. Wat weet jij over de VOG?

R6: Nou, dat er veel veranderd is. Ik weet dat de VOG nodig is als iemand een eh bepaald beroep uit wil oefenen of soms ook vrijwilligerswerk. Ik eh.. ja dat heb je als je ergens heel lang werkt dan kan je zeggen: 'Vroeger..'. Vroeger was het zo dat de reclassering ook adviseerde bij eh eh als iemand een VOG aanvraag. Dan konden wij dus bijvoorbeeld positief adviseren omdat iemand al in behandeling is geweest en bewust is van risicogedrag. En eh zeker in gevallen van grensoverschrijdend gedrag dus meer lichtere zedendelicten kon dat wel. Dan kregen mensen ook wel een VOG. Ik heb wel eens

telefonisch contact gehad met een burgemeester bijvoorbeeld als we vonden dat het hartstikke noodzakelijk was dat deze man een VOG kreeg omdat hij taxichauffeur was ofzo. Daar moet ik eerlijk bij zeggen dat we ons aardig in de vingers hebben gesneden met die man. Dat bleek achteraf dus een valsere man te zijn dan wij dachten. Maar daar leer je dan ook wel weer van. Ik vind het wel jammer dat dat niet meer kon een hele lange periode en ik heb begrepen dat dat nu wel weer mag kan. Dat je als reclassering kan ondersteunen. Want er zijn ook mensen die gewoon eh zeg maar, niet het meest ernstige delict weliswaar een zedendelict.. maar zij doen er alles aan om hun leven te beteren en dat nooit weer te laten gebeuren. Dat vind ik wel heel sneu want die VOG krijgen ze niet. Een zedendelinquent heeft wat dat betreft wel een hele zware eh.. betaald een hele zware prijs. Laatst had ik ook met een cliënt die hartstikke goed bezig was, die dacht nou ik zeg wel even niks want ik ga voor mezelf beginnen en dat heb je dat hele VOG gebeuren niet nodig. Ja, maar hij is wel ontslagen op staande voet en dat merk je steeds. Dat zedendelinquenten heel moeilijk een VOG krijgen en dat vind ik wel een probleem. Kijk dat ze niet bij een kinderdagverblijf moeten gaan werken of bij een speeltuin in de buurt.. ik heb nu een cliënt die zei dat hij een optie had genomen voor een huis. Ik zei 'daar kom je helemaal niet want dat is naast een school, dat wil ik helemaal niet dat verbied ik', dat zeg ik dan gewoon 'dat verbied ik'. Mag niet maar ik doe het gewoon. Ja, want dan denk ik bij mezelf die zit daar een beetje voor het raam te geilen. Dat vind ik niks.

Dat vind ik dan wel een nadeel van een VOG, het is natuurlijk hartstikke goed. Aan de andere kant is het natuurlijk geen vrijbrief voor mensen want er zijn genoeg mensen die een VOG hadden die zich ook vergrijpen aan kinderen. Kijk als je dat dan gedaan heb en je bent veroordeeld, dan krijg je dat VOG niet meer zo gauw. Dan denk ik bij mezelf, als je ziet hoeveel.. uit de cijfers hoeveel pedofielen er bijvoorbeeld zijn. Dan denk ik ja, dat zijn niet mensen die dat allemaal dagelijkse bedrijven zal ik maar zeggen.. hoe noem je dat. Ja, dan vind ik zo'n VOG wel een handicap om met je leven verder te gaan. Zeker voor zedendelinquenten vind ik dat wel heel triest. Voor een ander is de terugkijktermijn 5 jaar of zoiets. Maar voor een zedendelinquent is dat iets van 20 jaar. Zij krijgen geen tweede kans.

A: Wat is volgens jou de functie van een VOG en wat vind je daarvan?

R6: Ik vind het hartstikke goed dat een VOG er is en dat je dus ook kijkt naar ehmm.. ja hoe groot is de kans op recidive. Maar op het moment dat jij echt pedofiele gevoelens hebt, is die.. ja er zijn pedofielen die nooit toegeven aan hun gevoelens want ze weten dat ze dan slachtoffers maken maar die wel, ja weet ik veel wat ze wel doen misschien virtuele kinderporno dat weet ik niet. Maar ja, daar kom je dus niet uit. Het is ook goed om een beetje mededogen te hebben met zo'n man die wakker wordt en ehm op een mooie dag tot de ontdekking komt van nou 'ik kan doen wat ik wil maar ik val alleen maar op kleine jongetjes of meisjes'. Weet je, het zal je kind zijn. Er zijn altijd mensen die een kind hebben die het ongeluk van hun kind zien. Dan zeg ik niet, joh vergrijp je maar he aan iemand. Dat is een ander verhaal maar dan denk ik ja.. ik vind het hartstikke goed dat VOG's er zijn maar ik vind ook dat.. doe dan maar 20 jaar toezicht bij de reclassering ofzo dat je zegt je houdt daar toch een vinger in de pap zoiets. Maar dat ze tenminste wel een tweede kans kunnen krijgen. Dan heb ik het wel over zedendelinquenten he. Dat vind ik wel heel lastig.

A: Als een cliënt jou informatie vraagt over de VOG. Waar haal jij dan die informatie vandaan?

R6: Gewoon van internet. Ook onze reclasseringswiki, daar staat ook het nodige op. Ik heb ook wel eens iets gekregen van een collega en dat sla ik dan op, die mail. Daar kijk ik dan ook driftig in. Ik heb in het verleden ook rapportages gemaakt voor een of andere commissie in Utrecht. Dat was een commissie die eh dan zich bezig hield met een VOG.

A: Wat vind je van de informatievoorziening op intranet of de wiki? Met betrekking tot de VOG.

R6: Ik ben niet zo goed in die wiki gebeuren. Ik haal ook nog steeds informatie uit die mail. Ja, weet je ik kijk er wel eens op hoor. Dat is waar. Ik kijk naar die mail en dan denk ik hoe zat het ook al weer. Maar bij mijn cliënten gebeurt het ook niet heel veel he dat ze daar hulp bij vragen of informatie over vragen.

A: Hoe komt dat denk je?

R6: Omdat zedendelinquenten al bij voorbaat denken 'ik krijg hem toch niet' dus die zoeken al naar een baan waar ze hem niet nodig hebben. Die zoeken andere wegen. Want ze krijgen hem niet ondanks behandelingen enzo. Ik begrijp ook wel, dat vind ik het dubbele ook van deze functie, ik begrijp ook wel dat er bedrijven zijn die denken ammehoela je kan de pot op. Iedereen wil z'n handen in onschuld wassen zo van aan mij lag het niet ik heb nee gezegd. Dus ik begrijp het ook wel. Ja, dan heb ik het weer over kinderen natuurlijk maar dat vind ik ook vreselijk. Als je een kind misbruikt. Moet je niet doen.

A: Ja, dat is zo. Je had net al gezegd dat je in het verleden al eens adviesrapportages schreef ten behoeve van een VOG.

R6: Ja klopt.

A: Daarop voorbereidend. Hoe begeleid jij jouw cliënten in het vinden naar een baan of geschikte dagbesteding?

R6: Nou ik kijk eigenlijk ook wel vaak waar je energie van krijgt. Het is ook gewoon zo dat zedendelinquenten vaak hun zaakjes al goed op orde hebben. Zij hebben vaak gewoon een baan, uitzonderingen daargelaten. En die hebben al vaak een huis. Kijk als je jongere cliënten heb die bijvoorbeeld zijn gestopt met hun opleiding, daar heb je veel meer werk aan. Zedendelinquenten die hebben vaak ook nog een relatie of zijn een nieuwe relatie aangegaan ondanks wat ze gedaan hebben. Dus ja, ik kijk altijd wel waar men energie van krijgt. En wat zijn de mogelijkheden. Kijk voorheen had ik nog wel contact met werkgevers maar dat is de laatste tijd ook niet meer. Kijk op het moment dat je roept 'ik ben de reclassering en het is een zedendelict' dan zijn we al klaar. Dat werkt bepaald niet voor je.

A: Maar je hebt niet een specifieke werkwijze in dat kader?

R6: Nee. Het is eigenlijk altijd op maat werken. Maatwerk en kijken waar iemand energie van krijgt. Hoe kun je.. je hebt natuurlijk ook die training Werken aan Werk wat voorheen de ARVA was. Die

training hebben we ook he. Dus ik heb ook wel sollicitatiegesprekken getraind met een cliënt. Dan neem ik zelf een camera mee van huis en dan oefen ik met de cliënt sollicitatiegesprekken. Om dat gat in die CV te oefenen in hoe ze dat verklaren. Kijk ze moeten zelf weten wat ze zeggen. Ik zeg ook wel tegen klanten dat ik niet kan zeggen wat zij moeten zeggen. Op het moment dat het een klein bedrijf is en er is vraag naar jouw vakgebied ja dan kan je wel zeggen ik speel open kaart en ik zeg het gewoon. Op het moment dat er 40 mensen solliciteren en je doet dat, nou dan kan je het wel vergeten. Dus ja oefenen met de camera. Als een klant ergens wil solliciteren waar de kans klein is dat ze een VOG krijgen dan adviseer ik om het niet te doen. Dat heeft ook wel te maken met het feit dat we niet meer konden ondersteunen he op een gegeven moment. Althans als reclassering hielp dat niet meer. Nu is dat weer een beetje teruggekomen dat we dus wel mogen ondersteunen. Dus dat heb ik wel in mijn achterhoofd. Er zijn ook klanten waarbij ik niet zal ondersteunen bij het VOG. Dan zijn het klanten waarvan ik denk me hoela, dat doe ik niet. Die afweging maak ik dan wel. Ik vind het prima om te ondersteunen, dan zou ik wel willen doen. Maar er zijn ook klanten waarvan ik denk ik ga echt niet ondersteunen. Maar ik zou niet zomaar zelf beslissen omdat te gaan doen. Daar heb je intercollegiaal overleg voor. Of met je unitmanager zou ik daar ook wel over praten. Dat zou ik niet zomaar zelf doen. Of met een behandelaar he.

A: Ja wat je zelf ook aangeeft he. Voorheen kreeg Reclassering Nederland adviesopdrachten ten behoeve van een VOG. Dat is er niet meer. Nu kan je een ondersteunende brief schrijven bij een VOG-bezwaar. Dus als er een 'voornemen tot afwijzen' is gegeven. Ten eerste: wat vind je van dergelijke ondersteuning die je kan bieden?

R6: Dat vind ik een hele goede zaak. Maar per persoon zou ik dat bekijken en dat zal ik in overleg doen. Ook met de behandelaar. Ook kijken naar het soort delict want een zedendelict daar zit ook verschil in. Is het een exhibitionist? Nou die gaat nog wel vaker exhibitioneren. Maar eh.. een incestpleger is iets anders dan een pedofiel. Iemand die echt pedofiel is.. ja die heeft die gevoelens. Terwijl een incestpleger of een ontuchtpleger soms toch ja, de gelegenheid had of drank op had toen hij dat delict pleegde. Dus ja dat is allemaal anders. Dan denk ik het is echt maatwerk. Dus iets wat je niet alleen doet maar altijd in overleg met collega's moet doen.

A: Hoe zou je die ondersteunende brief opstellen? Hoe ziet dat er volgens jou uit?

R6: Ik denk dat je.. kijk je bent niet verantwoordelijk voor het gedrag van een ander. Je kan bijna nooit honderd procent zeggen dat iemand nooit meer recidiveert. Maar er is wel wetenschappelijk onderzoek daarover bekend. Dus dat wetenschappelijk onderzoek dat zou ik er wel in betrekken en ik zou kijken van ja eh.. wat is de achtergrond he. Wat voor cliënt is het. Is hij behandeld? Ja, dat vind ik wel belangrijk.. en is er een netwerk? Wat kan die man verliezen? Ik bedoel die exhibitionist die ondanks het feit dat zijn vrouw heeft gezegd dat het de laatste keer is, toch nog een keer door gaat. Terwijl die alles kwijt zou kunnen raken. Dan moet je voorstellen hoe groot die drang is. Dat is dus een ander type dan iemand van 21 die een keer met drank op een meisje in de kruis getast heeft. Maar beiden zijn zedendelicten. Dus ja ik maak wel de afweging of ik een ondersteunende brief schrijf. En in breder verband trekken he. Dus overleggen met collega's en behandelaren. Wat die ervan vinden. Soms ben je zo betrokken bij een cliënt dat je denkt 'mwua, dat doet 'ie niet meer', terwijl ik dan denk

dat het heel goed is dat een ander ernaar kijkt. Met gezonde argusogen. Dus dat je op die manier dat bezwaar ondersteunt.

A: In welke vorm zou je die ondersteuning schrijven?

R6: Ik schrijf gewoon een brief, een beetje kort en bondig. Ik ben niet zo van de hele lange verhalen. Maar een brief gewoon met natuurlijk wel bepaalde onderwerpen. Is de persoon in kwestie behandelt, hoe schat je de kans in van recidive. Nogmaals ik vind dat altijd lastig om dat te benoemen. Weet je dan kan je met wetenschappelijk onderzoek komen maar ja..

A: Wat zou volgens jou belangrijk zijn in die brief dat het COVOG zou willen weten?

R6: Nou ik denk wel dat eh dat het belangrijk is dat recidive vóórkommende aspecten benoemd moeten worden. He, is iemand ingebed in een netwerk? Heeft die vrienden, kennissen? Weten die kennissen en vrienden ook dat hij dat gedaan heeft? Want er zijn natuurlijk ook mensen die heel veel vrienden hebben maar niemand weet wat hij gedaan heeft. Kan hij daarover praten? En wat is zijn achtergrond? Nogmaals ik zou ook wel benoemen he, het is een pedofiel of hij heeft pedofiele gevoelens.. of het is een ontuchtpleger. Dat verschil zou ik ook wel maken en dan kijken naar wat de functie is waar hij de VOG voor aanvraagt en wat zijn de risicofactoren. Ik denk dat het ook wel belangrijk is om de persoonsstructuur van iemand te benoemen. In zo'n brief. Het maakt me niet zoveel uit of het in een rapport of een brief is. Als je die punten maar benoemt.

A: Welke belemmerende of bevorderende factoren heb jij ervaren in die ondersteunende rol of het opstellen van een dergelijke brief?

R6: Ik vind het altijd lastig om de recidivekansen in te schatten en wat mij nu meer zou helpen is dat we inderdaad.. dat we meer wetenschappelijk onderzoek gebruiken. Er is meer onderzoek en cijfers. Ik denk dat we ehmm.. ik denk dat er nu betere cijfers zijn over de kans bij recidive volgens wetenschappelijk onderzoek. Dat vond ik vroeger minder. Maar die ondersteunende brief die we kunnen schrijven dat komt ook niet vaak voor. Tenminste bij mij niet. Ik denk daarom dat het belangrijk is om zo'n brief goed te onderbouwen. Ook overlegd met een ander.

A: Wat zou jou dan helpen bij het formuleren van een goede onderbouwing van zo'n brief?

R6: Misschien toch ook wel.. hmm dat vind ik lastig. Het zou mij helpen om een dergelijke brief te schrijven als ik er zeker van ben dat diegene een goede behandeling heeft gehad en een sterk netwerk heeft. Omdat je dan ook een stukje verantwoordelijkheid deelt. Kijk bij iedere voornemen tot afwijzen een ondersteunende brief sturen dat moeten we niet willen. Dus zuinig met die VOG ondersteuning maar dan wel heel goed beargumenteerd.

A: Maar wat zou je helpen om dat goed te beargumenteren naast die goede behandeling en dat sterke netwerk?

R6: Nou dat er een soort commissie of overleg is waarin je feedback kan krijgen over de brief. Dat je kan vragen wat er beter kan in zo'n brief. Dus dat je aandachtspunten krijgt vanuit de reclassering. Kijk

wat ik belangrijk vind in zo'n brief vind een ander misschien helemaal niet belangrijk. Dus een overleg vind ik wel wat. Dus dat je weet hoe je dat moet schrijven.

A: We hebben al gesproken over maatwerk. Dat zie jij als onderdeel van de begeleiding van je cliënt. Hoe zie jij dat ten opzichte van die ondersteunende rol die jij de cliënt kan bieden op het gebied van VOG-bezwaar?

R6: Nou dat vind ik wel. Als je een verplicht reclasseringscontact heb en het gaat om dagbesteding of het vinden van een geschikte baan.. dan denk ik, iemand die zich gaat vervelen gaat rottigheid uithalen of gaat aan de drank of juist aan anderen zitten dus ja. Je draagt als reclassering ook bij aan een prettig leven voor iemand. Dan zie ik zo'n ondersteuning ook wel als taak in.

A: Hoe haalbaar is dat voor jou?

R6: Nogmaals, je moet wel goed overwegen wat je doet. Want op het moment dat bekend wordt dat de reclassering dat kan ondersteunen en iedere klant gaat maar vragen. Ik had laatst een klant die mij vroeg of ik even een gratierapport wilde schrijven. Ja, ik had tegen hem gezegd 'wat moet ik daarin zetten dan? Jij weet het niet en ik weet het ook niet. Dat ga ik dus niet doen'. Ja, dan zegt die advocaat van hem 'Vraag ** of ze een gratierapport schrijft'. Ja, dat is bij dit soort dingen dan ook. Vraag maar even of ze een ondersteuning schrijft, maar ik heb ook mijn verantwoordelijkheden. Ik ga niet liegen voor een klant.

A: Op dit moment kan je stellen dat die ondersteunende rol vrij reactief is want je ondersteunt pas bij een bezwaar. Wat zou volgens jou een haalbare proactieve rol zijn?

R6: Nou dat zou wel kunnen. Maar dan moet je als reclassering wel uitkijken want dan gaan cliënten al bij voorbaat vragen of je alvast overal aan mee wil doen, he alles wil ondersteunen. We moeten natuurlijk ook gaan kijken waar we wel of niet voor worden betaald. Als je kijkt hoeveel administratieve klussen wij erbij hebben gekregen zoals bijvoorbeeld een IFZO indicatiestelling voor een behandeling. Zelfs negatieve terugzending van een rapportage. Wat we wel niet moeten doen. Dan denk ik dat we wel moeten uitkijken voor weet ik veel wat voor administratieve klussen.. kijk de klant vraagt wel. Als die denkt dat de kans groter is als de reclassering een briefje stuurt..

A: Wat zie jij dan als een proactieve rol?

R6: Nou ook het begeleiden naar werk of dagbesteding of de klant informeren over de VOG. Bijvoorbeeld klanten helpen oefenen voor een sollicitatiegesprek. De klant laten oefenen in het vertellen van zijn verhaal. Daarmee kun je wel proactief zijn.

A: Je hebt zelf al aangegeven dat voorheen adviesopdrachten voor een VOG waren. Nu ligt het initiatief bij de cliënt. Zij moeten een hulpvraag hebben als zij ondersteund willen worden. Wat vindt je daar van?

R6: Dat vind ik wel goed. Het is ook zijn verantwoordelijkheid. Je kan automatisch bij iedere afwijzing een opdracht krijgen maar het heeft er ook mee te maken of die klant.. kijk iedereen moet verantwoordelijk blijven voor zijn eigen gedrag. Dan denk ik ja, dat is prima. Laat een klant maar

zeggen dat hij een afwijzing heeft gekregen en hulp wil bij het opstellen en ondersteunen van zo'n bezwaar. Ik zou die verantwoordelijkheid wel bij de cliënt laten.

A: Wat zou er volgens jou wenselijk zijn in die ondersteunende rol?

R6: Ik weet sinds kort dat het weer kan. Dus eigenlijk zou de informatievoorziening vanuit de reclassering beter kunnen. Ons op de hoogte stellen van de mogelijkheden. Ik vind ook wel dat er een meer bemiddelende rol moet zijn voor de reclassering. Dat je bijvoorbeeld in een soort commissie je advies kan geven. Een collegiaal overleg. Dat je vanuit alle kanten de zaak belicht. Zoals voorheen dat spreekuur in Amsterdam. Want ik heb daar kort geleden nog klanten heen gestuurd hahaha.

<i>Code</i>	Respondent 7 (R7)
<i>Functie</i>	Toezichthouder
<i>Datum</i>	26-04-2016
<i>Tijd</i>	11.00 uur
<i>Locatie</i>	Kantoor Reclassering Nederland, Drechterwaard 102, 1824 DX Alkmaar

A: Hoe ben je terecht gekomen bij Reclassering Nederland?

R7: Pff dat is echt al heel wat jaren geleden. Toen had ik stage gelopen bij Reclassering Nederland omdat het mijn derde jaar van mijn HBO studie was. Dat duurde 9 maanden, dat heb ik in Amsterdam gedaan. Ik koos daarvoor omdat ik niet in de geitenwollensokken-wereld terecht wilde komen. De maatschappelijk werk-achtige vrijwilligerswerk kader enzovoorts. Dus dit was lekker concreet. Daar houd ik van. Dus ja zo ben ik hier terecht gekomen. Die stage was heel goed bevallen. Dus dat jaar na mijn stage was ik aangenomen. Zo ben ik erin gerold eigenlijk ja.

A: En wat is jouw functie bij de reclassering?

R7: Ik ben nu eh toezichthouder.

A: Wat houdt dat in?

R7: Dat houdt in dat ik ehm het toezicht regel die ehmm. Nou ja, de rechter heeft een uitspraak gedaan en vaak zijn er aan die uitspraken ook bijzondere voorwaarden verbonden. Eén van de bijzondere voorwaarden is dat er reclasseringstoezicht is met bijvoorbeeld een meldplicht, behandelverplichting, bijvoorbeeld locatieverbod, contactverbod enzovoorts. En dat voer ik dan uit met mijn cliënt. Als het goed is wordt dat een één-tweetje.

Vroeger was je zowel adviseur als toezichthouder. Dat heb ik ook gedaan. Je begeleidde de cliënt van A tot Z. Je deed toen ook het uitvoeren van de werkstraffen. Maar de laatste jaren ben ik toezichthouder.

A: Nou mijn onderzoek gaat over de Verklaring Omtrent het Gedrag en de rol van reclasseringswerkers daarin. Wat weet jij over de VOG?

R7: Ik weet dat mensen die een baan zoeken en daarvoor solliciteren, in sommige gevallen niet in alle, een VOG nodig hebben. Een Verklaring Omtrent Gedrag. Dat betekent dat je geen strafblad heb. Soms krijg je die, soms krijg je die niet. Als je geen strafblad heb dan krijg je de VOG in alle gevallen. Anders dan krijg je die in veel gevallen niet. Vooral als het een onvoorwaardelijke gevangenisstraf is geweest dan sowieso niet. Wat ik er verder van weet is dat er nogal strenge regels zijn. Zeker voor bijvoorbeeld zeden cliënten. Ik weet ook dat als je bijvoorbeeld een boekhouder bent en je wil ehm en je bent veroordeelt in verband met fraude dat je dan niet makkelijk een nieuw VOG krijgt. Gewoon

omdat dat gerelateerd is aan de baan waarvoor je die aanvraagt. Zo is het voor onze cliënten heel moeilijk om bijvoorbeeld in het onderwijs of op een kinderdagverblijf of iets te werken.

A: Wat is volgens jou de functie van de VOG?

R7: De functie is denk ik dat je ehmm..een goede screening hebt. Dat je.. ja.. even denken hoor. (secondenlange stilte) Ik vind het op zich een goede zaak dat je wel kijkt wat voor vlees je in de kuip krijgt. Het moet alleen niet doorslaan. Mensen moeten ook niet vastgepind worden aan één foutje. Ik bedoel, geef mensen kansen. Ik kan wel voorstellen dat als je tien keer hetzelfde delict pleegt, dan ben je niet voor verandering vatbaar. Maar heel vaak zijn er incidenten geweest waarvan je denkt 'jeetje, dat is eenmalig geweest en dat was stom en zal me nooit meer gebeuren' en dan vind ik dat mensen een tweede kans moeten krijgen. Dus op zich vind ik het goed dat een VOG bestaat maar wees daar discreet mee.

A: Nog even terugkomend op de functie hoor, dat is me nu niet duidelijk. Wat je ervan vindt heb je heel duidelijk gemaakt. Maar wat is de functie volgens jou van een VOG?

(Lange stilte)

R7: Ja het woord functie.. ik vind het moeilijk om dat in het kader van een VOG te duiden.

A: En als ik het anders formuleer: waarvoor dient een VOG volgens jou?

R7: Nou ja het dient.. het is screening. Dat is ook wel terecht. Er moet even naar gekeken worden maar er moet met beleid naar gekeken worden.

A: Heb je ervaring met een VOG-aanvraag door een cliënt?

R7: Ja daar heb ik wel ervaring mee. Ik heb bijvoorbeeld een cliënt gehad die.. het was een voorwaardelijk sepot wegens brandstichting. Hij was docent. Dat is ook eenmalig geweest. Hij had een huisfeestje met vrienden en in een dronken bui was er een brandje ontstaan op zijn balkon. Hij had gesolliciteerd op een vacature als docent. Was aangenomen. Moest alleen nog een VOG. Dat is afgewezen. Die VOG was afgewezen omdat.. ja omdat hij in het onderwijs terecht kwam en die screening daar behoorlijk streng was. Denk ik. Nou heb ik me wel afgevraagd waarom dat kan want hij is niet veroordeeld door de rechter. Maar dat is weer een andere vraag. Vervolgens heb ik hem aangeboden een rapportage te schrijven zodat hij in bezwaar kan gaan. Of een brief kon schrijven waarin ik aangeef waarom hij die docentenfunctie wel aankon. Nou dat heeft hij afgewezen want hij was woest, hij was boos. Dat wilde hij niet meer. De komende weken heb ik geprobeerd hem te motiveren om toch weer verder te gaan. Uiteindelijk heeft hij gesolliciteerd bij het COA. Daar is hij zonder morren, zonder VOG, aangenomen. Wel de VOG aangevraagd maar die werd toegewezen.

Dus dat was een casus met twee verschillende aflopen.

A: Hoe heb je dat ervaren?

R7: Nou weet je, dat was voor mij wel een eyeopener omdat ik wel bemerkte dat er ook verschil is in ehmm eh.. screening. In opvatting over deze functie bij dit delict.. nou ja dat vind ik op zich ook wel

goed. Maar dat doet ook wel weer denken aan.. het COA is minder belangrijk of zoiets. Snapje? Je werkt daarbij ook met dezelfde type mensen. Kinderen, ouderen, mensen die je ook dingen moet leren. Kijk kinderen van de leeftijd in het middelbaar onderwijs dat is natuurlijk een heel kwetsbare groep. Maar aan de andere kant, vluchtelingen zijn ook heel kwetsbaar. Weet je, het is een moreel iets. Dat vind ik best ingewikkeld. Maar goed weet je, leerpuntje.

A: Als een cliënt jou om informatie vraagt over de VOG. Waar haal jij dan die informatie vandaan?

R7: Wiki.

A: De reclasseringswiki?

R7: Ja precies, daar haal ik het vandaan. Maar ik moet je eerlijk zeggen. Je put natuurlijk ook uit je eigen ervaring. En bij die cliënt waarover ik heb verteld, ik had hem al op voorhand gezegd dat het best een zware dobber zal worden om deze VOG te krijgen maar ik denk WEL dat je hem krijgt. Dat heb ik toen tegen hem gezegd. Het was daarmee ook zo'n tegenvaller. Dat was namelijk mijn ervaring van al die jaren dat ik mensen begeleidde die VOG's aanvroegen. Met dit delict ongeveer, het was een voorwaardelijk sepot, dus mijn idee was 'jongen ik denk echt wel dat je hem krijgt'. Als je hem niet krijgt ga dan in ieder geval.. met een rapportage gaat het je wel lukken. Het is me gewoon ontzettend tegengevallen.

A: Dat was wel een domper. Dus je haalt je informatie van de reclasseringswiki. Wat vindt je van de informatievoorziening daarop?

R7: Nou ja, niet volledig is mijn indruk. Bovendien is het mij opgevallen dat er halve.. (pakt papieren erbij) waar stond dat nou?.. Dat er nog veel uitgezocht moet worden. Maar de procedures veranderen ook steeds dus ehmm..

A: Wat bedoel je daarmee?

(Stilte)

R7: Ehmm.. (stilte) ja ik zoek gewoon via de landelijke zoekbalk en dan komt er heel veel informatie wat in mijn ogen onvolledig is. Of niet duidelijk gewoon.

Ja, goed weet je, het is ook telkens weer anders. Dus je kunt er ook niet al te veel over zeggen omdat je bij elke situatie.. maatwerk moet leveren. Maar het viel me op dat je mensen erover kan bellen. Er zijn namen. Dus dat is wel handig dat als je er niet uitkomt met de wiki dat je bijvoorbeeld een ** kan spreken. Je komt er wel uit toch.

(bladert door papieren) Nou bijvoorbeeld hele kleine dingetje.. die COVOG he nou dat is dus van Dienst Justis. Maar waar staat dat voor? Ja dat VOG oké maar dat CO?

A: CO staat voor Centraal Orgaan.

R7: Ja maar er staat Dienst Justis. Dus dat wordt niet uitgelegd op de wiki.

A: Dat is voor jou onvolledig?

R7: Ja nou ja dat is maar een dingetje hoor. Maar dat zorgt voor verwarring. Het is een beetje van de hak op de tak. Het zou van mij wel wat beschrijvender kunnen. Het zijn van die vakken waarin.. ja dat is ook wel plezierig maar je weet.. ja.

A: Wat ik van jou begrijp is dat de informatiepagina op de wiki misschien meer geschreven is voor iemand die al wat af weet van een VOG-procedure. Klopt dat?

R7: Ja inderdaad! Want ik denk dat voor iemand die nog niks van een VOG weet, dat het abracadabra is. Denk ik. Er kan taalkundig nog wel eventjes naar gekeken worden.

A: We gaan het nu hebben over de ondersteunende rol die reclasseringswerken in kunnen nemen ten aanzien van een VOG. Ten eerste in het algemeen: hoe begeleidt jij jouw cliënten naar het vinden van een baan of een geschikte dagbesteding?

R7: Ja dat is heel erg afhankelijk van de cliënt van wat 'ie wil en wat 'ie kan. Maar.. ik ben van mening dat je met z'n tweeën eruit moet komen van wat iemands mogelijkheden zijn. Dus de cliënt die staat voorop. Die kan zeggen van 'dit is wat ik wil'. Het is een zoektocht naar wat iemand wil en kan en wat de mogelijkheden zijn. Als iemand een IQ heeft van 70 dan kan je niet denken dat hij een Hbo-opleiding kan volgen. Maar daarin kan je dat proces begeleiden. Als er maar iets van een dagbesteding is die voor hem voldoening brengt. Of voor haar.

A: Hoe ver ga je in het begeleiden van je cliënt naar een dagbesteding?

R7: Ik laat het in principe over aan de cliënt behalve als de mogelijkheden er niet zijn. Ik probeer te sturen. Ik probeer ze zelfstandig te maken. Dus dat betekent het liefst dat ze dingen zelf ondernemen. Als die mogelijkheden er niet zijn dan ja.. dan kan ik dat samen met hem doen. Ik ga nooit in meentje ehmm een weet ik veel een uitzendbureau bellen om te vragen of ze een baantje hebben voor mijn cliënt. Nee, want dan hoeft hij niks te doen en dan kan hij in zijn bed blijven liggen. Nee, daar voel ik niks voor en bovendien help je daar iemand niet mee. Waar je wel iemand mee helpt, denk ik, dat hij zelf wil en kan ehmm.. snapt wat hij eh hoe ver hij wil gaan. Wat hij wil doen. Ik bedoel, ik vind het zo belangrijk dat iemand zegt: 'Daar heb ik nou ooit van gedroomd'. Nou als we daar nou naartoe kunnen gaan. Samen. Kijken wat zijn de mogelijkheden. Ik heb bijvoorbeeld contact met Werkzaam en het UWV. Dat zijn instellingen en daar heb ik best contact mee. Die kunnen iemand heel goed ergens naartoe leiden. Nou zo zeg je met behandeling net zo. Dus ja vooral samen en wat wil jij als cliënt.

A: Dus vooral een sturende rol?

R7: Een sturende rol en in veel gevallen ook een motiverende rol. Ja, natuurlijk in dat toezicht heb je natuurlijk je verplichtingen van begeleiding en eh controle en dat soort dingen. Dus weet je dat ge.. of 'misbruik' ik wel eens. Ja, zodat je iemand wel eventjes aan de gang houdt. Want het moet allemaal niet vrijblijvend zijn. Zolang je de reclassering krijgt, krijg je kansen. Zo moet je dat zien. Niet van 'ik moet iets'. Nee, neem die kans. Als ze dat een keer begrijpen dan gaat dat vaak veel makkelijker.

Daarom moet je ook in het begin van een toezicht je interesseren. Wie ben jij en wie ben ik? Hoe komen we er samen uit? Dat is mijn mening hoor. Zo kun je veel bereiken.

A: Zie jij die begeleiding als maatwerk of als discretionaire ruimte?

R7: Als maatwerk.

A: Zie jij dit ook als onderdeel van jouw taken als toezichthouder?

R7: Ja. Ik zie dat als een van de belangrijkste onderdelen van het toezicht. Mensen die hebben een delict gepleegd.. er is bijna niemand die een delict pleegt omdat die denkt zo van 'de boete is zo hoog.. nee heb je ja kan je krijgen'. Met vermogensdelicten ligt het vaak nog iets anders. Maar met bijna alle delicten is het echt zo.. weet je dat overkomt je. Als iemand echt agressief is in een café dan zit er iets in zijn hoofd waardoor hij agressief is. Of hij heeft te veel drugs gebruikt of te veel alcohol op. Gewoon omdat hij zoals jij of ik bent, dat gebeurt zelden. Er is iets. Dus of een behandeling.. nou dat op maat snijden dat is heel belangrijk. Dan gaat de cliënt ook veel beter in zijn vel zitten. Want dit is niet iets waar je voor kiest. Daar heb je niet voor gekozen. Weet je, het gros van onze cliënten wil gewoon huisje-boompje-beestje.

A: Vindt jij ook dat het schrijven van zo'n ondersteunende brief ten aanzien van een 'voornemen tot afwijzing' van een VOG onderdeel is van jouw taak of rol als toezichthouder?

R7: Nou ik vind het een soort van mogelijkheid om je cliënt daarin terzijde te staan. Prima, maar op het moment dat een cliënt boos is en zegt geen zin te hebben om in bezwaar te gaan.. ja dan kan ik wel gaan zeggen dat ik het niet verstandig vind maar dat is het dan ook. Dan ga ik niet nog een brief schrijven. Nee, het is zijn keuze. Maar wees transparant en duidelijk en laat de cliënt zelf de beslissing nemen.

A: Je bent op de hoogte van die ondersteunende brief die je kan schrijven. Hoe zou je die brief opstellen?

R7: Nou ik zou een soort rapportage van maken voor de leek, zeg maar. Dus gericht aan iemand die gewoon niet weet waar het over gaat. Wat een reclasseringstoezicht inhoudt. Ik zou beginnen met de afwijzing van de VOG en dat wij willen adviseren om het toch wel af te geven. Dan zou ik met kopjes aangeven om die en die redenen wel. Nou bijvoorbeeld: het toezicht, hoe loopt dat? Wat is de inhoud van het toezicht? Wat is er verandert in de huidige situatie van de cliënt? Wat waren de omstandigheden toen en waarom is dat nu niet meer het geval? Wat heeft hij in de tussentijd gedaan? Nou zo zou ik dat met duidelijke kopjes aangeven waarom ik vind, gezien de huidige omstandigheden, waarom de VOG wel zou.. nou zou ik adviseren om dat wel af te geven.

A: In welke vorm zou je dat schrijven?

R7: Ik zou dat meer in rapportagevorm doen. Vooral omdat je dan goed met kopjes kan werken. Een brief is vaak, dat valt echt op, te lang. Dat is een brei van woorden. Een brief is niet overzichtelijk. Nou denk ik wel dat een rapportage niet te lang moet zijn. Je moet denken in een A4'tje. Punt. We weten

allemaal, lange lappen tekst dat gaat niemand lezen. We weten ook dat de rechter alleen de conclusie leest en de rest niet. Ga daar dan ook gericht mee om.

A: Wat denk jij dat belangrijk is om te benoemen in zo'n ondersteunende brief? Wat zou volgens jou het COVOG willen weten?

R7: De veranderingen. Vooral wat is er verandert met nu? Waarom zou het delict nu niet meer gebeuren? En ook ja het soort delict in combinatie met de baan. Als dat niks met elkaar te maken heeft dan kun je goed uitleggen waarom dat onzin is.

A: Wat zijn volgens jou de belemmerende en bevorderende factoren in het schrijven van een dergelijke ondersteunende brief?

R7: Nou ik kan me zo iets herinneren.. iets met een taxichauffeur.. nou ik weet het delict niet meer. Nou ja, vroeger was die wiki er niet. Dus dan wist je niet zo goed wat er van je verwacht werd. Dus toen ging ik gewoon door op die lijn van toen er nog adviesopdrachten VOG gegeven werden. Dus sinds die wiki is er al veel meer informatie gekomen.

A: Je gaf net al aan dat er vroeger adviesopdrachten-VOG waren. Nu ligt het initiatief meer bij de cliënt. De cliënt moet zijn reclasseringswerker vragen om hulp bij de VOG-procedure. Wat vindt je er van dat het initiatief bij de cliënt ligt?

R7: Ehhh.. dan moet ik even heel goed principieel nadenken wat ik daarvan vind. Dat vind ik eigenlijk wel terecht. Een cliënt die wil iets, dat heb je met die cliënt besproken.. ja dus die gaat naar het gemeentehuis die VOG aanvragen en jij kan hooguit adviseren maar het is zijn.. ja maar wat kan ik betekenen op voorhand? Ik vind het niet juist om op voorhand al een reclasseringsbrief te gaan schrijven zo van 'misschien gaan jullie gem afwijzen maar hier heb je mijn brief en dan wil ik jullie vragen het te heroverwegen' ofzo. Nee, vind ik niet juist.

A: En in de zin van een proactieve rol. Wat zou volgens jou een proactieve rol kunnen zijn in die kwestie? Anders dan het op voorhand schrijven van zo'n brief?

R7: Ja ik vind bijvoorbeeld wel dat je je cliënt moet informeren over de mogelijkheden. Dat je de cliënt informeert over bij welke baan in ieder geval een VOG gevraagd wordt en in welke gevallen hij waarschijnlijk geen VOG krijgt. Dus ik zeg maar wat in geval van diefstal, wees nou zo verstandig en ga niet bij Schiphol solliciteren.. of zoiets. Dat soort dingen adviseer je. En je weet welke bedrijven in de omgeving wel of geen VOG vragen. Dat is voor mij een proactieve rol die ik wél wil spelen.

Kijk het gaat mij te ver om Justis op voorhand al te informeren over een cliënt die een VOG gaat aanvragen. Dat vind ik te ver gaan omdat.. ehmm je moet geen scheiding maken in die zin in de samenleving. Iedereen heeft dezelfde rechten. Die VOG wordt gewoon aangevraagd. Dat geldt voor iedereen bij bepaalde bedrijven. Nee, ik nee.. daar ben ik het niet mee eens.

(Stilte)

Je moet mensen ook niet te veel in de watten leggen. Kom op. Dit is wat er is gebeurt, dit is het resultaat van jou gedrag. Tuurlijk, we kunnen er samen iets aan doen maar ga nu eerst maar even aan de gang met wat iedereen doet.

A: Wat ik van jou begrijp is dat je vindt dat het goed is dat het initiatief bij de cliënt ligt omdat zij daar zelf verantwoordelijk voor zijn?

R7: Ja en moet nemen. Tuurlijk we kunnen best iets betekenen. Maar dat komt wel. Maar om iemand nou als kind te behandelen, dat vind ik te ver gaan. Dan ga ik uit van een normale intelligentie. Maar mensen zijn soms heel erg makkelijk, weet je wel 'wat doen jullie eraan?' dat gevoel. Dan denk ik kom op! Wat doen jullie eraan.. wat doe jij eraan?!

A: Wat kan er volgens jou beter in deze kwestie? Wat is wenselijk?

R7: Nou ik denk dat er niet zo zeer in protocollen gewerkt moet worden bij de afwijzing als dat er meer op maat gekeken wordt naar wat is er aan de hand geweest? Vind ik ook een beetje eng, wat ik nu zeg. Bijvoorbeeld inzage in de rapportage van de reclassering of inzage in.. vind ik heel gevaarlijk hoor wat ik nu zeg. Dat wil ik ook helemaal niet hahaha. Zij weten namelijk helemaal niks van de cliënt.

A: Bedoel je dat het COVOG inzage moet krijgen in die rapportages?

R7: Nou dat wil ik helemaal niet..

A: Misschien dan in de trant van.. dat het COVOG de reclassering kan benaderen over een cliënt?

R7: Bijvoorbeeld! Kijk er wordt gewoon standaard afgewezen. Er wordt niet verder gekeken. Het is of dit of dat. Kijk even naar de situatie, de omstandigheden. Laat de COVOG gewoon bellen met de reclassering.. maar goed wij hebben natuurlijk onze geheimhoudingsplicht. Ik weet het gewoon niet. Ze werden gewoon te veel volgens protocollen. Er zou meer maatwerk geboden moeten worden.

<i>Code</i>	Respondent 8 (R8)
<i>Functie</i>	Toezichthouder
<i>Datum</i>	22-04-2016
<i>Tijd</i>	09.00 uur
<i>Locatie</i>	Kantoor Reclassering Nederland, Drechterwaard 102, 1824 DX Alkmaar

A: Hoe ben je terecht gekomen bij Reclassering Nederland?

R8: Gesolliciteerd hahaha. 30 jaar geleden. Toen was ik op de sociale academie en toen was er een arbeidsmarkt voor stages. Daar waren ook mensen van de reclassering. Voor de rest was het heel algemeen maatschappelijk werk maar ik wilde iets met strafrecht doen. Had eigenlijk Rechten willen studeren maar ik had toen geen wiskunde. Nou en dit had natuurlijk ook veel raakvlakken met het strafrecht. Die stage die sprak me heel erg aan, die informatie die ze daar hadden. Er waren 4 stageplaatsen en 4 kandidaten dus dat was kat in het bakkie. Dus toen had ik eerst stage gelopen bij de reclassering en ehmm eerst bij het Leger Des Heils een snuffelstage gedaan en daarna voor mijn derdejaars stage bij de reclassering. Toen ik afgestudeerd was, waren ze zo enthousiast dat ik gelijk aan het werk kon. In de Bijlmerbajes. Daarna heb ik 9 jaar op kantoor in 't Gooi gewerkt. Dat heb ik met heel veel plezier gedaan.

A: Dus ook weer vanuit je stage blijven hangen. Leuk!

R7: Ja ik vind het heel afwisselend werk. Het verveelt geen dag. Ja, het viel me ook wel op.. vroeger reisde ik veel met het openbaar vervoer en dan lulde altijd iedereen tegen me aan. Altijd mensen met wie ik praatjes aan het maken was. Toen ik net klaar was met mijn middelbare school, toen ging ik vakantiewerk zoeken. Toen werd steeds gevraagd op die formulieren die je dan in moest vullen of je weleens met Justitie in aanraking was geweest. Toen ben ik daar wel eens over na gaan denken, stel dat is wel het geval dan ben je eigenlijk kansloos. Nou ja, daar een beetje over door aan het filosoferen. Dus ja, vandaar dat ik bij het strafrecht uitkwam. Die mensen moeten ook geholpen worden.

A: Mooi bruggetje naar het onderwerp VOG. Wat is jouw functie als reclasseringswerker?

R8: Ik heb in die 30 jaar zo'n beetje alles wel gedaan behalve werkstraffen. Nou ja, vroeger deden we ook werkstrafplaatsingen. Vroeger waren alle onderdelen van het reclasseringswerk ondergebracht in één functie. Werkstraffen werd als eerste gespecialiseerd. Ik deed ook trainingen. Uiteindelijk toen er een scheiding kwam in advies en toezicht heb ik nog een tijdje advies gedaan. Ik heb in 2003 ook nog bij een woningbouwvereniging gewerkt.

A: Oh, even een uitstapje?!

R8: Ja om te kijken of de wereld nou echt zo crimineel was. Maar daar waren voornamelijk ouderen als klanten. Dus ja.. die mensen maakten zich druk om dingen waarvan ik dacht moet ik me daar nou

zo druk om maken haha. Maar ja dat is voor hun heel belangrijk. Was niet zo boeiend. In bleef met overleggen steeds op de stoel van de reclassering zitten. Met besprekingen over overlast bijvoorbeeld. Mijn baan bij de reclassering was nog niet opgevuld dus ik kon gelijk weer terug. Toen werd de Risc ontwikkeld en ze zochten nog testpersonen. Dat sprak me wel erg aan omdat er geen meetinstrumenten waren en in de TBS-branche hadden ze dat wel. Dus ben ik dat gaan doen.

A: En nu wordt de Risc alleen maar gebruikt.

R8: Ja als hulpmiddel he. Ja, ik ben nog een poos werkbegeleider geweest. Maar met RN 2.0 is die functie opgeheven en toen ben ik toezicht gaan doen.

A: Wat houdt jouw rol als toezichthouder in?

R8: Ja ik dacht daar kan ik me nog wel verder in ontwikkelen, als specialisatie. Daar lever ik maatwerk in. Soms pas ik trainingstechnieken toe bij ondertoezichtgestelden. Ik ben nu gestart met een budgetteringstraining met een stel. Dan doen we 6 lessen plus nog wat modules van de NIBUD. Dus ja, wat mijn rol concreet inhoudt is dat ik toe zie op de bijzondere voorwaarden die opgelegd zijn door de rechter. Dat die nageleefd worden door de ondertoezichtgestelde.

A: Je hebt het al over maatwerk. Daar wil ik het zo over hebben. Om te beginnen met het onderwerp VOG. Wat weet jij over de VOG?

R8: Verklaring Omtrent het Gedrag, wat een werkgever wil hebben als hij een nieuwe medewerker die hij niet goed kent in dienst neemt. En wil weten of hij bepaalde werkzaamheden kan toevertrouwen aan die persoon zonder dat er misbruik gemaakt wordt in de zin van delictpleging. Kun je voorstellen bijvoorbeeld een ehmm.. bij een taxichauffeur heb je een chauffeurspas nodig en daar heb je een VOG voor nodig. Als je schoonmaker bent in bankgebouwen of in gebouwen waar veel mensen werken dan wil je als werkgever natuurlijk de kans inschatten of iemand in tasjes ofzo gaat graaien. Of een greep in de kassa gaat doen. Of een boekhouder die veel financiën toevertrouwd krijgt of die betrouwbaar is. Dus daar heb je een VOG voor nodig. Dat word door een onafhankelijke eh orgaan wordt dat getoetst. Als hij afgegeven wordt dan heb je misschien als werkgever wat meer vertrouwen dat die persoon betrouwbaar is. Ook als je met kinderen werkt, dat je er dan vanuit mag gaan dat er geen zedendelicten een rol spelen. Op dat moment. Dat er met kinderen gewerkt kan worden.

A: Wat is volgens jou de functie van een VOG?

R8: Dat er geen risico is. Dat werkgevers minder risico hebben als iemand een VOG krijgt. Een inschatting van bedrijfsrisico's.

A: Wat vindt jij van een VOG?

R8: Prima. Ik vind het ook goed om daar invloed op uit te kunnen oefenen. Dat als mensen hun leven weer op de rit hebben.. eh niet eens een boef altijd een boef, maar ook kunnen leren en veranderen en dat zij een tweede kans verdienen. Dus dan zouden ze in die specifieke functie weer een VOG kunnen krijgen. Er wordt ook altijd gekeken naar de verhouding tussen de baan en het delict verleden. Sommige delicten betekenen een groter risico dan een ander. Ja, het is maar net hoe zo'n werkgever

het ziet en wat hij met een VOG doet. Als wij die persoon nou kennen vanuit het toezicht en wij weten de omstandigheden waaronder hij het delict gepleegd heeft.. we zijn nu verder en in hoeverre zou die baan in het belang van het toezichttraject zijn. Daarover zouden we dan een ondersteuning kunnen schrijven.

A: Heb je ervaring in het schrijven van zo'n ondersteunende brief?

R8: Ja, vroeger werd het aangevraagd bij de gemeente. Dan vroeg de VOG-Commissie ons wel eens.. dan kon een gemeentefunctionaris als hij niet veel bijzonderheden zag een VOG geven en als er een strafblad was dan kon hij aan de VOG-commissie om een toelichting vragen. Dan deden wij onderzoek daarnaar.

A: Wat was die VOG-commissie?

R8: Dat was een apart orgaan. Dat is nu Justis of COVOG. Is ook een overheidsorgaan. Zij konden dan bij de reclassering een adviesrapportage aanvragen. Dat heette een VOG-advies. Een VOG-rapport. Dat was net zo een opdracht als van het OM of gevangeniswezen. Dat is op een gegeven gestopt omdat mensen nu zelf een VOG kunnen aanvragen. Ook digitaal. Dan kunnen ze zelf het initiatief nemen om het te laten toelichten door de reclassering. Als ze hier cliënt zijn. Als ze een 'voornemen tot afwijzen' krijgen dan kunnen ze de reclassering om een toelichtende brief vragen als ze bezwaar maken tegen die beslissing. Het ligt nu meer bij het initiatief van die persoon zelf. Wij krijgen die aanvragen niet meer. Vroeger kon je met zo'n adviesopdracht de persoon gewoon uitnodigen. Als klanten nu vragen om een toelichting dan gebruik ik meestal een beknopt advies zonder diagnose.

De laatste klant die mij vroeg een toelichting te geven die deed dat ook op eigen initiatief. Die klant was al een poosje delict vrij. Hij had een voornemen tot afwijzen gekregen. Dus ik had gebeld naar COVOG hoe dat werkte. Dus zij zeiden dat ik een brief kon schrijven want de klant mee kon sturen in zijn bezwaar. Dus dat hadden we gedaan maar hij was niet in behandeling genomen omdat de termijn verstreken was. De klant was er gewoon te laat mee gekomen. Die mevrouw van het COVOG zei dat we het wel konden proberen maar ze wist niet zeker of het in behandeling zou worden genomen. Dus ja, niet geschoten is altijd mis. We hebben het toch nog geprobeerd.

A: Wat vind je er van dat dat initiatief bij de cliënt ligt?

R8: Nou ja, voor de meeste cliënten vind ik dat wel goed dat ze die verantwoording zelf moeten nemen. Hun eigen keuze of ze dat door de reclassering willen laten toelichten. Maar er zijn ook cliënten die eh.. ja waarvan het snappertje niet zo goed functioneert. Oftewel de verstandelijk beperkte cliënten. Die probeer ik dan vooraf, als ik weet dat ze zoeken naar werk, geef ik die informatie. Dan gaan we ook samen op die website kijken. Dat ik daarin iemand wel begeleid. Dan vertel in hun ook over de mogelijkheid dat.. als ik denk van nou er staan wel een paar feiten op van de afgelopen 5 jaar.. dat ik dan toch ze daarop wil wijzen van dat ze het zouden kunnen laten toelichten. Dan zal ik ook zeggen welke soort banen ze meer kans op maken.

A: Waar haal jij informatie over de VOG vandaan?

R8: Internet. Intranet.

A: Hoe doe je dat dan?

R8: Gewoon de site opzoeken van Justis. Daar staat heel veel op. Op Intranet staat volgens mij niet heel veel informatie over de VOG. Ik zou wel willen weten of die ondersteunende brieven ook een meerwaarde hebben. Dus welke informatie Justis wil hebben uit zo'n brief, wat meerwaarde heeft. Dat mis ik daar. Maar ik kijk meer op de site van Justis. Dan samen met de cliënt ook kijken. Gewoon lezen. Welke voorwaarden er gelden, wanneer ze dat nodig hebben. Ook als ze in een sollicitatieprocedure zitten worden ze er ook mee geconfronteerd soms. Niet overal. Dan zeggen ze 'Ik kan het wel vergeten!'. Nou dan zeg ik dat dat niet hoeft. We kunnen die aanvraag ondersteunen met een toelichting. Dan zien ze het al weer iets beter zitten. Dat ze wel een kans maken. Maar in het verleden kregen we daar veel vaker mee te maken.

A: Hoe komt dat denk je?

R8: Toen kregen we gewoon opdrachten die verdeelt moesten worden. Nu niet meer. Het is nu niet meer zo dat het COVOG daarin initiatieven neemt. Dus ja, dan zal de cliënt beter geïnformeerd moeten worden. En ook dat er vragen van het COVOG komen. Dus wellicht zou je als toezichthouder daar meer alert op moeten zijn. Dat je de klant informeert daarover. We hebben natuurlijk ook de ARVA-training. In die training is de VOG ook een vast onderwerp. Kijk LVB-ers laten het er meteen bij zitten die denken dat ze hem toch niet krijgen.

A: Hoe kan de reclasseringswerker daar een proactieve rol in spelen volgens jou?

R8: Nou ik weet dus niet.. als we casuïstiek hebben dan komt de VOG zo nu en dan ter sprake. Maar dat gaat veel vaker over het gedrag van iemand. Geen praktische zaken over bijvoorbeeld solliciteren. Maar dat wil niet zeggen dat mensen daar niet mee bezig zijn. Dat kan een auditonderzoek uit kunnen wijzen. In hoeverre een toezichthouder daar aandacht aan besteed.

A: Maar wat is volgens jou een proactieve rol?

R8: Nou wat ik doe als ik een plan van aanpak met een cliënt aan het opstellen ben. Dan komt elk leefgebied aan bod. Een leefgebied is bijvoorbeeld 'opleiding, werk en leren'. Als iemand nou al een baan heeft en daar happy mee is dan besteedt je meer aandacht aan hoe hij die baan kan behouden. Iemand die nog geen baan heeft maar als doelstelling heeft geformuleerd in de plan van aanpak. Dan ga je wel kijken welke stappen er gezet moeten worden. Nou die VOG zal daar ongetwijfeld onderdeel van uitmaken. Als er een VOG gevraagd wordt, wat ga je dan doen? Die plek kan je het geven, gewoon in het plan van aanpak zetten. Op die manier komt en dan wel weer ter sprake.

A: Zie jij die ondersteunende rol ten aanzien van de VOG als onderdeel van jouw taken?

R8: Jazeker. Samen met de cliënt plan van aanpak opstellen en stappen maken. Ook de cliënt informatie en advies kunnen geven als hij daar weinig van weet. Dat is voor mij een proactieve rol. Kijk

het verschilt per cliënt wat je moet doen. Het is maatwerk. Niet overal willen ze een VOG hebben, dus sommige klanten die komen gewoon aan het werk zonder.

A: Dus jij neemt wel een begeleidende rol in het zoeken naar werk of een dagbesteding?

R8: Jazeker. Dat zie ik als een belangrijk onderdeel in het toezicht. Een zinvolle dagbesteding. Of cliënten gaan naar Werkzaam, daar worden ze gecoacht. Daar hebben ze ook informatieavonden en daarin wordt ook informatie gegeven over VOG's. Ja, dan hoeft ik dat niet nog een keer te doen. Nou dan geef ik wel aan dat als ze daarmee geconfronteerd worden dat ik ze daarin kan ondersteunen. En klanten van mij die bij Werkzaam lopen, ik ga ook wel eens mee met gesprekken hoor. Dus die mensen van Werkzaam weten dat ik van de reclassering ben. Niks geen VOG nodig.

Soms doe ik ook wel een beroepentest met klanten. Ik kijk met ze wat de mogelijkheden zijn, wat ze kunnen en willen doen. Ga mee met gesprekken. Ik heb ook cliënten die bij Actief Talent zitten, via de gemeente is dat. Die is dus bij Actief Talent aan het werk. Om je cliënt daar te plaatsen moet je een indicatiestelling maken. Dus dat is speciaal voor ondertoezichtgestelden zeg maar. Zij worden betaald vanuit Justitie. Dus daar zijn geen VOG's nodig.

Stel je nou voor ik begeleid iemand met een zedendelict. Ik merk dat hij in een werkplek komt waar heel veel kinderen zijn. Hij is nog niet goed behandeld en er bestaat nog een risico dat het misgaat. Dan ga ik ernstig ingrijpen. Dan ga ik onmiddellijk ingrijpen. Dan geef ik hem een aanwijzing dat hij daar niet mag werken en als daar geen gehoor aan gegeven wordt dan blaas ik het toezicht af. Dan gaat 'ie maar zitten. Dan moet de cliënt ook zijn verantwoording nemen. Soms zijn klanten gewoon heel berekenend.

A: Je had al aangegeven dat je maatwerk levert bij cliënten. Wat is dat volgens jou in dit werk?

R8: Dat is alles wat ik doe afstem op de mogelijkheden en onmogelijkheden van de cliënt. Je kijkt enerzijds is iemand beïnvloedbaar in het gedrag. Wat is het belang van het hebben van werk in het voorkomen van recidive? Je probeert iemand natuurlijk zodanig te begeleiden dat de risico's steeds minder worden. Niet groter. Maatwerk zit hem daarin dat je een plan van aanpak maakt wat niet generalistisch is. Toegesneden op die cliënt.

A: Zie jij die ondersteunende rol ten aanzien van de VOG als maatwerk of als discretionaire ruimte?

R8: Ja geef het een naam. Ik vind het hebben van werk een hele belangrijke factor bij het verminderen van recidiverisico. Maar er zijn ook cliënten die tijdens werk zoveel prikkels op zich af krijgen dat ze juist gaan decompenseren. Dus je moet echt per individu gaan kijken wat hij kan en waarin hij kan groeien. Je moet echt samen met de cliënt kijken van eh.. wat is er nodig? Wat kan ik? Wat wil ik? Welke stappen gaan we zetten? Welke doelen wil ik halen? Ik zie dat dus echt als onderdeel van mijn taken als toezichthouder en dus ook als maatwerk.

A: Zie jij die ondersteunende rol ook als haalbaar?

R8: Ik zou niet weten waarom niet. Vanzelfsprekend eigenlijk. Ook op andere leefgebieden he.. als iemand een schuld heeft dan schrijf ik ook een brief of er een betalingsregeling getroffen kan worden. Soms lukt het de cliënt bijvoorbeeld niet en dan bel ik als reclassering en dan kan het opeens wel.

A: Nou je bent op de hoogte van de ondersteunende rol die je kan innemen en wat de mogelijkheden zijn. Hoe stel jij zo'n ondersteunende brief op?

R8: Het bestaat uit een paar onderdelen. Een paar kopjes. Ik begin met het schrijven welke specifieke functie de VOG voor nodig is. Ook beschrijf ik kort het delict en de situatie van de klant destijds. Dan beschrijf ik heel kort wat de plan van aanpak is van de reclassering. Dat de risico's moeten verminderen. Dan beschrijf ik wat het belang van de klant is om die functie te krijgen. Dan besluit ik met een advies. Daarbij gebruik ik het format van een beknopt advies zonder diagnose. Zo kort mogelijk.

A: Welke afwegingen maak jij voordat je zo'n brief opstelt?

R8: Ik kijk wel om wat voor soort functie het gaat en of ik denk of zo'n werkgever binnen die functie met deze cliënt risico's loopt. Ja of nee. Zou ik hem bijvoorbeeld zelf in dienst willen hebben? Als ik denk dat er nog echt risico's zitten dan ondersteun ik het niet.

A: Wat zijn volgens jou risico's?

R8: Nou bijvoorbeeld iemand die nog risico's loopt om delicten te plegen. En die zou vanuit zo'n functie delicten kunnen plegen. Of de kans is groter dat hij dat delict kan plegen. De kat op het spek binden enzo. Dan zou ik dat wel bespreken en zeggen dat ik dat niet zou ondersteunen want dat is te risicovol. Je kan ook daar en daar en daar proberen. In een andere branche. Of als iemand zich niet goed aan de toezichtafspraken houdt.

A: Wat is volgens jou een belemmerende en bevorderende factor in het maken van een ondersteunende brief?

R8: Nou.. je moet wel goed opletten dat die termijnen niet overschreden worden. Soms is het ook een dilemma of je wel zo'n ondersteuning wil schrijven. Ik vind het wel een voordeel dat je die ondersteuning schrijft voor je cliënt die je in toezicht hebt. Die persoon ken je, je weet wat hij kan en niet kan. Vroeger kreeg je ook wel VOG-opdrachten en dan schreef je alleen het advies en dan zag je diegene niet meer. Dus dan kon je dat ook niet altijd begeleiden.

A: Tot slot. Wat kan er volgens jou beter in het ondersteunen van een VOG-bezwaar?

Nou misschien meer dan alleen het schrijven van zo'n ondersteuning.. wat er op prijs wordt gesteld. Informatie daarover. Wat heeft zo'n afdeling nou echt nodig bij het beoordelen daarvan. Er is volgens mij ook geen format meer voor zo'n brief. Dat moet je zelf maar uitzoeken. Als je verwacht dat je daar serieus op gaat inzetten dan is het handig als je op een knopje kan drukken en je eh.. dat is bij meer documenten het geval?

A: Wat bedoel je met format?

R8: Nou een soort format zoals een beknopte adviesrapportage. Dat je via Iris kan invullen. Dus een format of dat je wat meer gerichte informatie op intranet kan vinden over wat er wel of niet in zo'n brief moet of kan.

A: Wat is volgens jou een gewenste situatie in deze kwestie?

R8: Dat we de cliënt hierin kunnen begeleiden. Dat we hem kunnen informeren en adviseren over de VOG. Dus daarbij helpen. Al zodra de cliënt gaat solliciteren dat je daarbij kan ondersteunen. Dus dat je bijvoorbeeld informatie kan geven. Of meegeven zoals in een folder of iets dergelijks.